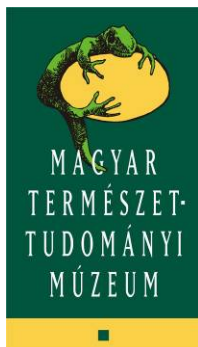

TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELŐ LAP
2015.

INTÉZMÉNY NEVE: **MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM**
VEZETŐJE: **DR. KORSÓS ZOLTÁN**

Tartalom

Intézményi stratégia	3
1. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, illetve a Kultúráért Felelős Államtitkárság 2015. évi szakpolitikai céljaihoz kapcsolódó intézményi fejlesztési programok megvalósulásának szöveges bemutatása	3
2. Az intézmény szakmai stratégiájának 2015. évi kiemelt céljai és ezek megvalósítását szolgáló intézkedések teljesülése	6
3. Folyamatban lévő, illetve előkészítés alatt álló hazai és nemzetközi projektek, együttműködési programok, a fenntarthatósági hatások bemutatásával	7
4. Intézményi terek / épületek tárgyévi infrastrukturális fejlesztéseinek ismertetése, forrásmegjelöléssel, a fenntarthatósági hatások bemutatásával	10
Szakmai működés	13
I. Szolgáltatási feladatok	13
1. Közönségkapcsolatok:	13
2. Köznevelési hasznosítás:	22
3. Oktatási tevékenység:	30
4. Hozzáférés:	31
II. Kiállítási tevékenység	39
III. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása	54
1. Gyarapodás	54
2. Nyilvántartás	56
3. Hozzáférés	62
IV. Tudományos kutatás	68
V. Műtárgyvédelem	87
VI. Pályázati tevékenység tervezése	91
VII. Kommunikációs tevékenység, arculattervezés	94
Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük	99
Szervezeti kérdések	100
1. 2015. évi szervezeti átalakítások, személyi változások	100
2. Az intézmény 2015. évi továbbképzési tervének teljesülése	101

Összefoglalás

Összességében elmondható, hogy a Magyar Természettudományi Múzeum a megfeszített munkával és fenntartói segítséggel a 2015-ös évet (is) a várakozáson felül teljesítette, mind anyagi, mind szakmai tekintetben. A szakpolitikai célok elvárásai és saját célkitűzéseink következtében feladataink évről évre bővülnek, miközben a közvetlen költségvetési támogatás és a humán erőforrás ugyanaz marad (ez utóbbit a bértömeggazdálkodásra való áttérés miatt még csökkenteni is kellett). A nehéz évkezdés (bértömeghiány, működési hiány, váratlan kazánrekonstrukció) után az év második felében jelentős többletbevételt sikerült elérnünk, valamint a fenntartói támogatás is kiegészült, így pénzügyi tekintetben is konszolidáltan zárhattuk az évet. Ehhez legfőképpen az alábbi tényezők járultak hozzá:

- rendkívüli év közbeni működési támogatás a fenntartótól (27 m Ft);
- rendkívüli dologi támogatás a Baross utcai fűtésrekonstrukcióra (30 m Ft);
- az amerikai múmiakölcsönzés utolsó részletének beérkezése (60 e Euro);
- a SYNTHESYS 3 projektre beérkező részösszeg (16 m Ft);
- sikeres megegyezés a Nemzeti Közszoigalati Egyetemmel a rezsiköltség megosztása tárgyában (-16 m Ft);
- időben beérkező ÁFA-visszatérítés.

Nem hallgatható el azonban az egyik legnagyobb részlegünket (Növénytar, Könyves Kálmán krt.) érintő terhelés, amelyet az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által elindított épületrekonstrukció problémás megvalósítása okozott (homlokzat-felújítás, világítótestek cseréje, nyílászárók cseréje és fűtésrekonstrukció). Az év végéig be sem fejezett munkálatok több mint negyedéves súlyos kiesést jelentettek a részleg munkavégzésében.

Szakmai működésünk tekintetében kiemelkedő volt az anyaintézmény „Múmiavilág” kiállításának második, befejező időszaka és a Herendi Pocelánmanufaktúra Zrt.-vel közösen rendezett, formájában és tematikájában újszerű „Törékeny Természet – Herend kincsei” c. időszaki kiállítás. Az összes látogatók száma a tagintézményekkel együtt 2015-ben meghaladta a 235 ezret. A „Lakóparkok és parklakók” című, országjáró programunkon a kamionos természetbúvár teremmel és a hozzá szervezett foglalkozásokkal 10 helyszínen több mint 8000 érdeklődőnek mutattuk meg lakóhelyük környezetének élővilágát. Rendeztünk egy sikeres természettudományos múzeumpedagógiai konferenciát, és hat vándorkiállítást vittünk országon belül és a határon túli magyarokhoz. Budapesti kiállításainkra Magyarország 148 településéről érkeztek látogatók. A 2015-ben alakult és nagy lendülettel dolgozó Marketing Csoport eredményes munkáját mutatja az internetes felületeken való több mint 900 ezres kattintásszám, amelyet a Természettudományi Múzeum 204 blogbejegyzésével és a rendszeres híreket szállító facebook-oldallal értünk el, valamint az olyan új tevékenységek bevezetése, mint „A hónap műtárgya” vagy a nagyközönségnek havonta kiküldött „Múzeumi hírlevél”.

A tudományos területen a különféle hazai (MTA, egyetemek, nemzeti parkok) és európai uniós, valamint ázsiai (Kazahsztán, Indonézia, Mianmar, Vietnam) intézményekkel való együttműködések fejlesztésén dolgoztunk. A modern biológiai kutatások igényeinek megfelelően létrehoztunk egy új, ún. Genetikai Erőforrások Gyűjteményét (szövetminták és DNS-vizsgálatok számára), többszöri expedíciós gyűjtést végeztünk a Balkán-félszigeten, és a műtárgyvédelem keretein belül korszerű módszerrel kártevő-mentesítettük a 4,7 milliós példányszámú rovargyűjteményt.

Intézményi stratégia

1. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, illetve a Kultúráért Felelős Államtitkárság 2015. évi szakpolitikai céljaihoz kapcsolódó intézményi fejlesztési programok megvalósulásának szöveges bemutatása

Szakpolitikai cél 2015. évben

a) a „kulturális alapellátás” fogalmának bevezetése, melynek célja

A Magyar Természettudományi Múzeum mint kulturális intézmény szempontjából a legfontosabb fogalmi értelmezés, hogy a „kulturális alapellátás”-ba beletartozik a természettudományok megismertetése, a természettudományi tudás átadása, mert ez ugyanúgy az emberi kultúra része, mint az irodalom, a képzőművészetek vagy a történelmi ismeretek. A természettudományi tudás, amely sajnos napjainkban még a közoktatásban is némileg háttérbe szorul, a valóságban talán még ez utóbbiaknál is hangsúlyosabb kellene legyen, hiszen közvetlenül szolgálja az ember és környezet közötti viszony megfelelő kialakítását, az emberiség túlélését, a környezeti krízisek (klímaváltozás, táplálékhiány, betegségek) feloldását.

A természettudományos ismeretekhez való hozzájutásnak ugyanúgy alanyi jogon járnia kell a társadalom minden tagja számára, ahogy a minőségi kultúra többi területéhez való hozzáférést is biztosítani kell. A szakpolitikai célkitűzéseknek megfelelően stratégiai célunk, hogy a hazai közgyűjteményekben őrzött természettudományos anyag és az ehhez kapcsolódó ismeret minél szélesebb körben legyen elérhető a határon innen és túl élő magyarok számára. Ennek a múzeumok által használható eszközei a kiállítások, a kiállításokhoz és a gyűjteményekhez kapcsolódó közművelődési és közönségprogramok, a köz- és felsőoktatásban való részvétel az iskolán kívüli tanórák révén, az on-line felületek, valamint a tudományos kutatás kinyitása és megismertetése a társadalom minden rétegével. Múzeumi stratégiánknak megfelelően új kiállítássorozatot indítottunk 2015-ben, amellyel törekszünk arra, hogy a múzeumban rejlő „rejtett” gyűjteményeket, általában kis méretű, kompakt kiállítások formájában bemutassunk. 2015-ben ilyen volt pl. a „Fakönyvek” kiállításunk.

Alkalmazkodva a 21. század információ megszerzési szokásaihoz, következetesen törekszünk arra, hogy az internet adta lehetőségeket, az egyre jobban bővülő, modern elektronikus (számítógépekhez kötött) kommunikációs formákat minél teljesebben használjuk fel. Kiemelkedik ezek közül a Magyar Természettudományi Múzeum facebook közösségi oldalának (<https://www.facebook.com/mttmuzeum/>) és a népszerű múzeumi blognak a szerepe (<http://mttmuzeum.blog.hu/>).

- a határon innen és túl élő magyarok számára a társadalmi emelkedéshez szükséges értékekhez való hozzáférés biztosítása, a magyar identitás erősítése

Küldetésnyilatkozatunkkal is valljuk, hogy a társadalmi identitástudat része a természettudományos műveltség, mert környezetünk természeti folyamatainak ismerete hozzájárul a közösség alkalmazkodó-képességéhez és összetartozás-élményéhez. A Magyar Természettudományi Múzeum elsődleges gyűjtőterülete a Kárpát-medence, amely földrajzilag jól körülhatárolhatóan nem csak földjével, élettelen természeti kincseivel és élővilágával, hanem népességével, történelmével, kulturális összetételével is egységet képez. Ez az természeti-társadalmi egység elsődleges eleme a magyar identitásnak. A múzeumnak e felfogás terjesztésében rendkívüli szerep jut, hiszen a több mint 200 évre visszatekintő,

egyedülállóan gazdag, tízmilliós tárgygyűjteménye kiváló alapot nyújt a tudás kézzelfogható, élményközpontú átadására.

- a kulturális szolgáltatások terén az állami alapfeladatok meghatározása és a kulturális javakhoz való hozzáférés növelése

Alapfeladatunk – Alapító Okiratunk megfogalmazása szerint –, hogy kulturális szolgáltatásainkkal, az állandó és időszakos kiállításokkal, valamint a hozzájuk kapcsolódó múzeumpedagógiai tevékenységgel, családi- és közösségi programokkal, szakmai rendezvényekkel – a minél szélesebb körű hozzáférés érdekében – szolgáljuk a társadalom tagjainak művelődését, a formális és nem formális oktatás céljait és a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségével segítjük az egész életen át tartó tanulás folyamatát. A múzeumunkban őrzött kulturális javakhoz való hozzáférés számát és útjait folyamatosan bővítjük.

Közművelődési programjaink egyre változatosabbak, gyakoriságuk és a rajta résztvevő diákok és felnőttek száma fokozatosan nőtt az elmúlt években. Múzeumunk társszervezőként részt vett 2015-ben olyan rendezvények megvalósításában, mint a „Földtudományos Forratag”, vagy „Az Év Emlőse: az ürge” egész éves programsorozata. A „Földtudományos Forratag” esetében a geológia, geofizika, ásványtan, kőolajkutatás stb. tudományterületekre hívtuk fel a figyelmet, „Az Év Emlőse” sorozat esetében pedig a természet- és környezetvédelem, az élővilág megőrzésének fontossága került előtérbe. Az ismeretszerzés módja mindkét esetben – mint programjaink legnagyobb részénél – a saját tapasztalat útján szerzett, szórakozva tanulás volt.

Blogjaink a természettudományok, elsősorban a biológia és a földtudományok olyan kérdéseire irányítják a figyelmet, melyek elősegítik, hogy a közoktatásban megszerzett tudásanyagot minden olvasó bővítse, fejlessze, érdekesnek találja. Posztjainkat 2015-ben összesen több mint 180 ezerszer töltötték le. Tudománykommunikációs tevékenységünk minőségi változáson ment át, a blogtevékenységünkön túl tudományos ismeretterjesztő előadásainkkal, előadás-sorozatainkkal elsősorban a fiatal felnőtteket, illetve a nyugdíjasokat szólítottuk meg.

Vándorkiállítás-programunk igen nagy sikerű és folyamatosan bővül. Törekszünk arra, hogy lehetőleg minden, az anyaintézményben megrendezett időszakos kiállításunkból vándorkiállítást alakítsunk ki. Évről évre nő ezek forgalmazása, s a programba tagintézményeink is beléptek. Kiállításaink nem csak Magyarország területén, de határainkon túl is népszerűek.

2015-ben „kivittük” a múzeumot falain kívülre. A „Lakóparkok és parklakók” c. KEOP-projektünk részeként megvalósított országjáró körúton 10 vidéki helyszínen több mint 8000 embernek tartottunk foglalkozásokat, előadásokat, játékokat. Megpróbáltuk ezt a programot a lezárult KEOP-támogatáson túl folytatni, de egyelőre nem sikerült rá anyagi fedezetet előteremteni. Sikerünket mutatja, hogy az összes helyszínenre visszavárják a programot.

2015-ben elsődleges célunk nem az „általános” látogatószám növelése, inkább a speciális célcsoportok elérése volt. Ebben a szellemben szerveztünk speciális programokat, biztosítottunk rendkívüli kedvezményeket a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára.

Folyamatosan nő azoknak az iskolai csoportoknak a száma, akik a MÁV által biztosított ingyenes utazási lehetőséggel élve érkeznek a múzeumba. Több csoport részéről érkezett viszont olyan felvetés, hogy nagy segítséget jelentene, ha a BKK kedvezményes csoportos jeggyel tudna csatlakozni ehhez a lehetőséghez.

2015-ben már Magyarország 148 településéről érkeztek az MTM budapesti anyaintézményébe iskolai csoportok, akiknek mintegy 10%-a a BM 58/2011-es rendeletében felsorolt falvakból érkezett.

- a saját helyzetük javításán dolgozó „cselekvő közösségek” támogatása, kiemelten az elmaradott térségekben

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaintézménye Budapest VIII. kerületében helyezkedik el. Közelében, gyalogszerrel elérhető több olyan iskola számára, amelyekben magas a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma. Ezekben az iskolákban a tanári kar és a múzeum között szoros együttműködés van, kiemelten segítjük őket a természettudományos tantárgyak oktatásában és a gyerekek szocializálásában (speciális foglalkozások, rendezvények, az iskolába kivitt múzeumpedagógiai órák).

Tagintézményeinkben (Gyöngyös, Zirc) törekszünk arra, hogy a speciális nevelési igényű gyerekeket oktató iskolákat kiemelten kezeljük. Az MTM Mátra Múzeuma és az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma több ilyen iskolával folytat együttműködést.

- b) a kulturális közösségfejlesztés, a közösségi innováció, a közösségi tervezés, ennek részeként többek között

- összefogás a helyi társadalom és gazdaság fejlődéséért, az életminőség színvonalának emeléséért

Az anyaintézmény esetében 2015-ben jelentős lépések történtek a VIII. kerületi Önkormányzattal a kapcsolataink további bővítésére, elsősorban a kerületi iskolákkal való együttműködés terén. Tagintézményeink esetében kiemelkedő fontosságú, hogy tevékenységünket a helyi önkormányzatokkal egyetértésben végezzük. Mindkét önkormányzat – lehetőségeinek függvényében – anyagilag is támogatja a múzeumot.

A helyi társadalommal való összefogásra, a helyi gazdaság élénkítésében való részvételre elsősorban a tagintézményeink esetében van lehetőségünk. A helyi turizmus, helyi szállodák együttműködnek a múzeummal, a múzeum a térségbe látogatók számára külön vonzerőt, programpontot biztosít a szabadság eltöltése alatt.

Bár a múzeum költségvetése miatt nem képez jelentős összeget, de a működés és a közművelődési tevékenység megvalósítására szolgáló beszerzések esetében – a jogszabályi előírások figyelembe vételével (központosított közbeszerzések) törekszünk arra, hogy helyi cégeket és beszállítókat vegyünk igénybe.

- az előremutató helyi kezdeményezések bátorítása

Mind Budapesten, mind a tagintézményeink városaiban bátorítjuk a helyi kezdeményezéseket. Részt veszünk a kerület és a városok kulturális életében, közös rendezvényeket szervezünk, és a lehetőségek szerint helyszínt adunk az iskolai közösségi szolgálat számára. Ez utóbbi területen a közgyűjteményként az elsők között vállaltunk szerepet és kötöttünk hosszú távú megállapodásokat. Érdekes és tartalommal teli feladatokat kínálunk, amelynek folyamányaként egyre szívesen választják a diákok a múzeumot.

- a közösségi infrastruktúra korszerűsítésének és a közösségi programok megvalósításának támogatása

A közösségi programok megvalósítását helyszíni biztosításával támogatjuk – erre az anyaintézményben és a Mátra Múzeumban van lehetőség. Felkérésre, együttműködések keretén belül önálló programokkal járulunk hozzá egy-egy komplex közösségi program sokszínűségéhez.

c) A magyar kultúra külföldi megjelenésének erősítése a kultúrdiplomácia eszközeivel

Vándorkiállítás programunk több éve népszerű a Székelyföldön, 2015-ben már Szlovákiában is mutattunk be kiállítást. A kiállítások megnyitóin a helyi önkormányzatok magas rangú képviselő mellett a magyar diplomáciai szervezetek helyi képviselői, konzuli, főkonzuli szinten is általában jelen vannak. Kiállításainknak jelentős a sajtóvisszhangja, múmiakiállításunkkal rendszeresen foglalkozott a szlovákiai sajtó, mintegy 50 megjelenést generált.

Jelentős sikernek tartjuk, hogy nemcsak a fogadó városok, hanem új helyszínek is jelentkeztek további kiállítás kölcsönzésre, sőt érdeklődésük a többi vándorkiállításunk iránt is megfigyelhető. 2016-ban ezt a tevékenységet kiemelten kívánjuk fejleszteni.

Múzeumunk muzeológiai és tudományos tevékenysége nemzetközileg elismert, a tudományos közéletben, szakmai szervezetekben, programokban jelen vagyunk és számítanak ránk.

2. Az intézmény szakmai stratégiájának 2015. évi kiemelt céljai és ezek megvalósítását szolgáló intézkedések teljesülése

Intézményi stratégiánk 2014-ben kitűzött átfogó célja: „Szolgáltató jellegű, országos, természettudományos muzeológiai módszertani, múzeumi oktatási és tudománykommunikációs kompetenciaközpont létrehozása és működtetése a biológiai sokféleség jelentőségének tudatosítása, a megőrzését szolgáló széles körű szemléletformálás érdekében. A tagintézmények révén regionális központok kialakítása.”

E cél elérése érdekében 2015-ben megfogalmazódtak a fő irányvonalak a gyűjteményezés, a kutatás, az oktatási tevékenység és ismeretátadás és a közönségszolgálat területén.

Terveink szerint 2015-ben a múzeumi tevékenység különböző területeinek megfelelően el kellett készíteni az intézmény átfogó célkitűzéseibe illeszkedő gyűjteményezési, kutatási, publikációs, kiállítási, közönségkapcsolati, kommunikációs, stb. stratégiákat. Ez a feladat néhány 2015-ben lezajlott szervezeti változás miatt az eredeti tervhez képest módosult formában valósult meg. Az intézményi stratégia célkitűzéseivel kapcsolódóan a szolgáltatói szemlélet jegyében kiemelt szerepet kapott a közművelődési tevékenység, a tudománykommunikáció és a gyűjteményekhez való hozzáférés javítása digitalizálás és az on-line felületeken való közzététel segítségével. Az on-line eszközök minél koherensebb kihasználása érdekében rendszeres elemzések alapján irányítottuk ez irányú tudománykommunikációs tevékenységünket, törekedtünk arra, hogy a legmegfelelőbb formákat és csatornákat értsük el. Ilyen elemzés eredménye volt, hogy az elindult új honlapot működésének és használatának több hónapon át tartó elemzése után átszerkesztettük, változtattunk arculatán. Ez a grafikai átalakítás áthúzódik 2016-ra is.

Gyűjteményezési stratégiánk nem változott alapvetően 2015-ben, döntően külső, pályázati forrásokra alapozva valósult meg. Ennek kiegészítéseképpen vezettünk be egy belső pályázatot, mely ugyan igen limitált forrásokat biztosított hazai kiszállások költségeire, ám mégis megteremtette annak lehetőségét, hogy saját pályázati forrással nem rendelkező kollégáink is eljuthassanak terepre. Az anyagiak biztosításán túl, kollégáink „komfortérzését” is nagyban javította, hogy ilyen típusú támogatásban részesülhettek.

A kutatónapok engedélyeztetése is belső pályázatként valósult meg, és a fő múzeumi kutatási irányok ismeretében tervezett szinte minden kolléga. Ennek eredményeként a kutatónapok szakmai hasznosultságát igen magas szintűnek értékeljük, ami számos publikációban, szakmai kapcsolatok erősödésében és készülőfélben lévő PhD-disszertációkban jelent meg.

A kutatási eredmények egy részének publikálását – összhangban a hazai és nemzetközi kutatási pályázatok feltételrendszerével – magas szintű, impakt faktoros nemzetközi lapokban várjuk el. Ez az elvárás részben teljesül is, és határozottan érezhető a tendencia változása az egyes kutatók publikálási terveiben is.

A múzeum feladatai között szereplő természettudományos múzeumpedagógiai módszertani központ kialakítása, a természettudományos múzeumpedagógia fejlesztése érdekében hagyományteremtő szándékkal sikeres múzeumpedagógiai továbbképzést szerveztünk. A továbbképzésen a hazai múzeumokon túl a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum múzeumpedagógusai is részt vettek.

3. Folyamatban lévő, illetve előkészítés alatt álló hazai és nemzetközi projektek, együttműködési programok, a fenntarthatósági hatások bemutatásával

(A) „Lakóparkok és parklakók” (KEOP 6.1.0./C/11-2012-0003 sz. projekt)

A múzeum „Lakóparkok és parklakók” című, a KEOP-6.1.0/C/11-2012-0003 azonosító számú projektje egy olyan szemléletformáló kampányt valósított meg, amelyben a gyerekek, kamaszok, családok számára befogadható módon hozzáférhetővé és megismerhetővé váltak közvetlen élő környezetünk értékei, tudatosul ezek fenntartásának fontossága.

Kiemelt célunk volt, hogy mindennapi életünkben is tudatosítsuk környezetünk változásának, lehetőség szerint egy mindkét fél – ember és környezete – számára elfogadható, sőt egymást segítő, fenntartható együttélésének fontosságát.

A projekt két fő elemből állt. On-line felületeken, a honlapon <http://www.kalandhazhozjon.mttm.hu/> és a facebook-oldalon (<https://www.facebook.com/kalandhazhozjon>) lehetett nyomon követni a projekt eseményeit, híreit, de hétről hétre újabb és újabb témák keretében segítettünk környezetünk megfigyelésében is. Mindez segítségünkre lehetett, hogy a megfigyelésen túl megismerjük és elfogadjuk, talán meg is szeressük a lakókörnyezetben élő állatokat és növényeket, és az együttélés szabályainak kialakításával és betartásával, saját eszközeinkkel fenntarthatóvá tegyük környezetünket.

A projekt során májusban országjárásra indulunk. Tíz vidéki helyszínre vittünk mobil (kamionba berendezett) természetbúvár termet, játékokat és ismeretterjesztő előadásokat. Útvonalunkat nyomon lehetett követni a projekt honlapján, de a facebook oldalon, és az országos, illetve helyi sajtóban is.

A projekt során közös tevékenységre hívtunk mindenkit. Közös természetfigyelést, fotó és rajzpályázatot szerveztünk, a legjobb képekből júniusban pedig kiállítást rendeztünk a Magyar Természettudományi Múzeumban. (A projektről további adatok a jelen beszámoló *Szakmai működés I.1. Közönségkapcsolatok* pontjában található.) A projekt eredményei, a projekt során szerzett kapcsolatok erősítik kapcsolati hálónkat, a projekt keretében beszerzett bemutató anyag pedig kiegészíti a közművelődési–múzeumpedagógiai bemutató anyagunkat.

(B) A kék vércse védelme a Kárpát-medencében (LIFE+ projekt)

„A kék vércse védelme a Kárpát-medencében” című projekt (LIFE11/NAT/HU/000926) fő célkitűzései, a kék vércse táplálkozóterületek és fészkelőhelyek hosszú távon fenntartható védelmének megalapozása és a megmaradt szlovákiai költőpárok eltűnésének megakadályozása. Fő tevékenységei közé tartozik a műfészkek kihelyezése és a varjútelepek fenntartható kezelése, a táplálkozó területek kezelése; bemutató gazdálkodás összesen 530 hektáron, a természetbarát mezőgazdaság eszközeinek és támogatási rendszerének népszerűsítése, a fészkek védelme a ragadozók ellen, a veszélyeztetett fészkek őrzése Szlovákiában, a kék vércse főbb vonulólhelyeinek védelme Európában, a „Falconproject”

hálózat kiépítése, természetvédelmi kezelési kézikönyv készítése és a kék vércse nemzeti fajmegőrzési tervének aktualizálása. Az MTM feladatai közé tartozik a kísérletes természetvédelmi kezelések hatékonyságának monitorozása, illetve ezen eredmények tudományos értékelése. A projekt futamideje 2012. szeptember 1–2018. március 31.

(C) Európai Taxonómiai Együttműködés (CETAF)

A *Consortium of European Taxonomic Facilities* (CETAF; „Európai Taxonómiai Intézmények Konzorciuma”) az európai taxonómiai kutatómunkával és gyűjteményekkel rendelkező intézmények együttműködési hálózata (egyben a világon is a legnagyobbak közé tartozik). A konzorcium 20 tagja a legjelentősebb európai természettudományi gyűjteményekből (természettudományi múzeumokból, botanikus kertekből) áll, és több mint 5000, a biodiverzitás feltárásával foglalkozó kutatót köt össze. A szervezet célja a taxonómia tudományának előmozdítása és a rendelkezésre álló gyűjteményi (tárgyi) és szellemi erőforrások összefogása közös célok megvalósítása érdekében. Olyan jelentős projektek fűződnek a szervezet nevéhez, mint a *Distributed School of Taxonomy* (DEST) vagy a *Biodiversity Heritage Library*, mely utóbbi programban már a Magyar Természettudományi Múzeum is részt vett. Az MTM évek óta tagja a CETAF-nak. 2014 óta szerepünk újra erősödik a szervezetben, és ugyanettől az évtől kezdődően részt veszünk a *Training and E-learning Group* (munkacsoport) munkájában is. 2015-ben a munkacsoport beadott egy pályázatot az Erasmus + keretében egy olyan 3 éves online oktatási projektre (>400.000 €), amely megalapozná a CETAF hosszú távú elképzelését a saját lábán álló online taxonómiai képzésről. 2015-ben a projekt nem kapott támogatást, de döntés született arról, hogy a pályázatot 2016-ban újra benyújtjuk. A projekt kidolgozására létrehozott munkacsoportban, elsősorban a képzési szakmai tartalom felépítésében vezető szerepet játszott a Magyar Természettudományi Múzeum. A projektben konzorciumi tagok maga a CETAF mint szervezet, a brüsszeli Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS), a krétai görög Natural History Museum of Crete (NHMC), a Magyar Természettudományi Múzeum és a Royal Botanical Garden Edinburgh.

Tevékenységünk és szerepünk elismeréseképpen, 2016. május 3-4-én Budapesten, az MTM-ben tartják a CETAF 39. General Meeting-jét, melyet számos speciális múzeumi programmal egészítünk ki számukra.

(D) Nemzetközi kutatócsere (SYNTHESSYS-3)

Az európai természetrajzi gyűjteményekhez való hozzáférést segítő, uniós támogatású SYNTHESSYS program 2015-ben is folytatódott. A már 10 éve futó program összesen 20 taxonómiai és rendszertani gyűjteményekkel rendelkező és ilyen irányú kutatásokkal is foglalkozó intézmény konzorciumában, a londoni Natural History Museum vezetésével valósul meg. Európa legjobb természettudományi múzeumai és botanikus kertjei között a kezdetektől résztvevő konzorciumi partner a Magyar Természettudományi Múzeum. Az Európai Unió 7. Keretprogramjában támogatott SYNTHESSYS 2 projekt 2013 augusztusában zárult, majd rögtön indult a SYNTHESSYS 3 mint utódprogram, amelynek futamideje 2013-2017. A projekt egyik fő célja, hogy a konzorciumi tagintézményekben őrzött természetrajzi gyűjtemények, az azokhoz kapcsolódó kutatási infrastruktúra és szellemi tőke egységesen hozzáférhető legyen az Európai Kutatási Térség valamennyi szakembere számára. A program keretében 2015-ben 17 külföldi kutató 161 munkanapot töltött el a gyűjteményeinkben. Ezen kívül idén már részt vettünk a SYNTHESSYS tudománykommunikációs programsomagjában is, amelynek célja a projekt keretében elért tudományos eredmények közvetítése a nem szakmai közönség felé.

(E) OTKA-kutatások

Az OTKA-pályázatokra tipikusan jellemző, hogy szoros hazai és/vagy nemzetközi együttműködésben valósulnak meg, hiszen a megkívánt minőségű és elvárt mennyiségű magas szintű publikáció gyakorlatilag máshogy nem elérhető. Az MTM futó OTKA-munkái is jellemzően így valósulnak meg, hazai tudományegyetemek, akadémiai kutatóintézetek, és külföldi kutatási partnerintézmények együttműködésén keresztül.

A 2015-es évben az MTM összesen 10 (egyéni) OTKA-pályázat befogadó intézménye volt. A pályázatok legnagyobb része őslénytani témájú, (paleoevolúció, őskörnyezet-rekonstrukció, késő kréta refúgiumterület, pleisztocén lelőhely komplex feltárása, kainozoikumi flórafajlódás, tengerfenéki fossziliák rendszertani feltárása), ezzel is jelezve a hazai paleontológia világszínvonalát. Ezen témák közül kettő zárult le az év során.

Az őslénytani témák mellett az MTM száz éves hagyománnyal bíró Balkán-kutatási programját botanikai és zoológiai pályázatok egyaránt képviselték. A balkán–anatóliai faunagenezist vizsgáló zoológiai téma 2015-ben lezárult. A legmodernebb kutatási irányzatok nemzetközi szintű művelése vált valóra egyes hazai gerinces állatok molekuláris biológiai elemzésével, és a – szintén a múzeum alapfeladatai közé tartozóan – az MTA-val és az ELTE-vel közös Ökológiai Kutatócsoport bioakusztikai–ökológiai rovarani kutatásával. Ez utóbbi pályázat szintén 2015-ben fejeződött be.

(F) Honfoglalás kori vezéri temetők vizsgálata

A hazai embertani leletek vizsgálata az elmúlt években a nemzetközi érdeklődés célkeresztjébe került, és időben az újkőkorszaktól egészen a vaskorig terjedően, több, a *Nature* illetve *Science* folyóiratokban közölt cikk tárgya volt. A külföldi érdeklődést a legjobbkor egészíti ki a Miniszterelnöki Hivatal GF/JSZF/814/9/2015 számú pályázata a honfoglalás kori vezéri leletek genetikai vizsgálata témában, ami egyrészt szélesíti a feldolgozás lehetséges irányait, másrészt önálló hazai kutatások biztató kezdetét jelenti.

A jelenlegi nemzetközi együttműködésünk az University College (Dublin, Írország) által koordinált kutatásokban egyrészt az eurázsiai sztyepzónán keresztül Európába érkező embertani hatásokat, másrészt a legmodernebb, ún. „új generációs szekvenálás” módszerrel az egyes humán patogének (tuberkulózis, lepra) jelenlétét és terjedését vizsgálja. A vizsgálandó leletegyüttesek miatt, ettől nem elválasztható a honfoglalás kori leletek Y-kromoszóma vizsgálata a magyar honfoglalók genetikai sokszínűségének meghatározására.

A projektek megvalósítása nem egyszerűen csak tudományos, publikációs program, hanem szándékaink szerint segíti a hazai archeogenetikai képzést is. Kulcsfontosságúnak tartjuk, hogy ne csak a leletek tartsanak számot kiemelt nemzetközi érdeklődésre, hanem már rövid távon is, a hazai laboratóriumokban történjen meg a vizsgálatok nagy része, és a hazai régészet és történeti embertan a feldolgozásban is önállóan és világszínvonalon produkáljon.

(G) Szilágyság-kutatás

A Magyar Természettudományi Múzeum az Állattár munkatársaira támaszkodva az aradi „Vasile Goldis” Nyugati Egyetemmel kötött kétéves (2014–2015) együttműködési megállapodást a Szilágysági-fennsík gerinctelen faunájának kutatására. A Szilágysági-fennsík faunája kevésbé ismert, ez az első átfogó felmérés (biodiverzitás-kutatás) a területen, eredményeink jelentősen bővítik az ízeltlábú (Arthropoda) és a puhatestű (Mollusca) fauna összetételére, diverzitására vonatkozó ismereteket és hozzájárulnak a természetvédelmi tevékenység tudományos alapjainak megteremtéséhez. A projekt keretében tovább gyarapítjuk az állattári gyűjtemények Kárpát-medencei anyagát. A projekt második évében, 2015-ben is öt alkalommal 4-5 napos gyűjtőútra került sor, részben az előző évi területeken, részben újabb helyeken is gyűjtöttünk. A november 12-én Zsibón tartott konferencián (az

előkészületekbe bevonva, de végül a Balassi Intézet részvétele nélkül) beszámoltunk a projekt eredményeiről. Az év végére elkészült a gyűjtött anyag feldolgozása, amiben a tári dolgozókon kívül külső munkatársak is részt vettek. A várakozásainkat felülmúlták az eredmények: a vizsgált állatcsoportokból (parazita férgek, giliszták, csigák, kagylók, rákok, rovarok, atkák és pókok) 2500-nál több fajt mutattunk ki a területről, ebből 103 faj új lett Románia faunájára. Az eredményekből összefoglaló tudományos publikáció készül az aradi egyetem gondozásában.

4. Intézményi terek / épületek tárgyévi infrastrukturális fejlesztéseinek ismertetése, forrásmegjelöléssel, a fenntarthatósági hatások bemutatásával

Az **MTM anyaintézményének** három budapesti telephelye közül a Ludovika téri területek hordozzák az állandó és időszakos kiállításainkat, a két közművelődési osztályt, a teljes (2013-ban a Nagyludovika épületén belül átköltöztetett) Ásvány- és Kőzettárat, az Őslénytani és Földtani Tár, a Központi Könyvtár, a tetőtérben elhelyezkedő Embertani Tár és állattár Madár- és Emlősgyűjteményeinek munkaszobáit és gyűjteményi helyiségeit, az Informatikai Főosztályt, a Molekuláris Taxonómiai Laboratóriumot, valamint a Műszaki és Biztonsági Osztályok központi irodáit. Az épület alatt mélygarázs található, illetve két mélyraktári szint, amelyet tízmillió m³ műtárgyállományunk legnagyobb része tölt meg – ma már – zsúfolásig. A teljes épületegyüttes a Nemzeti Közzolgálati Egyetem vagyonkezelésében van, akivel az együttműködés viszonylag kiegyensúlyozottnak mondható. Sajnos az épületnek szánt eredeti funkcióból és a jelenlegi területmegosztásból, a két intézmény alapvetően eltérő célú használatából következően számos működésbeli technikai és műszaki problémát kell folyamatosan megoldani vagy ideiglenesen áthidalni (pl. fűtés, légkondicionálás, liftek használata, biztonsági szolgálat, garázs üzemeltetése). A Magyar Természettudományi Múzeum sikeres jövőbeli működését mindenképpen egy új, egységes és végleges elhelyezés szolgálná (l. alább).

A második legnagyobb budapesti telephelyünk, a Baross utca 13. sz. alatti négyemeletes épület (ahová a múzeum egyes részlegei 1928-ban költöztek „ideiglenes jelleggel”) főként az Állattár rovargyűjteményeinek, valamint a főigazgatóságnak, a gazdasági igazgatóságnak (annak Gazdálkodási és Pénzügyi Osztályának), a Marketing Csoportnak és a kiállítási preparatóriumnak ad helyet. Az épület műszaki állapota szinte minden vonatkozásában elöregedett, és gépészeti berendezései (pl. víz- és csatornahálózat, elektromos vezetékai, nyílászárói) állandó javításra szorulnak. Az elavult, gazdaságtalan fűtőolajjal működő öreg kazánok 2015 tavaszán végleg felmondták a szolgálatot; kérésünkre a fenntartó 30 millió támogatást nyújtott, amellyel az épület átállhatott a korszerűbb gázfűtésre – ez jelentős, mintegy 6 millió forintos rezsi-megtakarítást fog eredményezni a téli fűtési időnyben. További energiatakarékosági lépés lenne a fűtési vízvezeték-hálózat teljes felújítása, a radiátorok cseréje, amelyre azonban további 15 millió egyszeri központi támogatásra van szükség.

Harmadik budapesti telephelyünk, a Könyves Kálmán körüti Növénytár (a műemlékileg védett, szecessziós „Tündérpalota” épületében) szintén más intézmény, az Oktató- és Fejlesztő Intézet vagyonkezelésében van. Az OFI 2015 második felében KEOP energiahatékonysági pályázatot nyert a valóban meglehetősen elhanyagolt állapotban lévő épület homlokzat-felújítására, a nyílászárók cseréjére, valamint az elektromos és fűtési rekonstrukcióra. Sajnos a munkálatok nagyon lassan és szervezetlenül zajlottak, illetve még mindig zajlanak, ezzel egy teljes negyedévre (lassan félévre) súlyosan visszavetve a Növénytár munkáját, lehetetlen körülmények közé szorítva a munkatársakat, és veszélyeztetve a gyűjtemények állagát. Hosszú távon itt is csak az épület elhagyása, az egységes, új múzeumi elhelyezés jelentheti a megoldást.

Az **MTM gyöngyösi Mátra Múzeumában** az Orczy kerti kastély- és pavilonépületekben folyamatosan zajlottak kisebb műszaki fejlesztések, karbantartások. Ezek anyagi forrását az MTM központi költségvetése, illetve Gyöngyös város évi rendszeres támogatása jelentette. A hosszú távú tervek között szerepel a szintén a Mátra Múzeumhoz tartozó, Petőfi Sándor utcai műemlék épületben (Wiltner-ház) egy történeti látványraktár kialakítása. A 300 éves, egykori kastélyépület jelenleg erősen leromlott állapotban van, vizesedik, és az elektromos érintésvédelmi felmérés – lakhatatlanná nyilvánítva – balesetveszélyt állapított meg. A Petőfi utca 30-34 számú épületegyüttes Gyöngyös városával közös (ennek része a helytörténeti anyag egy részét tartalmazó múzeumi raktár), építészeti értékei, elhelyezkedése mindenképpen hivatottá teszi arra, hogy a nagyközönségnek kinyitva korszerű látványraktár legyen benne kialakítva. Az előzetes egyeztetések alapján a város nyitottan áll egy közös felújítási pályázat beadására, az előkészületek már 2014-ben megkezdődtek. Megtörtént az építészeti felmérés, elkészült egy tervezési árajánlat és egy szakmai terv a bemutatóhoz. 2015-ben elvi megállapodás jött létre az önkormányzattal arról, hogy amint konkrét pályázati forrás nyílik meg, közösen nyújtunk be pályázatot az épületegyüttes fentiek szerinti felújítására. Sajnos ilyen típusú pályázati kiírás 2015-ben nem jelent meg.

Az **MTM zirci Bakonyi Természettudományi Múzeuma** kiállításait – bérleti díj fejében – a zirci Ciszterci Apátság épületében mutatja be. A kiállítóterben az ún. Sarokgaléria falfelületének faborítását sikerült elvégeztetnünk (múzeumi keretből), így a kiállítási anyagok bemutatására jobb lehetőség nyílt. A város által biztosított szerény támogatásból a Rákóczi téri múzeumépület (ahol a munkaszobák és a gyűjtemények vannak) közművelődési termének kifestését és falitáblák felhelyezését sikerült megvalósítanunk. Ezzel a rajzpályázataink képeit megfelelő módon rögzíthetjük az időszakos kiállítások során. Az MTM BTM-hez tartozó pénzesgyőri raktárépületének tetőjavítása forráshiány miatt elmaradt, az itt tárolt különleges fűrómaggyűjtemény feldolgozása ugyan halad, de műtárgyvédelmi állagmegóvása rendkívül sürgető és fenntartói támogatást igényel.

A Magyar Természettudományi Múzeum elhelyezési koncepciója – „Nyitott és használható múzeum a közösségért”

Mivel az 1158/2012 sz. Kormányhatározat értelmében a korábban a Magyar Természettudományi Múzeumnak szánt Ludovika téri épületegyüttes (és az Orczy-kert) a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egységes elhelyezését kell szolgálja, a múzeumnak az elvárt funkcióknak megfelelő, végleges és megnyugtató jövője újfent megkérdőjeleződött.

A múzeum jelenleg Budapest három pontján működik, szétszabdalt szakmai működési és üzemeltetési funkciókkal, elszakítva a látogatókat a múzeumi szakmai munkától és a gyűjtemények nagy részétől. Jelenleg két épületünkben (Ludovika tér, Könyves Kálmán körút) is csak használati megállapodás és bérleti jogviszony alapján működünk, más intézményekkel egy fedél alatt. Az MTM „nyitott múzeum” szakmai koncepciója ilyen helyzetben nem valósítható meg, a látogatók száma, a kulturális alapellátást biztosító széles körű hozzáférés nem növelhető.

Az MTM, egy gondolkodó csapat több hónapos munkájával, 2015. május 31-re elkészítette a Magyar Természettudományi Múzeum **elhelyezési koncepcióját**, melynek lényege, hogy a Múzeum egységes intézményként egy adott, közös épületegyüttesben kapjon helyet, valamennyi szakmai és működtetési funkciójával, feladatával együtt, annak érdekében, hogy teljesíteni tudja küldetését, alap- és kiemelt feladatait, hogy a társadalmi és szakmai közösségeket minél szélesebb körben szolgálja és építse.

Az új múzeumi szakmai koncepciónak (az Alapító Okiratunkban feladat szinten meghatározott szervezeti egységeknek: Nemzeti Természettudományi Gyűjtemény és Természetismereti Tudásközpont) megfelelően a funkciókat úgy kell rendezni, hogy a

közönség (szakmai és laikus egyaránt) szó szerint belelásson a múzeumi munkába, részese legyen annak és közvetlen kapcsolatba kerüljön a múzeumi szakmával. Legyen a múzeum nyitott és átlátható. Legyen találkozóhely, ahol a közösség tagjai találkoznak a múzeumi és a tudományos szakmával és természetesen egymással is. Az új épületben kialakított, a közönség számára felkínált látogatói útvonalak és az új hasznosítási koncepció a tudományos felfedezés élményét, a kutatás alapú tanulás lehetőségét teremti meg, és a természettudományos ismeretek hasznát mutatják meg.

Az új épület területének mintegy felét látogathatja a közönség. Gyűjtemények, preparatóriumok, laboratóriumok, kutatóműhelyek, kiállítások, foglalkoztató termek, előadóterem, közönségforgalmi terek, szolgáltató terek egyaránt bejárhatók a látogatók által. Így az eddig raktárak zárt falai között őrzött gyűjteményi tárgyak láthatóvá, felfedezhetővé válnak.

Ezeknek a célkitűzéseknek a szem előtt tartásával – amelyek megfelelnek a fenntartó által kinyilvánított elvárásoknak – elkészítettünk egy 20 oldalas tanulmányt és annak 6 oldalra rövidített változatát, amelyek tartalmazzák a gyűjtemények, a munkaszobák, a látogatóterek, a közönségszolgálati egységek, a kiszolgáló, irányító, üzemeltető és műszaki részlegek elhelyezési igényeit. A jelenleg mindösszesen 45 ezer négyzetmétert elfoglaló múzeumnak az új elhelyezés esetén – a racionális bővítésekkel is számolva – mintegy 50-51 ezer négyzetméterre van szüksége.

Szakmai működés

I. Szolgáltatási feladatok

1. Közönségkapcsolatok:

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Közművelődési rendezvények és a rendezvények résztvevőinek száma	349 32.334	360 32.500	486 44.167
A hátrányos helyzetűeket (kiemelten a romákat), valamint a fogyatékkal élőket célzó, a társadalmi együttélést és a felzárkózást elősegítő programok és a programok résztvevőinek száma	19 72	25 166	50 578
Nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok és a programok résztvevőinek száma*	2 ca. 75	2 ca. 75	5 ca. 135
Ismeretterjesztő előadások és a résztvevők száma	47 2409	43 2180	73 ca. 3000
Ismeretterjesztő kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma		1	3 18.000 12.000
Önkéntesek és az általuk ledolgozott munkaórák száma	32 248	40 250	87 5800

*az MTM kiállítási épületegyüttesének részeként látogatható Illés-kút a szerb görögkeleti egyház egyik búcsújáró helye, minden évben megtartják a vízszentelést. A programnak az MTM ad otthont. A résztvevők számáról pontos adatunk nincs.

a) Az intézmény 2015. évi közművelődési tevékenységeinek szöveges bemutatása

Feladat (abc-ben)	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
„Az Év Emlőse: az ürge” eseménysorozat	Földművelésügyi Minisztériummal közösen: Medzihradzky Zsófia, Csorba Gábor, Holler Judit (MTM)	február– november	megvalósult
Családi kézműves hétvégék	Hartmann Éva (MTM), Harmat Beáta (MTM BTM) Földessy Mariann (MTM MM)	december 20.	megvalósult
Földtudományos Forratag	Magyarhoni Földtani Társulattal közösen: Medzihradzky Zsófia, Dulai Alfréd (MTM)	november 7– 8.	megvalósult
Gyűjteménylátogatások	Buzár Ágota (MTM), Harmat Beáta (MTM BTM)	folyamatos	megvalósult
Kiállítás megnyitók	Bezzegh Péter, Árva Anita (MTM), Tóth László (MTM MM), Ujvári Judit (MTM BTM)	folyamatos	megvalósult

Kulturális Örökség Napja	Marketing Csoport	szeptember 19.	megvalósult
Kutatók Éjszakája	Holler Judit (MTM)	szeptember 25.	megvalósult
Külső programok	György Zoltán, Holler Judit (MTM), Tóth László (MTM MM), Harmat Beáta (MTM BTM)	folyamatos	megvalósult
Múzeumok Éjszakája	Holler Judit (MTM), Tóth László (MTM MM), Ujvári Judit (MTM BTM)	június 20.	megvalósult
Múzeumok majálisa	Holler Judit (MTM), Tóth László (MTM MM), Harmat Beáta (MTM BTM)	május 17–18.	megvalósult
Múzeumok Őszi Fesztiválja	Holler Judit (MTM), Tóth László (MTM MM)	szeptember–november	megvalósult
Műhelytitkok	Buzár Ágota, Holler Judit (MTM)	december 11.	megvalósult (25 alkalom)
„Lakóparkok és parklakók” zárórendezvény	Hartmann Éva, Holler Judit, Árva Anita (MTM)	június 20.	megvalósult
Nyári táborok/erdei iskola	Tóth László (MTM MM), Harmat Beáta (MTM BTM)	augusztus 31.	megvalósult
Rajz- és fotópályázatok	Hartmann Éva (MTM), Ujvári Judit (MTM BTM)	folyamatos	megvalósult
Természetismereti vetélkedők	Holler Judit (MTM), Harmat Beáta, Katona Lajos (MTM BTM)	október 31	megvalósult
Unió fejlesztések nyílt napja	Buzár Ágota (MTM)	április 4.	megvalósult
Zöld hetek	Hartmann Éva (MTM), Földessy Mariann (MTM MM), Tóth László (MTM MM) Harmat Beáta (MTM BTM)	október 5.	megvalósult (4 alkalom: Víz Hete, Föld Hete, Madarak és Fák Hete, Állatok Hete)

- *A tárgyevi kiemelt feladatok teljesülése, illeszkedése az intézmény küldetéséhez és közönségkapcsolati stratégiájához*

2014 óta tudatosan törekszünk arra, hogy a Magyar Természettudományi Múzeum anyaintézménye és tagintézményei egységes irányelvek alapján, de a helyi sajátosságoknak és igényeknek megfelelően végezze közművelődési tevékenységét. Ennek megfelelően azonos irányelvek alapján határozzuk meg egy-egy év vezérmotívumát, amelyet a tagintézmények saját adottságaiknak megfelelően töltenek fel tartalommal.

Programjaink illeszkednek a múzeum küldetéséhez: minden programunkon tudományosan hiteles információkat nyújtunk közérthető vagy akár éppen játékos formában, amelyekkel a természet szeretetére, védelmére, a biológiai sokféleség fontosságára hívjuk fel a figyelmet. Törekszünk a környezeti tudatosság erősítésére.

Múzeumunk küldetésének és a szakpolitikai irányelveknek megfelelően erősítjük a múzeumnak a köznevelésben, a formális, non-formális és informális oktatásban vállalt szerepét. Külön törekszünk ezen belül arra, hogy a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és családok számára is lehetőséget teremtsünk a múzeum értékeihez való hozzáférésre, legyen az tárgy vagy szellemi érték. Unió támogatású

projektünk („Lakóparkok és parklakók” – KEOP) során 10 vidéki helyszínen mintegy 8000 embert értünk el, hozzájuk „vittük ki” a múzeumot a falakon kívülre.

Kiemelten törekedtünk arra, hogy új célcsoportokat szólítsunk meg (fiatal felnőttek), akik a múzeum rendszeres látogatói között eddig csak szórványosan szerepeltek. Őket az állandó kiállítások nem érdeklik, főleg a különlegességeket nyújtó programokkal lehet bevonítani.

Közönségkapcsolati stratégiánknak megfelelően célunk, hogy évek óta hagyományosan visszatérő programokat tartsunk, amelyeket viszont mindig új tartalommal töltünk fel. Ennek köszönhetően ezeken a programokon rendszeresen visszatérő látogatóink vannak.

A Fény Évéhez kapcsolódó programcsoport

Az ENSZ és az UNESCO 2015-öt a **Fény Nemzetközi Évének** nyilvánította. Az évek óta rendszeresen ismétlődő programsorozataink nagy részének tematikáját ebben az évben ennek a nemzetközi célkitűzésnek megfelelően alakítottuk.

- **Zöld jeles napokhoz kötődő programok** – Víz Hete: *március 18–22*, Föld Hete: *április 22–26*, Madarak és Fák Hete: *május 5–10*, Állatok Hete: *október 7–11, naponta 10.00–14.00*

A hagyományosan megünnepelt zöld jeles napokhoz kapcsolódó programjainkat ebben az évben megújult összetétellel és rendszerben szerveztük. Az előző évad látogatói elégedettségmérése során a felső tagozatos, a középiskolás és a felnőtt korosztálynak szóló tartalmakat, programelemeket hiányolták látogatóink. Erre az igényre válaszolva, a zöld jeles napokat ünneplő ötnapos rendezvényekre olyan programcsomagokat állítottunk össze, amelyek a felső tagozatos – és amennyire lehet – a középiskolás csoportokat is hatékonyan megszólítják, de nem feledkeztünk meg a legnagyobb létszámban érkező alsó tagozatos csoportokról és a kisgyermekes családok elvárásairól sem.

Szerdától péntekig az oktatási intézményekből érkező csoportokat vártuk egy-két interaktív ismeretterjesztő helyszínnel. A jeles napokra (március 22, április 22, május 10) mini tudományos forgatagokat szervezünk, a területhez tudományos munkájuk alapján kapcsolódó muzeológusaink közreműködésével. A hétvégi napokon, hagyományainkhoz hűen kézműves foglalkozással egészítettük ki az ismeretterjesztő programot.

- **A Biológiai Sokféleség Napja** – *május 22. 10.00–18.00*

A Biológiai Sokféleség Napja idén szerepelt először a közművelődési részleg által szervezett programok között. Ezen a napon „az év fajait” mutattuk be látogatóinknak interaktív programok, rendhagyó biológiaórák, mini kiállítás és egy hazai természetfilm segítségével. Muzeológusaink által vezetett rendhagyó biológiaórákon az év lágyszárú növényeivel, a tollas szegfűvekkal; az év rovarával, a nagy szentjánosbogárral; és a bűbosbankával mint az év madarával ismerkedhettek a felsős és középiskolás csoportok. Szintén muzeológusaink vezették azokat az interaktív bemutatókat, amelyeken az év kételtűje, az év emlőse és az év gombája voltak a főszereplők. Ezen a napon a szerzők (termeszettfilm.hu) jóvoltából levetíthettük a Magyarország egyik leghatalmasabb kocsányos tölgyének életét elmesélő „Nagy Fafilm”-et. És nem utolsó sorban ezen a napon nyílt (és egészen november elejéig volt látható) az év fajait felvonultató „Kiválasztottak” című kiállításunk.

- **Műhelytitkok programsorozat** – *péntekenként 10.00–14.00*

A „Műhelytitkok” c. programjainkon látogatóinkat beavattuk a múzeumi munkakulisszatitkaiba: egy muzeológust vagy egy preparátort kérdezhetek munkájáról, kérhették szakvéleményét, szaktanácsait. A 25 alkalomból álló programsorozatot a régi szokás szerint az iskolaév idejére hirdettük meg. A pénteki időpont ebben az évben kevésbé bizonyult jó időzítésnek, a korábbi évekhez viszonyítva érzékelhetően csökkent

ezeknek a napoknak az általános látogatóforgalma, ami néhány esetben a program résztvevőinek számát is erőteljesen befolyásolta.

○ **Múzeumok Éjszakája – június 20. 10.00–24.00**

Rendhagyó módon már 10 órától komplex programmal vártuk a korán útra kelő családokat. A „Lakóparkok és parklakók” projektünk záró programját, valamint a Travel Channel magyarországi képviselőjével közösen létrehozott „Múzeumi rejtélyek” szobáját estig, ill. éjfélig fedezhették fel látogatóink. Délután a *Vadonleső* program játéka, a *termesztfilm.hu* „Dinoszauruszok és vadászaik” c. filmje, a Magyar Csillagászati Egyesület előadói és járdacsillagászai is bekapcsolódtak a programba. Az esti program során báró Nopcsa Ferenc, az erdélyi kalandor, paleontológus–tudós, kém nyomába eredtünk, akinek hasonlóan kalandos életű nagyapja ihlette Jókai Mór könyvének főszereplőjét (Szegény gazdagok: *Fatia Negra*). 19 órától induló kalandtúránkon a látogatók az erdélyi báró utazásai és kalandjai nyomában járva vadregényes tájakon titokzatos szereplőkkel, legendás lényekkel találkozhattak, miközben, csapdák és veszélyek álltak útjukat. Az estét mezőségi és kalotaszegi dallamokkal, táncbemutatóval és táncházzal zártuk.

○ **Kutatók Éjszakája – szeptember 25. 16.00–20.00**

Az évről-évre nagyszámú érdeklődőt megmozgató rendezvénysorozatra az extrém fényviszonyok között élő élőlények, a színek természetéhez kapcsolódó kutatások, kísérletek, friss kutatási eredmények bemutatásával készültünk. Szakértőink előadásai és bemutatói barlangzoológiai kutatásokról, trópusi expedíciókról, belső élősködőkről és az élővilág színeiről szóltak. Programunkba bekapcsolódott a Fiatalok Természetismereti Klubja óriás társasjátékával. Az estét a „Láthatatlan Magyarország” című 3D filmvetítéssel kísért előadás zárta.

○ **Az MTM napja – október 29. 10.00–18.00**

A Magyar Természettudományi Múzeum napjára komplex családi programot szerveztünk. Ezen a napon múzeumi társasjátékokkal, játszóházzal, a „Levéltitkok” időszak kiállításához kapcsolódó kísérletekkel, bemutatókkal, a kiállításokat bejáró felfedező utakkal, a Ludovika téri gyűjteményekben pedig gyűjteménylátogatásokkal vártuk a családokat és a fiatal felnőtt korosztályt.

○ **Tanárok éjszakája – november 3. 10.00–20.00**

Az „Ez nem szemfényvesztés!” című múzeumpedagógiai workshopunk során a „Levéltitkok (Történetek a fényről és az erdőkről)” című időszak kiállításunk pedagógiai feldolgozásával foglalkoztunk.

A „Múmavilág” kiállításához kapcsolódó programok:

Az anyaintézmény legjelentősebb kiállítása 2015-ben a május 17-ig nyitva tartó „Múmiavilág” c. nemzetközi vándorkiállítás volt. A kiállításához külön speciális programokat hirdettünk. Ezek a programok új célközönséget, a fiatal felnőtteket, köztük a hagyományosan a művészeti múzeumok látogatókörébe tartozókat érték el jelentős számban.

○ **Extrém Valentin-nap – Romantikus légyott a múmiákkal a sötét humor kedvelőinek február 14. 10.00–20.00**

Február 14-ére rendkívüli, a tudományt és a humort sem nélkülöző programot szerveztünk a „Múmiavilág” című kiállításban. A programra azokat a gyerekeket és felnőtteket vártuk, akik érdeklődnek a múmiák iránt és már unják vagy nem is ünneplik a megszokott Valentin-napot. A programot első sorban a fiatal felnőtt korosztálynak szántuk.

14-től 20 óráig a „Múmiavilág” kiállítás antropológiai műhelyében megismerhették a párválasztás tudományos alapjait. Aki az eredménnyel nem volt elégedett, felkereshette *Antipatika* illatszertárát, ahol múmiapor és elixírek segítettek az egymásra találásban. A

„Múmiavilág” kiállításban hamisítatlan múmiák meséltek életükről, ismerőseikről és szerelmeikről. (Szakértőink jelmezes tárlatvezetéseket tartottak.) A *Wari (huari)* fogadóban még többet megtudhattak a múmiákról egy új műfaj, a kocsmakvíz keretében. A látogatók egy kis emléket is hazavihettek az estéről, ha magukkal hozták kedvenc plüssfiguráikat, mert segítettünk szakszerűen mumifikálni azokat. Aki múmiának öltözve érkezett az eseményre, apró ajándékot kapott és automatikusan részt vett a múmia szépségversenyen. A győztest a kiállítás facebook oldalán lezajlott közönségszavazás jelölte ki.

○ **Múmia + programok**

március 8. 13.00–14.00 – **Meditációs rekordkísérlet** a Buddha-szoborban rejlő, önmumifikált szerzetes múmiája előtt.

április 17. 18–19.30 – **Egypercesek (Groteszkek)** – A Dvorák és Patka Színház rendhagyó pantomim előadása.

április 22. 16–18.30 – **Előadások a múmiavizsgálatok külföldi szakértőitől:** Héléne Coqueugniot – Olivier Dutour: Betegségek 3D-ben; Albert R. Zink: Ötztől Tutankhamonig.

május 15. 18–20.00 – **A szobor titka** – A Litera irodalmi portál pályázatának legjobbjai olvasták fel novellájukat.

május 16–17. 10.00–28.00 – **Múmavilág finisszázs** – A kiállítás szakértői tartottak tárlatvezetéseket.

Külső helyszínen megrendezésre kerülő programok:

○ **Felfedezők Napja** – *május 9.*

A *Földgömb* magazin szervezésében a Millenárison megvalósuló Felfedezők Napján családi programmal jelentünk meg.

○ **Múzeumok Majálisa** – *május 16–17.*

A „Lakóparkok és parklakók” programunkhoz és a Fény Nemzetközi Éve tematikához kapcsolódó programmal szerepeltünk.

○ **Vásárok** – *február 12–15, szeptember 23–27.*

2015-ben elindítottunk egy olyan tevékenységet, ami elősegíti, hogy a nem kifejezetten tudományos, de közművelődési célú vásárokon, fesztiválokon is megjelenjen a Magyar Természettudományi Múzeum, s ezzel ismét újabb célcsoportokat érjünk el. Februárban a FeHoVa (Fegyver–Horgász–Vadász) vadászati-horgászati vásárra és kiállításra készítettünk bemutatkozó anyagot (dioráma és preparátumok), illetve szeptemberben az anyaintézmény és a Mátra Múzeum az OMÉK-on (Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár) szerepelt nagy sikerrel. Ezt a tevékenységet a jövőben is folytatjuk, szándékaink szerint egyéb fesztiválokkal kibővítve.

„A kaland házhoz jön” – A Magyar Természettudományi Múzeum országjáró programja

A Magyar Természettudományi Múzeum „Lakóparkok és parklakók” című szemléletformáló kampány tervével 2012-ben sikeresen pályázott a KEOP 6.1.0. pályázati konstrukcióban. A támogatási szerződés 2013 áprilisában került aláírásra. A támogatási összeg: 128.703.611 Ft volt. A projekt fizikai megkezdésének időpontja 2013. november 4-e volt. A projekt megvalósítása során 2014. március 13-án tartottuk a nyitórendezvényt, amelyet február 17-én kiadott sajtóközlemény előzött meg. A projekt megvalósítása közben az uniós előírásoknak megfelelő táblákat helyeztünk el a megvalósítási helyszíneken (kamionban) illetve a kedvezményezett közönségforgalmi terében. A projekt megjelent a Térképtérben (<http://terkepter.palyazat.gov.hu/>), illetve a múzeum honlapján.

A projekt során több közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le. Az arculat, a grafikai tervek, a kreatívok, a filmek, a honlap és a facebook-profil kialakítására, kommunikációs

tanácsadásra 2013 decemberében a Kbt. 122/A§ alapján hirdettünk közbeszerzést, melynek nyertesével 2014. február 4-én írtuk alá a szerződést. A projekt tényleges tartalmát jelentő médiakampány és roadshow megvalósítására 2014. július 2-án jelentettünk meg ajánlatkérést közösségi értékhatárt elérő nyílt eljárásra. A pályázatra nem érkezett érvényes ajánlat, így az eljárást a Kbt. 94.§(2) a) pontja alapján megismételtük.

Az eljárás eredményeként 2015. március 18-i dátummal a MyAd Marketing Kommunikációs és Tanácsadó Kft.-t nyilvánítottuk ajánlatkérő nyertesnek. A vállalás szerződést 2015. május 4-én írtuk alá.

A projekt roadshow-eleme 2015. május 16-17-én a Múzeumok Majálisával kezdődött, a zárórendezvényt 2015. június 19-én tartottuk és a projekt a Múzeumok Éjszakáján fejeződött be 2015. június 20-án. Az esemény során sajtótájékoztató keretében bemutattuk a projektet, a látogatókat pedig interaktív játékokkal és programokkal vártuk. A projekt során 10 vidéki helyszínt látogattunk meg átalakított, országjáró kamionunkkal.

A megvalósítás során 5038 aktív elérést teljesítettünk, amely a gyerekektől, felnőttektől a helyszíneken kapott rajzokból és/vagy rövid írásos véleményekből állt össze. Az aktív eléréseken túl a nyolcezeret is meghaladta a helyszíneken megfordult emberek száma.

A médiakampány során 8 országos megjelenésű napilapban, heti/kétheti lapban és magazinban 14 megjelenéssel 7.682.000 elérést produkáltunk (a TNS Hoffmann Kft. NOK Choice3 adatai alapján). A napilapokban 41 megjelenéssel 5.222.000 elérést értünk el.

A hatásosságmérés alapján beigazolódott, hogy a lakóhely természeti környezetének megismerésére irányuló kampány („Lakóparkok és parklakók”) sikeres volt. A pozitív visszajelzésre a személyes kapcsolatok, e-mailes és egyéb üzenetek jelentették a legfőbb bizonyítékot, az országjáró körút állomásaira mindenütt visszavárják a Magyar Természettudományi Múzeumot.

A projekt keretében megvalósuló programsorozat előkészítése, szervezése, lebonyolítása az első félévben a Közművelődési Osztály erőforrásainak nagy részét lekötötte. A feladatok a következők voltak: interaktív honlap üzemeltetése, tartalmakkal való feltöltése, a környezeti nevelési program megvalósítása a 12 állomásból álló kampánykörút során, fotó- és rajzpályázat lebonyolítása, a nyertes művek kiállítása, a budapesti zárórendezvény szervezése és lebonyolítása.

Az országjáró program helyszínei:

- Budapest – Múzeumok Majálisa
- Mosonmagyaróvár – Futura Interaktív Természettudományi Élményközpont (május 23.),
- Tabajd – Mészöly Gedeon Református Általános Iskola (május 28.),
- Szombathely – Vasi Skanzen (május 29.),
- Veszprém – Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark (május 30.),
- Dévaványa – Dévaványai Általános Művelődési Központ (június 5.),
- Miskolc – Herman Ottó Múzeum (június 6.),
- Gyöngyös – MTM Mátra Múzeuma (június 7.),
- Vászoly – Faluház (június 11.),
- Kecskemét – Természet Háza (június 12.),
- Szeged – Szegedi Vadaspark (június 13.),
- Budapest – Magyar Természettudományi Múzeum, zárórendezvény (június 19.).

Egyéb visszatérő rendezvények

○ Születésnap zsúrok

Az évről évre egyre nagyobb sikernek örvendő születésnap zsúrokat a bevált gyakorlat szerint működtettük. A program technikai feltételeit részben sikerült javítani, a zsúr

helyszínén a régi, elkoszolódott szövetborítású székeket könnyen tisztítható, színes műanyag székekre tudtuk cserélni.

○ **Kézműves-foglalkozások**

Önálló kézműves foglalkozást húsvéti és karácsonyi ünnepekhez kötődően és a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében szerveztünk. A Zöld Hetek, az Extrém Valentin-nap, a Múzeumok Majálisa, a Múzeumok Éjszakája, az MTM Napja és a „Herend kincsei” kiállításához kapcsolódó programokon az adott nap vagy hét tematikájához integrált kézműves foglalkozásokat kapcsolunk.

A hétvégi kézműves- és ismeretterjesztő programok lebonyolításába bevontuk az önkéntes közösségi munkára jelentkező középiskolásokat és a felnőtt önkénteseket is.

○ **Nyári táborok**

A betervezett nyári tábort a KEOP országjáró program végső időzítése és a hozzá kapcsolódó, szerteágazó feladatok munka- és időigénye miatt az anyaintézményben nem tudtuk vállalni. A Mátra Múzeumban idén is megrendezésre került – négy turnusban – a már hagyományosan működő nyári tábor.

Az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeum erdei iskolája a Kankalin Erdei Iskola, amely – a 2014-es minősítési eljárást követően – 2018-ig minősített erdei iskolaként működik. A KOKOSZ (Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége) által az erdei iskolák támogatására meghirdetett pályázat (svájci program) keretében az idén is jött a pályázattal támogatott csoport, de van már érdeklődés a következő évre is. Ez a tevékenységünk szorosan kapcsolódik a múzeumpedagógiai munkához.

○ **Kulturális Örökség Napja (szeptember 19.)**

2015-ben indult, a jövőben a tervek szerint minden évben megrendezendő nap. A múzeum csatlakozott ehhez a rendezvénysorozathoz.

○ **Unió pályázatok nyílt napja (április 4.)**

A 2011-ben befejeződött, az MTM Ludovika téri állandó kiállításainak felújítását tartalmazó KMOP projektünk fenntartási időszaka alatt minden évben részt veszünk az uniós pályázatok nyílt napja rendezvényen. Ezen a napon az állandó kiállításaink ingyenesen tekinthetők meg, és külön programot is szoktunk csatolni a naphoz.

○ **Városi rendezvények**

Tagintézményeink esetében a múzeum saját programjaival járul hozzá a városi kezdeményezésű programokhoz

Külső szervezőkkel közösen megvalósított programok

○ **Földtudományos forгатag (november 7–8.)**

A Magyarhoni Földtani Társulat szervezésében 2015-ben hetedik alkalommal került sor az interaktív geokiállításra. A rendezvény házigazdája (néhány év kihagyás után ismét) a Magyar Természettudományi Múzeum volt.

A rendezvényen 27 földtudományi kutatóval foglalkozó hazai állami és akadémiai kutató intézet, természettudományi gyűjtemény, felsőoktatási intézmény és vállalat mutatta be – kicsiknek és nagyoknak egyaránt érthetően – a földtudományok jelentőségét mindennapjainkban. Az érdeklődők megismerkedhettek ásványkincseinkkel, az energiahordozók szerepével a változó világban, a klímaváltozás nyomaival a kőzetekben és a földtani veszélyforrásokkal. Bemutattuk a Föld mélyét vizsgáló geofizikusok különleges eszközeit, vulkánkitörést modelleztünk, továbbá bemutattuk, hogyan működnek az olajfúrótornyok. Nemzeti parkjaink és geoparkjaink szakemberei hazánk legszebb felkereshető földtani látványosságait ismertették, geotúra-ajánlatokkal várták az érdeklődőket. A kisebbeket geojátszóházak, „aranyosás”, az érdeklődő ifjakat és felnőtteket ismeretterjesztő filmek, előadások és mozgó planetárium várták, ahol

kézközelben és megfoghatóan ismerkedhettek évmilliók történetével az ősmaradványok, ásványok, kőzetek képében.

A Földtudományos Forratagon első alkalommal kerültek bemutatásra a „2016. év ásványa” és a „2016. év ősmaradványa” jelöltjei.

○ **Az Év Emlőse: az ürge**

A rendezvénysorozat főszervezője a Földművelésügyi Minisztérium által működtetett, internetalapú természetismereti Vadonleső Program (www.vadonleso.hu), valamint a tíz hazai nemzetipark-igazgatóság volt. A Magyar Természettudományi Múzeum társszervezőként csatlakozott a programhoz, a nyitó- és zárórendezvényt, az Ürgefesztivált, továbbá a fotó- és rajzkiállítást kapcsoltuk az eseménysorozathoz. A Vadonleső Program és a nemzeti parkok szervezésében megvalósuló vers- és esszéíró pályázat, az ezek illusztrálására szolgáló országos rajzverseny eredményeit a záróeseményen, az „Ürgefütyök” gálarendezvényen Navratil Andrea, Galkó Balázs, Gryllus Vilmos, Kardos-Horváth János, Kálloy Molnár Péter, valamint Róka Szabolcs tolmácsolásában mutattuk be. De nem csupán a hangzó irodalom képviselői álltak az ügy mellé, hanem a fények és képek művészei, azaz jelen esetben a hazai természetfotósok kiválóságai, dr. Altbäcker Vilmos, Hollósi Zoltán, dr. Kalotás Zsolt, Kércz Tibor, Máté Bence, Novák László, dr. Takács András Attila, valamint Vincze Bálint bocsátották az ürgékről készült felvételeiket a rendezvény kiállításaira.

A gálaműsoron került államtitkári bejelentésre, hogy egy úttörő jellegű, hagyományteremtő kezdeményezést indít útjára a Földművelésügyi Minisztérium. A *Természetvédelem Nagykövete* címet adományozták ebben az évben azoknak a művészeknek, akik írásaikkal, költeményeikkel, színészetükkel vagy éppen zenéjükkel önzetlenül és nagy természetszeretettel részt vállaltak az ürgék társadalmi ismertségének és egyben védelmének elősegítésében. A *Természetvédelem Nagykövete* cím adományozása az elkövetkező években is folytatódik. Bízunk abban, hogy e cím birtokosai a természetvédelem nagyköveteiként továbbra is képviselik a művészeti élet és végső soron az egész társadalom felé hazánk természeti értékeinek szeretetét és védelmének ügyét.

○ **Tagintézmények programjai külső szervezőkkel közösen**

Az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma közös rendezvénye a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkkal – Geotóp nap.

• *Az egyes tevékenységek tekintetében meghatározott eredményességi mutatók adatai*

Munkatervünkben négy eredményességi mutatót határoztunk meg: a programok számát, a programok látogatóinak számát, ezen belül a visszatérő látogatók számát, valamint a KEOP-projekt esetében az uniós pályázat előírásában szereplő elérések megvalósulásának értékét.

- **a programok száma és a programok résztvevőinek száma** jelentősen, 35%-kal nőtt. Igen nagy valószínűséggel ezt a növekedési ütemet a jövőben tartani nem tudjuk. Felméréseink szerint közelítünk ahhoz a rendezvényszámhoz (kb. 500), amelyet a minőség megőrzése mellett a jelenlegi erőforrásainkkal teljesíteni tudunk.
- **a visszatérő résztvevők arányára** a kérdőíves felmérések és a személyes beszélgetések alapján tudunk következtetni.
- **a KEOP pályázat** esetében az uniós pályázat előírásában szereplő elérések megvalósulásának értékei az alábbiak voltak: a rendezvénysorozat résztvevőinek száma: ≥ 8000 fő; az aktív elérések száma: 5038; a passzív elérések száma (nyomtatott sajtó esetében): 12.904.000.

A látogatók elégedettsége jelzi a programszervezés és lebonyolítás hatékonyságát és minőségét.

A látogatószám rendszerszerűen mért adat, de a résztvevők véleményét, **elégedettségét**, elvárásait a látogatói felmérések útján tudjuk számszerűsíteni. Ennek érdekében kérdőíves felmérést végeztünk az Extrém Valentin-nap és az őszi fesztivál programjai során. A válaszadók többsége (90% felett) maximálisan elégedett volt a programunkkal. Alacsonyabb értékű pontszám és egy-egy kritikus megjegyzés a környezet és a tájékoztatás kapcsán volt.

- *Belső forrástérkép*

- *infrastruktúra* – A tervezett programokhoz a helyi adottságokhoz mérten megfelelő helyszín állt rendelkezésünkre. A tárgyi anyag és a bútorzat amortizációja folyamatos munkát és forráskeresést kíván. Az anyaintézményben a székek, ülőkék, asztalok, tároló edények, preparátumok részleges cseréjét tudtuk 2015-ben megvalósítani. A Bakonyi Természettudományi Múzeumban a foglalkoztató terem önkormányzati forrásból történt részleges felújítása teremtett jobb körülményeket. A Mátra Múzeumban a 2013-ban megvalósult TÁMOP pályázat eredményeként megfelelő infrastruktúra áll rendelkezésre.
- *személyi erőforrások* – Foglalkozásainkat és a közművelődési programok jó részét is szakképzett, felkészült munkatársak, múzeumpedagógusok és animátorok vezetik. Új témák felmerülése esetén muzeológus szakértőink segítségével készítjük fel a közművelődési munkatársakat. Az országjáró program során, a külső helyszínen megrendezett programok és a hétvégi családi programok esetében a muzeológusok és külső szakemberek is részt vettek a megvalósításban. A hétvégi családi programok során az iskolai közösségi szolgálatban résztvevők és a felnőtt önkéntesek is segítségünkre voltak.
- *anyagi erőforrás* – A közművelődési és a múzeumpedagógiai programok jelentős bevételt termelnek az intézmény számára. Sajnálatos módon a bevétel jelentős része az épületek üzemeltetéséhez szükséges, csak elenyésző részét sikerül a programok megvalósítására, az amortizálódott eszközök szinten tartására vagy javítására visszaforgatni. Ezért a programok költségigényét mindig minimális szintre kell leszorítanunk. Szintén megkerülhetetlen tény, hogy a természettudományos, főleg biológiai témájú programok és foglalkozások költségigényesek. A programok lényege, hogy a látogatók kézközelbe kerüljenek a bemutatott állatokkal és növényekkel, ez viszont a felhasznált preparátumok gyors amortizálódásához vezet. Ezek pótlása éves szinten milliós nagyságrendet jelent. 2015-ben szerencsére a KEOP pályázat keretében elnyert összeg tökéletesen fedezte a projekt során megvalósítandó programok költségét. A programból beszerzésre került eszközök, preparátumok a további közművelődési és múzeumpedagógiai programjainkban is felhasználhatóak. Nagyon hasznos lenne, ha a későbbiekben ezen eszközök felújítására, állagvédelmére is lehetne állandó pályázati lehetőséget találni, akár pl. az NKA keretén belül. Tagintézményeinkben, kiemelkedően a Bakonyi Természettudományi Múzeumban a sikeresen működő Baráti Körök anyagilag is támogatják a foglalkozásokat, közösségprogramokat.

- *Megvalósult önkéntességi tevékenységek, önkéntesekkel ellátott tevékenységek*

- Látogatók fogadása, irányítása, teremőrzési feladatok, részvétel a kézműves foglalkozások lebonyolításában, részvétel az ismeretterjesztő programok lebonyolításában.
- Gyűjteményrendezés, adatbevitel, preparálás, cédulázás, határozás, fotózás, revíziós munkák végzése, genetikai és paleopatológiai elemzések, tudománykommunikáció, rendezvény szervezés, tudományos publikációk készítése. Tevékenységük számos gyűjteményben a gyűjtemény megőrzésének és gyarapodásának záloga.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Kézműves foglalkozások	Holler Judit (MTM), Harmat Beáta (MTM BTM)	december 31.	megvalósult
Látogatói elégedettség mérése (látogatók kérdezése, kérdőívek)	Holler Judit (MTM), Harmat Beáta (MTM BTM), Földessy Mariann (MTM MM)	folyamatos	megvalósult
Teremőrzés	Buzár Ágota	folyamatos	megvalósult
Gyűjteményekkel kapcsolatos feladatok	tárvezetők	folyamatos	megvalósult

2. Köznevelési hasznosítás:

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
A gyűjteményekre és a kiállításokra alapozott múzeumpedagógiai foglalkozások és a foglalkozások résztvevőinek száma, a honlapon elérhető múzeumpedagógiai foglalkozások száma (kiemelten a kerettantervhez illeszkedő foglalkozásokra)	1021 16.484 29 (19)	875 13.950 31 (21)	763 10.572 34 (25)
<i>célzottan a külföldi magyarok számára szervezett programok és a programok résztvevőinek száma</i>	15 262	1 40	4 60
Múzeumpedagógiai kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma	8 29.120 6111	8 23.009 6000	7 17.009 6100
Iskolai tehetséggondozást segítő programok és a programok résztvevőinek száma	3 7	5 307	1 60
<i>ebből: elmaradott térségek iskoláinak szervezett programok és a programok résztvevőinek száma</i>			
A korai iskolaelhagyás csökkentését segítő programok és a programok résztvevőinek száma	30 456	30 450	27 691
<i>ebből: elmaradott térségek iskoláinak szervezett programok és a programok résztvevőinek száma</i>			
Iskolai közösségi szolgálat kapcsán köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma, az iskolai közösségi szolgálaton résztvevő diákok és az általuk a múzeumban eltöltött órák száma	9 61 544	7 61 500	20 68 1056

b) Az intézmény 2015. évi múzeumpedagógiai tevékenységének szöveges bemutatása

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Múzeumpedagógiai foglalkozások előre bejelentett csoportok számára – Az állandó kínálat fenntartása	Hartmann Éva (MTM), Szőke Szilvia, Ballók Zsuzsanna (MTM MM), Harmat Beáta (MTM BTM)	folyamatos	megvalósult
Új múzeumpedagógiai foglalkozások kidolgozása	Holler Judit, Hartmann Éva (MTM)	október 1.	megvalósult
Elégedettségmérés (kérdőíves felmérés)	Holler Judit (MTM)	november 1.	megvalósult
Iskolai Közösségi Szolgálat	Holler Judit, Jókuthy Emese (MTM)	folyamatos	megvalósult
Erdei iskola programjai	Harmat Beáta (MTM BTM)	június–augusztus	megvalósult
Múzeumi honlap múzeumpedagógiai tartalmainak összeállítása	Holler Judit, Hartmann Éva (MTM)	március 15.	megvalósult

- *A tárgyév kiemelt feladatainak teljesülése, illeszkedése az intézmény múzeumpedagógiai küldetéséhez*

Múzeumpedagógiai szolgáltatásainkat egyrészt állandó kiállításainkra alapozva, másrészt a Nemzeti Alaptanterv és a környezeti nevelés szempontjait figyelembe véve alakítottuk ki. Törekszünk arra, hogy minden korosztály számára színes kínálatot nyújtsunk és lehetőleg valamennyi évfolyam tananyagához legyen kapcsolódási pontunk. Igyekszünk az ismeretátadás frontális módszerei helyett minél több tevékenységen alapuló, interaktív, lehetőleg a gyerekek együttműködését is igénylő módszert alkalmazni.

2015-ben a Fény Éve eseménysorozathoz kapcsolódó nagyszabású időszaki kiállításhoz terveztünk új múzeumi órát fejleszteni. Forráshiány miatt a kiállítás és vele a hozzá kapcsolódó óra is meghiúsult.

2015-ben kiemelt feladatként határoztuk meg, hogy az óvodás és általános iskolás korosztályokon (főleg 1–6. évfolyam) túl a felsőbb évfolyamok számára is kínáljunk érdeklődési körüknek és tanulási szokásaiknak megfelelő foglalkozásokat, programokat. A Zöld Hetek programjához kapcsolódva rendhagyó biológia-, ill. földrajzórákat szerveztünk számukra. Új típusú fejlesztésként a közösségi szolgálaton részt vevő diákokkal okostelefonnal felfedezhető kiállítás-kvízt hoztunk létre az állandó kiállításokra. Emellett folyamatosan töltjük fel az állandó kiállítások tárgyaihoz plusz információt szolgáltató tartalmakat.

A folyamatosan nagy sikerrel forgalmazott vándorkiállításaink kiegészítéseként komplex múzeumpedagógiai csomagok összeállítását terveztük. Ebben az évben az éppen felújítás alatt álló „Jégkorszak” kiállítás anyaga készült el.

Kiemelten törekedtünk arra, hogy a Bakonyi Természettudományi Múzeumban megújítsuk a múzeumpedagógiai kínálatunkat, a befogadott vándorkiállításokhoz programokat fejlesszünk. Egyre nagyobb területeket, távolabb fekvő iskolákat is sikerült

bevonni programjainkba. Sajnos a magasabb színvonalú múzeumpedagógiai foglalkozásokhoz szükséges felszerelt közművelődési terem létrehozása nem valósulhatott meg 2015-ben forráshiány miatt. Folyamatos viszont a múzeumpedagógiai célú gyűjtemény összeállítása. Az év folyamán kérdőíves felmérést végeztünk a múzeumpedagógiai foglalkozásokon részt vevő csoportokat kísérő pedagógusok körében. A megfogalmazott igények alapján igyekszünk tevékenységünket alakítani és a jövőben bővíteni kínálatunkat.

- *Az elmaradott térségek iskolás korú fiataljainak szánt tehetséggondozó, illetve korai iskolaelhagyást csökkentő terveinek teljesülése*

Az MTM anyaintézményében a kiállítási épület földrajzi elhelyezkedéséből eredően a VIII. kerületben működő oktatási–nevelési intézmények felé fordulunk megkülönböztetett figyelemmel. A hátrányos helyzetű diákokat tanító iskolák számára is igyekszünk – több évre megkötött együttműködési megállapodások keretében – elérhetővé tenni kiállításainkat, múzeumpedagógiai szolgáltatásainkat. Március 18-án a VIII. kerületi iskolák természetismereti versenyének biztosítottunk helyet, közreműködtünk a program szervezésében és lebonyolításban.

Az őszi fesztivál keretében megvalósuló „Múzeum a bőröndben” programjainkat igyekeztünk a zömében hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulói közösséggel rendelkező iskolákba eljuttatni. A Losonci téri Általános Iskola, a Hungária Általános Iskola alsó tagozatos osztályai és a Németh László Általános Iskola szakkörösei számára tartottunk foglalkozásokat.

Zirc környéke nem szerepel a hátrányos helyzetű, elmaradott térségek között, viszont hátrányos helyzetű oktatási intézmények közül több is található a térségben (Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Csetény). Közművelődési programjainkban ezen iskolák csoportjai is rendszeresen részt vettek (pl. vetélkedő, rajzpályázat). Számukra térítésmentes múzeumi belépést és vezetést biztosítottunk az állandó kiállításunkban. A versenyeken elért teljesítményeket lehetőségeinkhez mérten díjaztuk. A természettudományos tárgyak iránt érdeklődő tanulókat felkaroltuk.

- *célzottan a külhoni magyarok számára szervezett programok bemutatása*

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaintézménye célzottan külhoni magyarok számára nem szervezett iskolai típusú programokat. A külső szervezésben megvalósuló múzeumlátogatások során viszont kedvezményes áron vagy ingyenesen fogadtuk a csoportokat. A határainkon túlra, 2015-ben Székelyföldre és Szlovákiába vitt vándorkiállításainkhoz nyújtottunk segítséget a múzeumpedagógiai program kidolgozásához.

A Bakonyi Természettudományi Múzeumban Nyárasdról (Szlovákia) érkezett erdei iskolai csoport. Zirc romániai testvérvárosából, Barótról 2015-ben nem érkezett küldöttség.

- *Az egyes állandó és időszakos kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programok bemutatása*

Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest

A kiállítás címe	A foglalkozás címe	Korosztály
Sokszínű ÉLET – Felfedezőúton Magyarország tájain (állandó kiállítás)	Az ember evolúciója	Felsőöknék és középiskolásoknak
	Az erdők világa	Felsőöknék
	A vizek világa	Általános iskolásoknak
	Városi vadon – A város élővilága	Felsőöknék

	Védjük együtt! (hungarikumok a természetben)	Minden korosztálynak
	Csontok nyomában	Általános és középiskolásoknak
	Mamutok és társaik	Óvodásoknak, alsósoknak
Eltűnt világok (állandó kiállítás)	A mi dinoszauruszaink	Óvodásoknak, alsósoknak
Titkok a föld alatt (állandó kiállítás)	Ej, mi a kő!	Felsőöknék és középiskolásoknak
A korallzátonyok változatos élővilága (állandó kiállítás)	A korallzátony világa	Óvodásoknak, alsósoknak
Múmiavilág (időszaki kiállítás)	Egy ismeretlen múmia titkai	Felsőöknék és középiskolásoknak

Tananyaghoz kapcsolódó, de nem a jelenleg látható kiállítások anyagára épülő foglalkozások		
	Természetbúvár-terem kicsiknek és nagyoknak	Minden korosztálynak
	Rovarlesen	Óvodásoknak, alsósoknak
	Erdőkerülő	Óvodásoknak, alsósoknak
	A világ rovarszemmel	Felsőöknék és középiskolásoknak
	Miről árulkodnak a csontok?	Felsőöknék és középiskolásoknak
	Foglalkozások sajátos nevelési igényű gyerekek számára	Minden korosztálynak

MTM Mátra Múzeuma, Gyöngyös

Megnevezés	Felelős	Határidő
Gyöngyösi céhek világa	B. Gál Edit	2015.12.30.
Művészettörténeti barangolások Gyöngyösön	B. Gál Edit	2015.12.30.
Reformkor	B. Gál Edit	2015.12.30.
Elődeink asztalánál	B. Gál Edit	2015.12.30.
Álomszuszék állatok és az ébredő természet csodái (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Barangolás a mamutok földjén (óvoda, alsó tagozat)	Fodor Rozália, Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Hétmérföldes kirándulás (óvoda)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Illanó pillangók – csodálatos lepke leszek! (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Moha és Páfrány – a lombos erdő növény- és gombavilága (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
„Öreg néne özikéje” – a lombos erdő állatvilága (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Tollas barátaink - a madáretető vendégei (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Életre kelt állatmesék (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Változó természet – tavasz, nyár, ősz, tél (óvoda, alsó tagozat)	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.

Dínókaland	Páriné Lájér Márta	2015.12.30.
Színek, formák az állatvilágban (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Mindennapi természet (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Láthatatlan lakótársaink (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Életközösségek I.: Erdők (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Életközösségek II.: Vizek, vízpartok (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Jelek, nyomok a természetben (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Egy hangya szemszögéből (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Az év állatai (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Magyarország madarai (alsó és felső tagozat, középiskola)	Ballók Zsuzsanna	2015.12.30.
Kételtűek és hullók a lakóhelyünkön (felső tagozat, középiskola)	Babocsay Gergely	2015.12.30.
Amiről a kövek mesélnek (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Bányavirágok – a Mátra kincsei (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Dínó a kalitkában	Fodor Rozália	2015.12.30.
Ismerkedés az ősmaradványokkal (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Jégkorszaki óriások nyomában (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Klímaváltozások a Föld történetében (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Ósvilági illemtan (felső tagozat, középiskola)	Fodor Rozália	2015.12.30.
Katica vs. levéltetvek	Székely Ágnes	2015.12.30.
Mesél az erdő	Székely Ágnes	2015.12.30.

A Bakonyi Természettudományi Múzeumban (Zirc) az állandó kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programok a kiállítóterben folynak. Több múzeumi órát tartottunk itt, és megtartottuk a Magyar Természettudományi Múzeum napját is, óvodás programmal. Sok iskolás csoport az állandó kiállításához kapcsolódó feladatlapot is kitöltötte. Az idei évben Rómer Flóris születésének 200. évfordulóját ünnepeltük, fogadtuk a győri vándorkiállítást, amelyhez szintén tartottunk múzeumpedagógiai foglalkozásokat. A 110 éves geológiai kiállításához a Laczkó Dezső Múzeumban szintén társítottunk foglalkozásokat.

- *A programok eredményessége érdekében tett intézkedések bemutatása*
 - Törekedtünk arra, hogy a pedagógusok minél jobban megismerjék programkínálatunkat, a tanmenet és osztályuk érdeklődésének ismeretében a legmegfelelőbbet tudják kiválasztani. Ennek érdekében a 2014–2015-ben felépülő és 2015 tavaszán elindult új intézményi honlap múzeumpedagógia menüpontját frissített tartalmakkal töltöttük fel. A megújuló múzeumi honlap pedagógusoknak szóló felületén újra elérhetővé tudtuk tenni frissített formában az elmúlt három évben összeállított foglalkozásterveket, háttéranyagokat.
 - A múzeumpedagógiai programkínálatot bemutató füzetet pedagógusoknak szóló programokon és a nagyközönségnek szóló külső helyszínen megvalósuló rendezvényeken igyekeztünk eljuttatni a célközönségünkhöz.

- Pedagógusok számára kiküldött internetes hírlevelünk segítségével tájékoztattuk célközönségünket az aktuális hírekről, programokról.
- A múzeumpedagógiai foglalkozásaink leírásait, ajánlóit 2015 folyamán elkezdtek a kerettantervi kapcsolódásokkal kiegészíteni. Ez a munka még folyamatban van.
- A „Levéltitkok” időszaki kiállítás anyagából a muzeológusok segítségével felkészítettük a múzeumpedagógusokat és animátorokat.
- Folyamatos, élő a kapcsolat a Közművelődési Osztály és a Közönségszolgálati Csoport között, hogy a csoportok regisztrációját végző front line személyzet a megfelelő információt nyújthassa az érdeklődőknek.
- A terveink között szereplő gyerekeknek szóló honlaprész kialakítása elhalasztódott. Az új honlap fejlesztése, adatokkal való feltöltése emberi erőforrás szűkössége miatt elhúzódott. A tartalmak egy része már rendelkezésre áll, és a honlap jelenleg is folyó átstrukturálása során ezek feltöltésre kerülnek.
- A „Lakóparkok és parklakók” projekt lezárása után az országjáró körútra elkészített/megvásárolt eszközök, játékok, preparátumok a múzeumpedagógiai foglalkozások tárgykészletét gazdagítják, az erősen elkopott tárgyak egy részét cserélni tudtuk.
- Kiállításainkban pedagógusok és érdeklődő múzeumpedagógusok számára tájékoztató rendezvényeket tartottunk, ahol megismerhették az adott kiállítást, illetve a hozzá kapcsolható múzeumpedagógiai foglalkozásokat.

- *Eredményességi, elégedettségi mutatók – legalább 3 mutató – kidolgozása célcsoportok szerint*

Az eredményességi mutatók meghatározásánál az anyaintézmény és a két tagintézmény tekintetében egységes szempontrendszert dolgoztunk ki: foglalkozásszám, résztvevők száma, elégedettség.

- Évről-évre célunk, hogy a foglalkozások számát szinten tartsuk, illetve ha lehetőségeink engedik, növeljük. 2015-ben annak ellenére növekedtek ezek a számok, hogy az év legsúfoltabb időszakának számító májusi hetekben az anyaintézmény múzeumpedagógusai és animátorai jó részét az országjáró program megvalósítása kötötte le.
- Az előző évben a foglalkozásokon résztvevő korcsoportok közötti arányok kis mértékben, szándékainknak megfelelően módosultak. A felső tagozatosok és a középiskolások részvételi aránya enyhén nőtt. 2015-ben ez az arány jelentősen nem módosult. A résztvevők elégedettségét kérdőíves felmérésekkel és személyes interjúk segítségével igyekeztünk mérni. A múzeumi órán részt vevő pedagógusok körében az adott programmal, az ott használt módszerekkel, a foglalkozásvezető felkészültségével, és a foglalkozás résztvevőkre való hatásával kapcsolatos észrevételeket gyűjtöttük.

2015-ben külön, terven felül mértük a fogyatékkal élőket megcélzó programjaink minőségét. A fogyatékkal élő csoportokat kísérő pedagógusokkal folytatott beszélgetések alapján levonható konklúziók:

- Sokukat meglepetésként érte, hogy ilyen szolgáltatást is kínálunk, ebből következtetni lehet arra, hogy a célcsoport képviselői közül még sokan nem tudnak rólunk.
- A foglalkozásokkal maximálisan elégedettek voltak.
- Akik csoportjukkal visszatérő vendégeink voltak, második, harmadik foglalkozásnak többnyire már nem a Lila teremben tartott órát választották, hanem konkrét, általuk megjelölt tematikát kértek.

A kérdőíves felmérés eredménye is pozitív eredménnyel zárult; a válaszadók több mint 90%-a a foglalkozások szakmai tartalmát, az alkalmazott módszereket, a foglalkozásvezető felkészültségét a legmagasabb pontszámmal értékelték.

- *A külső kapcsolati háló erősítése érdekében elvégzett intézkedések, különös tekintettel az elmaradott térségekben a tehetséggondozásra, illetve korai iskolaelhagyás csökkentésére*
 - Erősítjük a már meglévő szakmai kapcsolatainkat: közös programok szervezése pl. az a Környezetünkért Óvodai Egyesülettel közösen szerveztük meg a nagy sikerű (több mint 80 résztvevő) Óvodapedagógusok Napját. A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet tagjai, ill. munkatársai az őszi múzeumpedagógiai konferenciánk előadói voltak.
 - Rendszeresen igyekeztünk részt venni a múzeumpedagógiai szakmai hálózat programjain.
 - A magyarországi és határon túli természettudományi részlegekkel és gyűjteményekkel rendelkező múzeumokkal felvettük a kapcsolatot a természettudományos múzeumpedagógiai módszertan fejlesztése érdekében. A szeptemberben megrendezett múzeumpedagógiai konferencia előadói és résztvevői között üdvözölhettük őket.
 - Különösen tagintézményeink esetében volt lehetőségünk a település és környéke iskoláival a személyes kapcsolat fenntartására és erősítésére.
- *A belső forrástérkép*
 - *Infrastrukturális erőforrások*

Az anyaintézményben az állandó kiállításokhoz kapcsolódó öt jól felszerelt foglalkoztató teremben, a „Múmiavilág” kiállítás mellett kialakított foglalkoztató térben, és bizonyos esetekben az állandó kiállítások terében tartjuk a múzeumi órákat. Foglalkoztató termeink közül a 2011-ben létrehozott helységek kialakítása, bútorzata megfelelő, az 1996 óta működő két régebbi foglalkoztató tér bútorzata már felújításra szorul. Erre a költséges munkára 2015-ben sajnos nem volt forrásunk. Folyamatos feladatot jelent a fogyóeszközök pótlása. A székek, ülések, tároló edények, preparátumok részleges cseréjét 2015-ben meg tudtuk valósítani. Az új tárgyakat jórészt a „Lakóparkok és parklakók” projekt végeztével megmaradó tárgyak jelentették. A Mátra Múzeumban jól felszerelt foglalkoztató tér állt rendelkezésre. A Bakonyi Természettudományi Múzeumban a foglalkoztató terem felújítása elkezdődött.
 - *Humán erőforrás*

Szakképzett, felkészült munkatársaink, múzeumpedagógusok és animátorok vezetik a múzeumpedagógiai foglalkozásainkat. A múzeumi órákat tartó szakemberek száma az év során egy fővel csökkent. Ez a változás, ahogy előző évben is, az animátorok létszámát érintette, amelynek eredményeként a múzeumpedagógiai és közművelődési programok szervezése nehezebb lett. A 2015. május–júniusában megvalósult országjáró körút („Lakóparkok és parklakók” projekt) múzeumpedagógusainkat és animátorainkat jelentős mértékben érintette, kevesebb erőforrás maradt az anyaintézményen belüli múzeumpedagógiai órák megtartására.
 - *Anyagi erőforrás*

2015-ben az említett „Lakóparkok és parklakók” projekt és járulékos hozadéka jelentették a „mentőövet” a számunkra. Múzeumi keretből csak nagyon minimális összeget fordíthattunk a foglalkozások fenntartására. A Bakonyi Természettudományi Múzeum esetében példamutató a múzeum és a Baráti Kör együttműködése.

- *Oktatási-nevelési intézményekkel történő együttműködés ismertetése*
- Együttműködési megállapodások az oktatási-nevelési intézményekkel múzeumpedagógiai órák megtartására. A Mátra Múzeum esetében a TÁMOP pályázat folyamányaként jelenleg 22 iskolával állunk szerződésben. E szerződések alapján 2015-ben 2083 diákot fogadtunk.
- Együttműködések az önkéntes iskolai közösségi szolgálat szervezésére. 20 iskolával állunk szerződéses viszonyban. Folyamatosan nő az iskolai közösségi szolgálatukat nálunk töltő diákok létszáma, kedvelt és érdekes fogadóhely vagyunk a számukra.
- Részvétel az értelmi sérült fiatalok szocializációjában a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskolával kötött megállapodás szerint.
- Szakmai napok szervezése pedagógusok számára. A szakmai napok során bemutatjuk az év kiállításait, a foglalkoztató tereket és a múzeumpedagógiai programokat az oktatási-nevelési intézmények munkaközösségei számára. A kiállítások részletesebb megismerésén túl igyekszünk minél több ötletet, ajánlást nyújtani a kiállítás gyerekcsoportokkal történő feldolgozásához. A résztvevők ingyenesen hozzájutnak a kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai kiadványainkhoz, és valamennyi pedagógusok számára készített háttéranyagunkhoz, füzetünkhöz. Az érdeklődő tantestületek, szakmai szervezetek kéréseinek megfelelően állítjuk össze a szakmai nap programját. Szakmai napjaink 2015-ben:
 - Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karának hallgatói számára: Múzeumpedagógiai gyakorlati bemutató – Az óvodás és kisiskolás korosztálynak szóló foglalkozásaink (*április 23.*)
 - Óvodapedagógusok Napja az MTM-ben a Környezetünkért Óvodai Egyesülettel közösen szervezve (*október 31.*)
 - Tanárok éjszakája (*november 3.*)
 - Józsefvárosi Pedagógiai Napok keretében a KLIK VIII. kerületi tankerülete szervezésében (*november 18.*).

- *Iskolai közösségi szolgálat működésének szöveges bemutatása*

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvényben foglaltaknak megfelelően együttműködünk az iskolákkal a közösségi szolgálat megszervezésében. A tervezés, szervezés, lebonyolítás során az Emberi Erőforrások Minisztériuma Oktatásért Felelős Államtitkársága és az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által 2012-ben kiadott „Segédlet az iskolai közösségi szolgálat megszervezéséhez” útmutatásaira tudunk támaszkodni.

A diákok számára több feladattípust ajánlottunk, amelyekből kiválaszthatják érdeklődési körüknek, képességeiknek, valamint időbeosztásuknak a legmegfelelőbbet. Alapvető szempont volt az is, hogy a feladatok a kamaszok számára legyenek érdekesek, vonzóak, nyújtsanak tanulási lehetőséget és mindezek mellett az intézményünk számára is hasznos tevékenységet jelentsenek.

A 2014–2015-ös, illetve a 2015-2016-os tanévben a közművelődési terület mellett már a múzeum természetrajzi gyűjteményeibe is vártuk a diákokat.

A közönségszolgálati, közművelődési részlegben meghirdetett feladatok:

- látogatók fogadása, irányítása,
- kézműves-foglalkozások előkészítése,
- részvétel a kézműves-foglalkozások lebonyolításában,
- részvétel az ismeretterjesztő programok lebonyolításában,
- rövid tárlatvezetések tartása,
- részvétel a középiskolás korosztálynak szóló programok tervezésében és kivitelezésében,

- részvétel a nyári táborok szervezésében,
- állatgondozás.

A gyűjteményekben végezhető feladatok:

- segítségnyújtás a gyűjteményrendezésben, gyűjteményi konzerválási/preparálási munkában,
- számítógépes adatrögzítés, egyéb digitalizálás,
- segítségnyújtás a gyűjteményi fogyóeszközök nyilvántartásában,
- segítségnyújtás a látványgyűjtemények kialakításában.

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Jegyár-bevétel (nettó Ft)	109.939.000	110.000.000	90.162.421
Múzeumpedagógiai programok bevétele (nettó)	6.672.300	7.000.000	7.027.008

3. Oktatási tevékenység:

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Felsőoktatási tevékenységben oktatóként résztvevő munkatársak száma	33	23	37
Felnőttoktatásban oktatóként résztvevő munkatársak száma	7	3	6
A múzeum által akkreditált képzések és a képzések résztvevőinek száma	–	–	–
<i>ebből: tehetséggondozó, illetve korai iskolaelhagyást csökkentő képzések az elmaradott térségekben (képzések és képzések résztvevőinek száma)</i>	–	–	–

- *Felsőoktatási intézményekkel megvalósult együttműködés, különös tekintettel a tehetséggondozásra, illetve korai iskolaelhagyás csökkentésére az elmaradott térségekben*

Az MTM Állattára a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kara kihelyezett tanszéke, s ekként korábban az alkalmazott zoológus, jelenleg a biológusképzésben végez oktatási tevékenységet elsősorban a zootaxonómiai gyakorlatok tartásával. Ez rendszeres, hosszú évek óta folyó oktatás, emellett alkalomszerűen más felsőoktatási intézményekben (elsősorban ELTE) is részt veszünk az oktatásban.

Az MTM Mátra Múzeuma kiemelten a Károly Róbert Főiskolával épített ki szoros kapcsolatokat, mely egyrészt teljes tárgyak oktatására, másrészt a főiskolán a Kutatók Éjszakája rendezvényen előadások tartását jelentette 2015-ben.

Az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma a Szent István Egyetem (Gödöllő) hallgatóinak minden évben, így idén is bemutatta a múzeumot és a gyűjteményeket.

A teljes MTM (beleértve a tagintézményeket is) szinte összes muzeológusa részt vesz szakdolgozatok bírálatában és szakdolgozók külső konzulenseiként (ELTE, Budapest; Széchenyi István Egyetem, Győr; Pannon Egyetem Georgikon Kar, Keszthely; Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron; Debreceni Egyetem, Debrecen; Szent István Egyetem, Gödöllő; Állatorvos-tudományi Kar, Budapest; Szegedi Tudományegyetem, Szeged; Pécsi Tudományegyetem, Pécs), valamint terepgyakorlatok lebonyolításában. Közművelődési

területen is vezetünk szakmai gyakorlatokat, illetve több szakdolgozat készül a múzeum közművelődési részlegének működéséről, közönségszolgálati tevékenységünkről.

A felsőoktatási intézményekkel megvalósult együttműködések kiemelkedő példája a két közös MTA–MTM–ELTE kutatócsoport, a Paleontológiai és az Ökológiai, amelyek tevékenységük jelentős részét (ásatások, preparálás, feldolgozás, publikáció) az MTM-ben mint befogadó intézményben végzik. A kutatócsoportok működése nem csak a helyszín vonatkozásában, hanem személyi szinten is összeforrt a múzeum megfelelő irányú kutatásaival. A világviszonylatban is igen sikeresnek tekinthető magyar dinoszaurusz-kutatás (Ősi Attila „MTA Lendület” kutatócsoportja) valamennyi leletét az MTM őrzi és kezeli.

4. Hozzáférés:

	2014. tény	2015. tervek	2015. tény
Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma	271/910	176/486	279/637
Honlaplátogatások száma	nem mértük	–	80.186
MTM Központi Könyvtár			
Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma	51/87	60/92	61/102
Múzeumi könyvtár könyvtárhasználóinak száma és a múzeumi könyvtárlátogatások száma	3827/5468	3900/5500	3578/5015
Honlaplátogatások száma	16.200	17.000	25.044
MTM Mátra Múzeuma Könyvtára			
Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma	4/4	5/5	2/2
Múzeumi könyvtár könyvtárhasználóinak száma és a múzeumi könyvtárlátogatások száma	20/74	20/80	20/56
Honlaplátogatások száma (2014-ben nem volt önálló könyvtári honlap)	–	–	9708
MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma Könyvtára			
Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma	8/13	8/13	6/14
Múzeumi könyvtár könyvtárhasználóinak száma és a múzeumi könyvtárlátogatások száma	104/1040	100/400	87/670
Honlaplátogatások száma (nincs önálló könyvtári honlap)	–	–	–

a) Kutatószolgálat tevékenységének bemutatása

Tízmilliós gyűjteményünk reprezentálja a Kárpát-medence geo- és biodiverzitását, továbbá több tízezer típuspéldányt őrzünk. Emiatt mind a hazai, mind a külföldi kutatók részéről állandó érdeklődés nyilvánul meg a gyűjteményi anyagok iránt. Ez egyben nemzetközi együttműködés, és a látogatók feldolgozó munkájának köszönhetően tovább növekszik a gyűjtemények értéke.

A hozzáférés lehetséges módjai az elektronikus adatszolgáltatás (példányadatok, lelőhelyadatok, tárgyfotók), a genetikai erőforrások (szövetminták, preparátumok) megosztása, egyéb minták (pl. csiszolatok) biztosítása, helyszíni vizsgálat (ez utóbbi a megállapodások, szerződések, közös tudományos programok tartalma és céljai értelmében igen sokrétű hozzáférést jelenthet). A digitalizált műtárgyakhoz való kutatói hozzáférést a *III. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása 3. Hozzáférés* pontjában tárgyaljuk.

A kutatószolgálat része az érdeklődőknek adott alkalmi felvilágosítás, a határozásra behozott példányok és tárgyak identifikálása, amely nem a tudományos feldolgozással, hanem a nyitott közintézményként való közszereplésünkkel, nehezen megszerzett szakmai tudásunk megosztásával, hasznosításával függ össze.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Adatszolgáltatás, identifikáció, gyűjteményi hozzáférés biztosítása	minden muzeológus	folyamatos	teljesült

b) Múzeumi könyvtár tevékenységének bemutatása

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
MTM Központi Könyvtár			
Folyamatos működtetés – gyarapítás, feldolgozás, szolgáltatás	Matuszka Angéla	december 31.	teljesült
Szolgáltatás célú digitalizálás (4568 oldal)	Papp Gábor és Tarpai Gáborné	december 31.	teljesült
Növénytári Könyvtár kezelése	Papp Gábor	december 31.	teljesült
Nemzetközi csere lebonyolítása, remittenda felajánlása	Szalai András	december 31.	A nemzetközi csere tekintetében teljesült, a remittenda felajánlása folyamatban van.
Arnóth-hagyaték könyveinek feldolgozása	Punyi Ildikó	július 1.	teljesült
Központi Könyvtár EE gyűjteményének leltára	Tarpai Gáborné	december 31.	folyamatban
Adattár kezelése	Punyi Ildikó	december 31.	teljesült
A Tudománytörténeti Tárgygyűjtemény és Dokumentációs tár kezelése	Sebestyén Réka	december 31.	teljesült
Fotó- és Médiaarchívum kezelése	Nagy Enikő	december 31.	teljesült
A könyvtári múzeumi gyűjtemények Huntéka űrlapjainak fejlesztése	Matuszka Angéla	december 31.	teljesült
A Fotó- és Médiaarchívum űrlapjába adatátvitel	Matuszka Angéla	december 31.	teljesült
Honlaptartalom fejlesztése	Matuszka Angéla	december 31.	teljesült
A Tudománytörténeti	Sebestyén Réka	december 31.	2015

Gyűjteményben és a történeti irattárban iratelőkészítés, valamint adatkutatás, illetve a tudománytörténeti szakirodalom szolgáltatása			júliusáig folyamatos, utána a szolgáltatás az épület felújítása miatt szünetelt
Kittenberger Kálmán fond feltárásának megkezdése – iratsomó szintű feltárás	Sebestyén Réka	december 31.	helyette a Soó Rezső fond feltárása kezdődött meg
Tudománytörténeti Dokumentációs Tár – a Personalia dossziék szkennelésének folytatása	Sebestyén Réka	december 31.	az épületfelújítás miatt nem teljesült
Fotó- és Médiaarchívum – Múzeumtörténeti Fotógyűjtemény feltárásának folytatása, szkennelés	Nagy Enikő	december 31.	teljesült
MTM Mátra Múzeum Könyvtár			
Könyvtári szolgálat, szakirodalmi keresések teljesítése	Magyar Balázs	december 31.	teljesült
MTM BTM Könyvtár			
Irodalomkutatás a keresett témában, konkrét szakirodalomigény kiszolgálása	Ujvári Judit	december 31.	folyamatos

Az MTM Központi Könyvtára

Az MTM Központi Könyvtára által kezelt múzeumi gyűjteményekben (Tudománytörténeti Dokumentációs Tár, Fotó- és Médiaarchívum, Adattár) egyaránt cél az online szolgáltatás kiszélesítése – követve az információszolgáltatás jelenlegi folyamatait. Az online szolgáltatás alapja a folyamatosan végzett digitalizálás, amely a párhuzamosan végzett feltárással olyan nyilvántartásokat hoz létre, amelyek az interneten is szolgáltathatóak.

A Tudománytörténeti Dokumentációs Tárban továbbra is heti nyolc órában tudunk kutatókat fogadni. Idén összesen 642 oldalnyi kéziratot, levelezést, fényképet stb. digitalizáltunk a kutatóknak a gyűjtemény anyagából. A gyűjteményrész tervszerű szkennelése érdekében elkészült a Personalia dossziék nyilvántartása. 2015 júliusában értesültünk arról, hogy a Tudománytörténeti Dokumentációs Tár befogadó, bérelt telephelyünk kezelője, az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet az épület felújítását támogató pályázatot nyert. (KEOP-5.6.0/12-2013-0013 azonosító számú „Tündérpalota energiahatékonysági felújítása” projekt). Így augusztustól a gyűjteményben tervezett munkák – különösen a Personalia dossziék szkennelése – elmaradtak, és a kutatószolgálatot sem tudtuk működtetni.

A Fotó- és Médiaarchívumban tovább folytatódott a különgyűjtemények feltárása és szkennelése. Ebben az évben ez a Múzeumtörténeti Fotógyűjteményt – különös tekintettel a Nopcsa Ferenc által készített üvegpozitívokat – és a 2015-ben Székely Tamás (a *TermészetBúvár* szerkesztője) által adományozott, híres fákat megőrkítő diaposzítívokat érintette. A szolgáltatást megkönnyítette és volumenét jelentősen növelte, hogy a

Múzeumtörténeti Fotógyűjtemény és a Tudományos Arcképcsarnok fotóinak nézőképei elérhetővé váltak a honlapon. A mindenki által kereshető képkatalógus az online szolgáltatás alapjává vált.

Az év első felében folyamatos volt a szolgáltatás, és az enyhén csökkenő látogatottság mellett jelentősen gyarapodott az online használatok száma. A szolgáltatás alapja egyre inkább a digitalizált dokumentum, ezért az olvasószolgálathoz kapcsolódóan 4568 oldal került szkennelésre a Központi és a Növénytári Könyvtárban.

2015 júliusától megkezdődött a Növénytári Könyvtárnak is otthont adó Könyves Kálmán krt. 40. sz. épület energetikai felújítása, ami mind szolgáltatási, mind állományvédelmi szempontból jelentős feladatokat jelentett. Tekintettel arra, hogy a felújítás érintette a fűtésrendszert, és az összes ablakot cseréje is várható volt, így a legértékesebb dokumentumokat, közel 70 folyóméternyi, részben folio méretű, a 16-19. századból származó könyvet, valamint a múzeum történeti irattárát (104 iratfolyóméter) kellett elhelyezni a könyvtár Ludovika téri és Baross utcai raktáraiban. A jelentős csomagolási és szállítási munka visszavetette a 2015. évre tervezett leltár, az entomológiai gyűjtemény (EE jelzet) leltárának megvalósítását, ezért annak befejezése áthúzódik a 2016. évre.

A könyvtári gyarapítás a múzeum anyagi helyzetének bizonytalansága miatt nem volt tervezhető. Sajnos folyóiratok beszerzésére nem volt lehetőség, könyvek vásárlására továbbra is csak pályázati forrásokból van mód. A kurrens szakirodalom gyarapodásának legfőbb forrása továbbra is a nemzetközi csere és az ajándékozás. A könyvgyűjtemény 18 db vétel, 59 db csere, 989 db ajándék és 176 db revízióból származó kötettel gyarapodott. A folyóirat-gyűjtemény 1679 tétellel gyarapodott. Az állományba vett folyóiratok beszerzési mód szerinti megoszlása: csere 364 tétel, vétel 10 tétel, ajándék 218 tétel, revízió/egyéb: 1070 tétel (ebből 1051 tétel a Központi Könyvtárban), saját kiadvány: 17 tétel. Forráshiány miatt a tervezett szakirodalmi adatbázisokat csak részben tudtuk beszerezni. A múzeumi szerveren keresztül folyamatosan csak a JSTOR, az Akadémiai Folyóirat- és Szótár-csomag és az EBSCO volt elérhető a kutatók számára.

Jelentős feladat volt az ásványtári könyvtár közel ezerkötetes különgyűjteményének, az Arnóth-gyűjteménynek a feldolgozása is, amely ezáltal kereshetővé vált az online könyvtári katalógusban. 1095 db könyv és 298 db folyóirat került feldolgozásra. Ezen kívül a könyvtárba érkező kurrens könyvek és folyóiratok (2921 db) feldolgozása is megtörtént.

A pénzügyi források hiánya és a postaköltségek folyamatos emelkedése miatt a nemzetközi csere folyóirataink 2013-as, 2014-es évfolyamai nem kerültek elküldésre. A költségek csökkentése és a csererendszer fennmaradása érdekében cserekapcsolatainkat a múzeum vezetése felülvizsgálta és közel 65%-kal csökkentette. Csak a legfontosabb, illetve a legrégebb partnerek maradhattak meg. Ezzel a döntéssel vált lehetővé a 2013. évi és a 2014. évi kiadványok elküldése az intézmények számára. Annak érdekében, hogy az intézményi kapcsolatok ne szakadjanak meg, keressük a lehetőségét a felmondott cserekapcsolatok más formában történő megőrzésének (pl. digitális adathordozón történő küldés).

A Magyar Természettudományi Múzeum kiadóként csatlakozott a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) adatbázis építéséhez. A 2015-től múzeumi kiadásban megjelenő, tudományos folyóiratok cikkeinek feltöltését a könyvtár végzi. 2015-ben maradéktalanul feltöltöttük az 2014. évi folyóirataink és az *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 2015. évi számainak, valamint a *Studia Botanica Hungarica* 2015. évi 1. számának bibliográfiai leírásait az MTMT adatbázisába, illetve a digitális cikkeket az MTA által működtetett repozitóriumba, a REAL-ba.

A könyvtár főbb munkafolyamatait, a feldolgozást, a nyilvántartást és a szolgáltatást a Hunteka integrált könyvtári rendszer segítségével, egy egységben működnek. A könyvtár által kezelt, papír alapú múzeumi gyűjtemények esetében is az volt a cél, hogy a tárgyak a HUNTEKA múzeumi moduljában legyenek feldolgozhatóak és általa szolgáltathatóak. Ennek

terén jelentős lépés volt 2015-ben, hogy a HUNTÉKA múzeumi modulban elkészült az eredeti fotók úrlapja, és az eddig csak Excelben nyilvántartott fotógyűjtemény metaadatai betöltésre kerültek az adatcserére alkalmas, szabványos mezőstruktúrájú rendszerbe, amely támogatja a feldolgozást és a megjelenő nézőképek segítségével a szolgáltatást. Fontos előrelépés volt a könyvtár számos szolgáltatásának fejlesztésében az új honlapstruktúra megvalósítása és feltöltése is. A Fotó- és Médiaarchívum képkatalógusa, a kiadványárusítást támogató webáruház, az új virtuális kiállítás létrejötte, a használókat segítő új szerkezet növelte a honlap látogatottságát, bővítette az online szolgáltatások számát.

Az MTM MM és az MTM BTM könyvtáraiban a HUNTÉKA integrált könyvtári rendszer működése az informatikai nehézségek miatt nem volt gördülékeny. Mindhárom könyvtári egységben folytatódott a dokumentumok vonalkódokkal való ellátása. A fiilálék könyvtárosainak jelentős mennyiségű nem könyvtári feladata van (múzeumpedagógiai feladatok, informatikai feladatok, portaszolgálat, fénymásolás stb.), ezért a könyvtári feladatok végrehajtása gyakran háttérbe szorul. Különösen a feldolgozási, nyilvántartási munkák maradnak el, amelyek megvalósításához nyugodt, a könyvtárszakmai munkához szükséges koncentrációt lehetővé tevő munkakörülmények szükségesek. A fiilálékban így növekszik az előre nem tervezhetően beérkező, feldolgozásra váró anyag mennyisége.

MTM Mátra Múzeumának Könyvtára

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Könyvtári szolgálat teljesítése	Magyar Balázs	december 31.	teljesült
A könyvtár hazai és nemzetközi cserekapcsolatainak fenntartása	Magyar Balázs	december 31.	teljesült
A Múzeum saját kiadványainak küldése a magyar és nemzetközi cserepartnereknek	Magyar Balázs	december 31.	teljesült
Az állomány-ellenőrzés során fellelt dokumentumok állományba vétele	Magyar Balázs	december 31.	folyamatban
A könyvtár állományának a HunTéka integrált könyvtári rendszerben történő folyamatos feldolgozása	Magyar Balázs	december 31.	folyamatban
A kvartermalakológiai különlenyomat-gyűjtemény feldolgozása	Magyar Balázs, Fűköh Levente	december 31.	teljesült
Remittendakezelési stratégia kidolgozása	Magyar Balázs	december 31.	folyamatban

Szolgáltatás. 2015-ben az MTM Mátra Múzeumának könyvtárában egész évben zavartalanul elérhetőek voltak a könyvtár alapszolgáltatásai.

Gyarapodás. Az MTM Mátra Múzeumának könyvtárában a gyűjtemény gyarapodásának első számú forrásai 2015-ben is a magyar- és nemzetközi cserepartnerek által küldött dokumentumok voltak. Ennek köszönhetően a könyvtár folyóirat-gyűjteménye 132 db különféle folyóirattal gazdagodott.

Feldolgozás. A könyvtári állomány HunTéka rendszerben való nyilvántartásának és elektronikusan történő hozzáférhetővé tételének első lépéseként a dokumentumok vonalkódozása megkezdődött. Az év végéig az állomány kb. felét kitevő könyvek vonalkódozása történt meg, a folyóiratok vonalkóddal történő ellátása a 2016-os év feladata lesz. A 2014-es állomány-ellenőrzés során fellelt dokumentumok feldolgozása az egyéb

feladatokból fakadó időhiány miatt nehézkesen halad. A kvartermalakológiai-malakológiai különlenyomat gyűjteményből Fűköh Leventével közösen 1228 tétel feldolgozásra került.

Nemzetközi csere. A nemzetközi kiadványcsere keretein belül a Múzeum 2 saját kiadványa, a *Folia historico-naturalia Musei Matraensis* 2014/38-as száma, és a *Malakológiai Tájékoztató* 2014/31-es száma a nemzetközi cserepartnereknek kipostázásra került.

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeumának Könyvtára

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Éves gyarapodás számítógépes nyilvántartásba vétele	Ujvári Judit	december 31.	teljesült
A könyvanyag minél nagyobb részének vonalkóddal való ellátása	Ujvári Judit	december 31.	folyamatban
Közös (HUNTEKA) katalógus építése	Ujvári Judit	december 31.	folyamatban, de az informatikai nehézségek miatt lassú

Gyarapítás. Könyvállományunk évek óta szinte csak ajándék és csere útján gyarapodik (könyvek: 5 csere, 13 ajándék, folyóiratok: 2 vétel, 93 csere, 8 ajándék). Ezen dokumentumok egyrészt a tárgyévi, másrészt a korábbi évekből származó adományozások idején feldolgozása (leltárkönyvbe kerülése) során kerülnek be az állományba. 2015-ben egyáltalán nem történt folyóirat-vásárlás. A legfontosabb gyarapítási forrás az ajándékozás volt. Sajnos így csak tervszerűtlen állománygyarapítás valósítható meg. A beszerzések elmaradása komoly lyukakat eredményez az állományban.

Feldolgozás. A tárgyévben leltárba került anyag feldolgozása megtörtént, de a visszamenőleges feldolgozás jelentős növelése mindaddig nem lesz megoldható, amíg a könyvtári feladatokat nem lehet ismételten teljes munkaidőben végezni. Sajnos informatikai nehézségek miatt a most vonalkódozott, de már a korábbi évekből a zirci városi könyvtár HUNTEKA rendszerébe bevitt könyvanyag rekordjainak az MTM közös katalógusába integrálása (többszöri megbeszélés után) sajnos még mindig nem történt meg, pedig ez a mintegy 1500 rekord bevitelét, teljessé tételét igen meggyorsítaná.

Nemzetközi csere. Idén is csökkenő tendenciát mutat a cserekiadványok beérkezése. Ez egyrészt a cserepartnerek számának enyhe, folyamatos csökkenéséből, másrészt – s talán ez a fontosabb ok – egyre inkább az újabb saját kiadványok postázásának elmaradásából adódik.

Digitalizált hozzáférés

A könyvtári digitalizálás célja a könyvtári alapeladatok segítése: elsősorban a szolgáltatás eredményességének (24 órán keresztül, online, mindenki számára elérhető) javítása, másrészt jelentős az állományvédelmi szerepe is. Ez utóbbi érvényesül a régi vagy rossz állapotú könyvek esetében is, de különösen fontos az egyedi dokumentumoknál (iratok, fényképek). A kutathatóság biztosítása érdekében az egyedi dokumentumok metaadatolásával minden dokumentumtípus esetében külön adatbázist építünk.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
MTM Központi Könyvtára			
Könyvtári dokumentumok	Tarpai Gáborné,	december 31.	teljesült

szkennelése szolgáltatási céllal (4568 oldal)	Papp Gábor		
Levéltári dokumentumok szkennelése szolgáltatási céllal (642 oldal)	Sebestyén Réka	december 31.	teljesült
Fényképek, diák szkennelése szolgáltatási céllal (215 fotó)	Nagy Enikő	december 31.	teljesült
Magyar nyelvű vadászati szakirodalom digitalizálása a Széchenyi Zsigmond Vadászati Könyvtár anyagából (19.821 oldal) (MANDA)	Matuszka Angéla	december 31.	teljesült
MTM BTM Könyvtára			
Új megjelenésű, saját kiadványok digitalizálása az Arcanum digitalizálási pályázatából, amennyiben ez évben is lesz rá lehetőség.	Ujvári Judit	december 31.	nem teljesült (Nem volt az Arcanumnál ebben az évben ilyen lehetőség.)

Az MTM Mátra Múzeumának Könyvtárában 2015-ben nem történt az állomány védelmét és a könyvtár szolgáltatásait támogató digitalizálás.

Az MTM BTM Könyvtárában 1056 oldal adattári dokumentum (31 Bakony-kutató dosszié anyaga) digitalizálása történt meg. A fotógyűjtemény anyagából a korábbi évek rajz- és fotópályázataira érkezett alkotások (281 db); az idei pályázat anyagából a SzínVonal Művészeti Iskolásoktól érkezett alkotások vannak meg digitálisan (82 db): összesen 349 db.

MTM Központi Könyvtára	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Digitalizált tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	39.470 dokumentum oldal (0,19 %); 15.154 kép (75%); 300 perc (100%)	nem tervezett	25.031 dokumentum oldal (0,23%) 215 kép (76%)
Adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)*	–	nem tervezett	–
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma	–	nem tervezett	–
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	61.753 dokumentum oldal (0,1%); 3729 kép (11%); 22 perc (7%)	nem tervezett	61.753 dokumentum oldal (0,1%); 3729 kép (11%); 22 perc (7%)
Nemzetközi adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	nem tervezett	–
MTM MM Könyvtára	2014. tény	2015. terv	2015. tény

Digitalizált tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	7689 írott dokumentum		Nem történt digitalizálás
Adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	nem tervezett	–
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma	–	nem tervezett	–
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	7689	–	7689
Nemzetközi adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	nem tervezett	–
MTM BTM Könyvtára	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Digitalizált tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	14.241 írott dokumentum (0,3%); 500 fotó	500 oldal (Arcanum digitalizálási pályázatából)	Könyvtári állományból nem történt. (Arcanum digitalizálási pályázata nem valósult meg.) (0,3%) 1056 oldal adattári dokumentum 349 fotó
Adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	nem tervezett	–
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma	–	nem tervezett	–
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	64; 0,6%	–	64; 0,6%
Nemzetközi adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	nem tervezett	–

* Az MTM anyaintézményi és tagintézményi könyvtárai a digitalizált papíralapú dokumentumokat jelenleg még nem kezelik adatbázisban. A **könyvtári Huntéka-rendszer** természetesen képes a bibliográfiai adatok feldolgozására és szolgáltatására, de ez nem azonos a digitalizált állományok kereshetőségével. Erre a jelenleg még fejlesztés alatt álló **múzeumi Huntéka-rendszer** lesz majd képes. Ennek adatokkal való feltöltése folyamatosan zajlik, így remélhetőleg 2016-ra a Fotógyűjtemény, az Adattár, és a Tárgygyűjtemény digitalizált állományainak kereshetősége részben vagy egészében megvalósul.

II. Kiállítási tevékenység

MTM anyaintézmény, Budapest

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Állandó kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban) (Csak hazai állandó kiállításunk van.)	6 115.519	6	6 (Kisebbségi állandó kiállításaink üzemelnek a Mamut bevásárlóközpont és a Tropicarium területén. Ezek látogatószámára nincs adatunk.)
Időszaki kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	hazai 2: 34.917 fő	8 110.000	8 119.624 fő*
Vándorkiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	hazai 11: 32.019 fő külföldi 5: 16.738 fő	hazai 7: 21.000 külföldi 2: 25.000	hazai 13: 22.851 fő külföldi 3: 16.127 fő
Befogadott kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	hazai 5: 68.605 fő	hazai 7: 70.000	hazai 7: 107.126 fő
Virtuális kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	–	–
A nemzetiségek anyaországában megrendezett kiállítások száma és látogatószáma	–	–	–
Összes látogatószám (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	hazai: 180.996 külföldi: 16.738	–	hazai: 184.571 fő külföldi: 16.127 fő
Kiállításban, látványtárban, tanulmányi raktárban és az interneten bemutatott tárgyak aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	–	–	–
Tárgykatalógusok és kiállítási vezetők száma (magyar és idegen nyelven), példányszáma és a hasznosított példányok száma	–	–	–
Múzeumpedagógiai foglalkozással kiegészített kiállítások száma	5	6	6

* Az időszaki kiállítások látogatószámába a Ludovika téri kiállítóhelyünk adottságai miatt nem számoltuk bele a lényegében egész évben megtekinthető „Az Év Fajai” és „A Hónap Műtárgya” kiállítássorozatok látogatószámát. Ezek a kiállítások a közönségforgalmi térben kaptak helyet, így lényegében minden látogató megtekint(h)ette, aki áthaladt a téren.

MTM Mátra Múzeuma, Gyöngyös

	2014. tény	2015. tervek	2015. tény
Állandó kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	6/43.941	6/50.00	6/48.601
Időszaki kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	1/30.129	1/10.000	3/24.763
Vándorkiállítások száma („Legányi Ferenc, az autodidakta paleontológus”) és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	1/7567	–	1/750
Befogadott kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	–	–
Virtuális kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	–	–
A nemzetiségek anyaországában megrendezett kiállítások száma és látogatószáma	–	–	–
Összes látogatószám (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	43.941	50.000	49.823
Kiállításban, látványtárban, tanulmányi raktárban és az interneten bemutatott tárgyak aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	15%	15%	15%
Tárgykatalógusok és kiállítási vezetők száma (magyar és idegen nyelven), példányszáma és a hasznosított példányok száma	–	–	–
Múzeumpedagógiai foglalkozással kiegészített kiállítások száma	5	4	4

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma, Zirc

	2014. tény	2015. tervek	2015. tény
Állandó kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	4 hazai 26.402 fő	4 hazai 27.000 fő	4 hazai 23.027
Időszaki kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön)	9 hazai 50.555 fő	7 hazai 50.000 fő	9 hazai 41.027 fő

megrendezett kiállítások szerinti bontásban)			
Vándorkiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	1 hazai 1 000 fő	3 hazai 800
Befogadott kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	–	1 hazai 350 fő
Virtuális kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	–	–	–
A nemzetiségek anyaországában megrendezett kiállítások száma és látogatószáma	–	–	–
Összes látogatószám (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	29.402 hazai 0 külföldi	30.000 hazai 0 külföldi	26.527
Kiállításban, látványtárban, tanulmányi raktárban és az interneten bemutatott tárgyak aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	2%	3%	3%
Tárgykatalógusok és kiállítási vezetők száma (magyar és idegen nyelven), példányszáma és a hasznosított példányok száma	0/0	0/0	0/0
Múzeumpedagógiai foglalkozással kiegészített kiállítások száma	1	2	3

Az intézmény 2015. évi kiállítási tevékenységének részletes szöveges bemutatása, illeszkedése az intézmény küldetésnyilatkozatához és középtávú kiállítási stratégiájához

A múzeum törekszik arra, hogy a kiállítások témaválasztásával, megvalósításával, a kiállításokhoz kapcsolódó programokkal, foglalkozásokkal komplex múzeumi élményt nyújtson a társadalom valamennyi rétege számára.

2015 első felében még látható volt a 2014 októberében nyílt egyedülálló nemzetközi anyagot bemutató, de az MTM interpretálásval elkészülő „Múmiavilág” c. kiállítás. 2015-ben több kisebb, a múzeumi gyűjteményekre támaszkodó saját kiállítást nyitottunk. Három új, hagyományt teremtő szándékkal bevezetett kamarakiállítást láthatott a nagyközönség. A „Múzeum rejtett gyűjteményei” egy-egy különleges, egyedi szeletét mutatja meg a „raktárkészletnek”. Hasonló tartalommal, de egy-egy tárgyat mutat meg a „Hónap műtárgya” sorozat. Az Év fajainak bemutatásával évről-évre új, az adott élőlénycsoport más országos szervezetek által kiválasztott „zászlósfaja” kerülhet fókuszba. A Ludovika téri helyszínen továbbra is helyszínt biztosítottunk a hazai természetfotózás legjavát felsorakoztató két kiállítás („Varázslatos Magyarország” és „Az év természetfotósa”) bemutatójának. 2015-ben nagyobb nemzetközi vándorkiállítás bemutatására nem került sor, így sajnos – anyagi forrás híján – elmaradt a betervezett „Wildlife Photographer of the Year” tárlata is.

2015 a „Fény nemzetközi éve” volt. A 2014-es tervekben szerepelt az ehhez az alkalomhoz kapcsolódó kiállítássorozat. A forgatókönyv el is készült, de támogatás (NKA-pályázat) hiányában a kiállítás nem tudott megvalósulni. A témához kapcsolódóan egy sokkal kisebb, pályázatból támogatott időszak kiállítás tudott elkészülni „Levéltitkok” címmel. A kiállítás 2016-tól vándorkiállításaként él tovább.

2015-ben az előző évhez hasonlóan nagy volt az érdeklődés a vándorkiállítások iránt. Hétféle kiállításunk vándorolt 13 magyarországi helyszínre, és 3 határon túli bemutatóra is sor került.

Szakembereink külső megrendelésre egy kiállítási forgatókönyvet készítettek el, illetve egy forgatókönyv elkészítése 2015. december–2016. január időszakra esik.

MTM Mátra Múzeuma, Gyöngyös

A gyöngyösi Mátra Múzeumban 2015-ben új állandó kiállítások nem készültek. Három időszak kiállításunk egyikén a múzeumalapító dr. Nagy Gyula születésének 100. évfordulójáról emlékeztünk meg. Tablókon mutattuk be életének különböző állomásait, illetve egy személyes tárgyaiból készült enteriőrben idéztük meg „mindennapjait”. A másik két időszak kiállítás helytörténeti jellegű volt: a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretén belül megnyílt „Fénnyel írt várostörténet” Gyöngyös város történetét mutatta be fotókon „elmesélve”. Ennek is, és a „Karácsony a századelőn” c. kamarakiállításnak is a fő célja város polgárainak múzeumba invitálása volt, felidézni a személyes emlékeket, és erősíteni a gyöngyösi identitástudatot.

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma, Zirc

Az MTM küldetésnyilatkozatának és kiállítási stratégiájának megfelelően a tervezett időszak kiállításaink felélesztik és fenntartják a természet sokféleségének, megismerése és megértése iránti igényt és elkötelezetté teszi a társadalom tagjait a természeti környezet megőrzése iránt.

Az Apátság épületében látható **állandó kiállításaink:**

1. A Bakony természeti képe
2. Jégkorszaki óriások a Bakonyban
3. A természet ékszerei
4. Dr. Bativai Schüle Imre János trófeakiállítás

Az állandó kiállítás fontos és sikeres része az élőnövény-bemutató, ahol a környék aktuálisan virágzó, természetes stb. növényeiből mutatunk be néhányat. Régi hagyomány a kiállításban, mindig nagy sikere van. Szakmai gondozója Sinigla Mónika botanikus, karbantartásuk a teremőrök feladata. Sajnos az élő állatok bemutatóját jogszabályi okok miatt meg kellett szüntetnünk az idén, a helyük hasznosítását még nem sikerült megoldanunk.

Időszak kiállítások. Az időszak kiállítások elhelyezésére, fogadására sajnos csak minimális hely áll rendelkezésre. A SarokGaléria területe alig 8 m². Örültünk neki, hogy sikerült a sarokban a fal burkolását megoldani, így egyszerűbben és könnyebben tudjuk feltenni a képeket és egyéb tárgyakat. A másik lehetséges kiállítási terület a saroképületben levő közművelődési terem, ott viszont a folyamatos látogathatóságot nem tudjuk megoldani.

2015-ben összesen 12 időszak kiállításunk volt, ezek időrendi sorrendben és a helyszínek szerint a következők:

SarokGaléria

- A Bakony biodiverzitása – áthúzó kiállítás a tavalyi évről, április 7-ig.

- Ifjú természetfotósok: Kovács Bernadett és Gfellner Máté kiállítása – a zirci középiskolások képeikkel már feltűntek a fotópályázaton, tavasszal, a Föld Napja alkalmából nyílt kiállításuk. (ápr. 10–jún. 15).
- Takács-Szencz Livia: „Madaraim” és Takács Ferdinánd: „Ecsettel a barlangok világában” – bakonyi festőművészek kiállítása – a Múzeumok Éjszakáján nyitottuk meg a (jún. 20–nov. 5).
- A Pannon-tó öröksége – a konferenciához kapcsolódóan, a konferencia napján nyílt, saját és társintézmények anyagaiból (nov. 7–nov. 16).
- Az év emlőse az ürge – Vincze Bálint fotókiállítása – Vincze Bálintnak és támogató munkahelyének köszönhetően egy gyönyörű kis kiállítás született, a képeken kívül nagy kivetítőn, zenei aláfestéssel összeállított fotóanyagban is gyönyörködhetnek a látogatók (nov. 16–dec. 31).

A kiállítás egyik kis vitrinjében készült el áprilisban a Rómer Flóris emlékévé nyitásként egy kis emlékkiállítás (ápr. 26–nov. 7).

A múzeum saroképületében a Múzeumok Éjszakáján még két kiállítás is nyílt:

- A 110 éves geológiai gyűjtemény értékeit, történetét bemutató vándorkiállítás első állomása volt (jún. 20).
- A rajz- és fotópályázatra beérkezett képekből is nyílt kiállítás, ekkor volt az eredményhirdetés is (jún. 20).

A Rómer Flóris Emlékév záró rendezvényeként a győri Rómer Múzeum vándorkiállítását fogadtuk a saroképületben (nov. 17–dec. 22).

A 110 éves kiállításunk következő állomása a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum volt (2015.10.29–2016.01.22).

Két kisebb időszaki kiállítással is bővült a kiállítások sora 2015-ben:

- A Bakony biodiverzitása c. vándorkiállításunkat Tatabányán, a Bárdos László Gimnáziumban állítottuk ki, a Föld Napja alkalmából a Diákbiológus és Környezetvédő Napokon.
- Bándon a Művelődési Házban készült egy kis kiállítás „Apróságok a környék változatos élővilágából” címmel Harmat Beáta fotóival, termésekkel, ősmaradványokkal, stb.

Az időszaki kiállítások megvalósításában, a tényleges kivitelezési munkákban a múzeum szinte minden dolgozója részt vesz. Két preparátorunk tevékenysége különösen meghatározó az időszaki kiállításaink kapcsán: Szurgyi Zsuzsanna, Rechner Szilvia.

Itt kell megemlíteni, hogy a néhány pályázati (MÖF program, 110 éves a geológiai kiállítás), vagy a kiállító által adott (Ürgekiállítás) fedezettel rendelkező kiállításon kívül általában minimális összegből készítettük az installációt. A meghívókat és plakátjainkat magunk nyomtatjuk. A pénzhiány miatt elsősorban a facebookot és a meghívott helyi médiát használjuk a rendezvényeink propagálására.

Az időszaki kiállítások témáját a következő szempontok szerint választottuk:

- A természettel kapcsolatos képző- vagy fotóművészeti kiállítást készítünk, bakonyi vagy zirci alkotók közreműködésével. Ezzel a természet szépségeit is megmutathatjuk. A 2015-ös évben a fotókiállítást helyi középiskolások, a festménykiállítást pedig bakonyi barlangász festőművészek alkotásaiból készítettük. A rajzpályázat címe „Otthonom a fa” volt, a felsősöknek és a középiskolásoknak hirdetett fotópályázaté pedig a „Fa, fény, erdő” címet adtuk.

- Évfordulókkal kapcsolatos kiállítások. Ilyen volt a Rómer Flóris év kapcsán a két kiállításunk.
- A múzeum munkájának, tevékenységének és kincseinek bemutatását szolgálják a külső helyszíneken megvalósuló „Múzeum kicsiben” c. kis kiállítások, melyek különböző ismeretterjesztő foglalkozásokkal egybekötve figyelemfelkeltő és a múzeumot népszerűsítő attrakciókként működnek. Ehhez kapcsolódik a legrégebbi, a 110 éves geológiai gyűjteményünket bemutató vándorkiállítás.
- Fontos a helyi közösségekkel való kapcsolattartás, a jobb beágyazódás a város kulturális életébe. Ennek megfelelően készült a helyi középiskolások alkotásaiból nyílt tárlatunk, valamint a Múzeumok Éjszakáján is főként a helyi és környékbeli iskolások rajzaiból nyílt kiállítás.

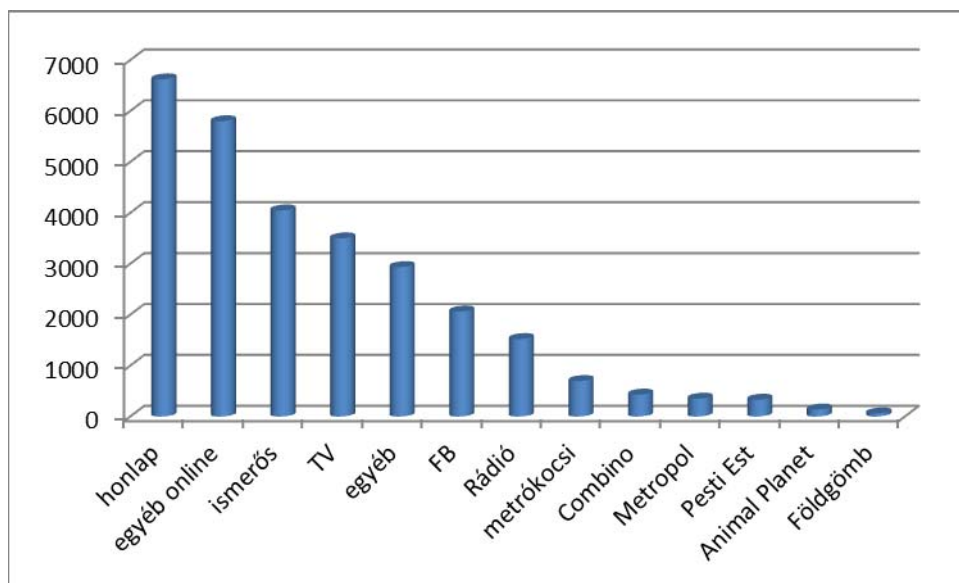
Az apátsági épület lépcsőházi tárlójában már harmadik alkalommal készítettük el az aktuális évben kiválasztott „Év élőlénye” (növénye, rovара, stb.) – bakonyi szempontból is jelentős – fajainak bemutató poszterét. Ennek szintén fontos figyelemfelkeltő szerepe van.

A hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatására, az esélyegyenlőség biztosítására a helyi iskolák szervezett csoportjai számára továbbra is ingyenes belépést biztosítottunk a kiállításainkba. Ezzel is elősegítettük azt a célt, hogy az intézmény küldetésnyilatkozatához illeszkedve komplex múzeumi élményt nyújtsunk a társadalom valamennyi rétege számára.

a)

- *A meghatározott három eredményességi mutató adatai*
- A kiállítások elsődleges eredményességi mutatója a **látogatószám**. Pénztári rendszerünk lehetőséget nyújt arra, hogy napi (de szükség esetén akár ennél is részletesebb) adatsorokat vizsgáljunk. Általában a havi pontosság az elvárt, ennél sűrűbb mintavétel csak speciális kérdésfeltevés esetében szükséges.
- Múzeumunk elsődleges célközönsége a közoktatásban tanuló diákság. A múzeum célja, hogy az ő számuk növelésén túlmenően a **többi látogatócsoport arányát** is növeljük. A célcsoportok megjelenési aránya szezonálisan változik, ezt pontosan mérjük, de összességében csak az éves statisztikának van létjogosultsága.
- **Sajtóvisszhang** monitorozása. Az egyes kiállításoknak a sajtóban megjelentetett vagy újságírói kezdeményezésre megjelenő cikkek vizsgálata, hatásuk nyomon követése. A sajtómegjelenések által generált passzív eléréseket célszoftverekkel lehet vizsgálni, ehhez vagy a szoftverek használati díjáért kell fizetni, vagy ilyennel rendelkező marketinges céget megbízni a feladat elvégzésével. Anyagi lehetőségeink függvényében kísérletet teszünk rá, hogy a Nemzeti Olvasottság Kutatási program adatait felhasználjuk. Ezt sajnos csak az uniós finanszírozású KEOP pályázatunk esetében tudtuk elvégezni. A pályázat megvalósítása során szerzett tapasztalatunk és kialakult véleményünk viszont az, hogy ez az általában igen magas szám nem jelzi reálisan az információ tényleges célba jutásának mértékét. A jövőben ezt csak tájékoztató jelleggel kívánjuk esetenként használni.
- Számunkra a passzív elérésen túl nagyon lényeges annak a mérése, hogy melyik médiumon keresztül érjük el leghatásosabban látogatóinkat. Ennek vizsgálata érdekében **kérdőíves felméréseket** végzünk, kiemelt esetekben napi szinten. A 2015. év kiemelt kiállítása, a „Múmiavilág” lehetőséget teremtett, hogy ezt valóban elvégezzük, lényegében a teljes látogatottság (mintegy 80%) megkérdezésével.

Az eredmények igen érdekesnek bizonyultak számunkra, és ezeket a tapasztalatokat a további marketingterveinkben hasznosítani is fogjuk.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a nyomtatott sajtó, a programfüzetek, a járműreklám és a Tv és rádióhirdetések ár/érték arányban nem váltak be. Lehet, hogy a hirdetés nagyon sok emberhez eljutott, a *Metropol* újság olvasottsága pl. 500 ezernél kicsit magasabb, a látogatóink közül mégis csak 351 fő jelezte, hogy ebből az újságból értesült a kiállításról. Valójában a három legjelentősebb információs csatorna honlapunk, az on-line felületeken megjelenő újságok (itt főleg az *Index* dominált) és az ismerősök ajánlása.

Tagintézményeinkben a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében végeztünk reprezentatív felmérést. Ennek eredményei eltérnek a budapesti adatoktól, mások a helyi kommunikációs szokások. Minderre a jövőben fokozottan kell figyelni, hogy a rendelkezésre álló anyagi forrásokat a lehető leghatásosabban használjuk fel.

- **Bevétel alakulása.** A múzeumnak létszükséglete, hogy nőjön a kiállításokból és a közönségszolgálati, múzeumpedagógiai tevékenységből származó jövedelme. A bevételeket a Gazdasági Osztály heti pontossággal nyomon követi. Sajnos 2015-ben a jegybevételeink mintegy 20 millió Ft-tal a tervezett alatt voltak, ennek oka az, hogy a „Múmiavilág” kiállítás nem hozta be a várt látogatószámot. Ennek okait elemeztük, a tapasztalatokat a további kiállításrendezési stratégiánkban hasznosítjuk.

- *Látogatói elégedettség mutatók és a folyamatos nyomon követéshez megtett intézkedések*

Munkatervünkben a kiállítások eredményességi mutatói és a látogatói elégedettség mutatók összemósódtak, ezért 2015 tavaszán egy további értékelési rendszert vezettünk be. A látogatói véleményeket egyrészt alkalmanként, egy-egy kiemelkedő kiállítás vagy esemény kapcsán kérdőíves adatgyűjtéssel értékeljük, másrészt elemezzük a vendégkönyvek bejegyzéseit. Ez viszonylag egy nehezebb feladat, mert köztudott, hogy a múzeumi vendégkönyvek bejegyzéseinek igen nagy százaléka semmitmondó, de annak a néhány látogatónak, aki veszi a fáradságot, hogy részletesebb véleményt írjon, a véleménye megszívlelendő.

Néhány idézet a nagy sikerű „*Törékeny természet – Herend kincsei*” kiállítás vendégkönyvéből:

„Köszönöm a magával ragadó élményt! Egészen új nézőpontból ismerheti meg a látogató a porcelánmanufaktúrát – hiánypótló tárlat!”

„Nagyon tetszett a tematika, a természet és a Herendi együttes bemutatása, a természet hatása a porcelánra. Köszönjük!”

„A szemünkkel láttuk és a szívünkkel néztük a csodálatos porcelánokat és a hozzá teremtett álmot. Köszönjük!”

Miután múzeumunk egyre intenzívebben van jelen az on-line felületeken, jogosnak tűnt, hogy az ott felbukkanó látogatói véleményeket is figyelemmel kísérjük.

Konkrét kifogásokra, megjegyzésekre lehetőség szerint (a bejegyzést tevő bármi elérési lehetőséget hagy) azonnal válaszolunk, lehetőleg felső vezetői szinten.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Látogatói vélemény monitorozása kérdőívvel	Holler Judit (MTM), Ballók Zsuzsanna (MTM MM), Ujvári Judit (MTM BTM)	folyamatos	Mindhárom helyszínen teljesült
Vendégkönyvek elemzése	Marketing csoport	negyedévente, szakreferensek jelzése alapján, szükség esetén (látogatói problémák kezelése)	A „Herend kincsei – Törekeny természet” kiállítás kapcsán megtörtént
A múzeum on-line felületeire érkező visszajelzések, kommentek figyelése	György Zoltán	folyamatos	Megtörtént

b) Kiállítások

Állandó kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):

MTM anyaintézmény (Budapest)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Időösvény – Kőpark a múzeum előtt (szabadtéri kiállítás, 1996-tól)	köztéren van, látogatottsága nem mérhető	köztéren van, látogatottsága nem mérhető	köztéren van, látogatottsága nem mérhető
A korallzátonyok változatos élővilága (2004-től) külön nincs regisztrálva	–	150.000	162.200
A Dínókert (befogadott szabadtéri kiállítás)	23.580	25.000	28.560
Sokszínű Élet – Felfedező úton Magyarország tájain (2011. március 1-től)	110.483	115.000	104.848
A Föld mélyének titkai – Látványtár, a múzeum Ásvány- és Kőzettani tájának gyűjteményei (2011. november 18-tól)	110.483	115.000	104.848

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Eltűnt világok – A dinoszauruszok kora Magyarországon (2011. november 18-tól)	110.483	115.000	104.848

MTM Mátra Múzeuma (Gyöngyös)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Kastély: vadászattörténeti, helytörténeti, ásványtani és őslénytani	44.798	45.000	45.075
Természettudományi pavilon: természettudományi kiállítások	46.666	48.000	46.821
Kert	48.997	50.000	49.823

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma (Zirc)

A kiállítások csak együtt látogathatók.

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
A Bakony természeti képe Jégkorszaki óriások a Bakonyban A természet ékszerei Dr. Bativai Schüle Imre János trófeakiállítás Összesen	26402	27000	23027

Új és áthúzódó saját időszaki kiállítások felsorolása a tervezett látogatószámmal (saját épületben):

MTM anyaintézmény (Budapest)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Az év természetfotója (2014. nov. 4–2015. jan. 26., Kupolacsarnok)	—	10.000	8290
„Varázslatos Magyarország” fotókiállítás (2015. márc. 5–ápr. 20., Kupolacsarnok)	—	15.000	12.609
„A kozmosz kincsei” Francsics László amatőr csillagász képei (2015. ápr. 22–szept. 29., Kupolacsarnok)	—	25.000	36.966
„Földönkívüliek a múzeumban” Kereszty Zsolt meteoritgyűjtő anyagából rendezett vendégkiállítás, (2015. ápr. 22–szept. 29., Kupolacsarnok)	–	25.000	36.966
Rejtett gyűjtemények 1.: Fakönyvek (2015. május–nov., Kupolacsarnok)	–	8000	kb. 40.000
Az év fajainak bemutatása (2015. máj.–nov., Kupolacsarnok)	–	70.000	kb. 40.000
A hónap műtárgya (2015. ápr. 1-től minden hónap első szerdáján, Kupolacsarnok)	–	10.000/hónap	kb. 90.000

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Ürgemese (2015. május 28–szept. 7., Kiállítási Csarnok)	–	nem tervezett kiállítás	21.457
Törékeny természet – Herend kincsei (2015. júl. 8–nov. 2., Kiállítási Csarnok)	–	10.000	6739
KEOP pályázat fotóinak bemutatása (2015. júl. 15–szept. 31., Lovarda Jávorka előadóterem, majd Kupolacsarnok)	–	15.000	12.374
Levéltitkok – Történetek a fényről és az erdőkről (2015. szept. 18–nov. 16., Kiállítási Csarnok)	–	nem tervezett kiállítás	14.922
50 évkép: Evolúciós képregények az állatvilágból – Fuisz Tibor fotókiállítása (2015. szept. 23–nov. 1., Kupolacsarnok)	–	nem tervezett kiállítás	11.539
A bogarász, aki megdolgoztatta a világot — Száz éve született Kaszab Zoltán (2015. szept. 30–2016., Lovarda)	–	nem tervezett kiállítás	17.593
Canon – Az év természet fotója 2015. (2015. nov. 4–2016. jan. 27., Kupolacsarnok)	–	–	11.265
„VERSengő ürgeképek” – gyerekillusztrációk ürgeversekre (2015. nov. 19–2015. dec. 31., Lovarda)	–	nem tervezett kiállítás	kb. 5000

MTM Mátra Múzeuma (Gyöngyös)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Nagy Gyula 100	–	–	19.881
Fénnyel írt várostörténet	–	–	4733
Karácsony a századelőn	–	–	149

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma (Zirc)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
A Bakony biodiverzitása	1275	–	2062
Ifjú természetfotósok	–	5000	7999
Vadvilág festményeken (Pontosítva: Takács-Szencz Livia: „Madaraim” és Takács Ferdinánd: „Ecsettel a barlangok világában”)	–	7000	10.651
A Pannon-tó öröksége	–	3000	376
Rómer Flóris emlékkiállítás	–	20.000	16.673
Rómer Flóris vándorkiállítás	–	–	350
Az év emlőse az ürge – Vincze Bálint fotókiállítása	–	–	416
110 éves a geológiai gyűjtemény	–	500	700
Rajz- és fotópályázat kiállítása (Saroképület)	2000	2000	2000

Országos és nemzetközi kiállítási programok keretében megvalósuló kiállítások a tervezett látogatószámmal (saját épületben):

MTM anyaintézmény (Budapest)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Múmiavilág (2014. okt. 1–máj. 17., Kiállítási Csarnok)	15.329	45.000	31.026

Országos és nemzetközi kiállítási programok, vándorkiállítások keretében megvalósuló kiállítások a tervezett látogatószámmal (külső helyszínen):

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Add a kezed! – A kéz mindig kéznél van (2015.01.01.[2014.10.07.] – 2015.03.01., Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Tiszaföldvár)	–	–	842
Végtelen sokféleség – A rovarok birodalma (2015.01.01. [2014.11.01.] – 2015.01.31., Herman Ottó Múzeum, Miskolc)	–	–	773
Szóra bírt csontjaink (2015.01.03. [2014.11.13.] – 2015.03.07., Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda, [Erdély 3. állomás])	–	5000	2715
Tudós természetábrázolók – Herman Ottótól a digitális képalkotásig (2015.01.01. [2014.11.16.] – 2015.01.18., Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)	–	–	107
Végtelen sokféleség – A rovarok birodalma (2015.02.12. – 2015.04.30., Savaria Múzeum, Szombathely)	–	–	3346
Variációk hat lábra – Találkozás a rovarokkal (2015.03.03. – 2015.04.30., Herman Ottó Múzeum, Miskolc)	–	–	3735
Add a kezed! – A kéz mindig kéznél van (2015.03.06. – 2015.05.08., Csongrádi Információs Kp. Csemegi Károly Kt. és Tari László Múzeum, Csongrád)	–	–	68
Szóra bírt csontjaink (2015.03.12. – 2015.07.05., Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy)	–	5000	8525
Tudós természetábrázolók – Herman Ottótól a digitális képalkotásig (2015.03.13. – 2015.03.13., Kunszentmártoni Múzeum, Kunszentmárton)	–	–	1643
Tudós természetábrázolók – Herman Ottótól a digitális képalkotásig (2015.05.04. – 2015.06.04., Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Tiszaföldvár)	–	–	967
Jégkorszak (2015.06.04.– 2015.08.23., Csongrádi Információs Központ Csemegi Károly Könyvtár és Tari László Múzeum, Csongrád)	–	–	1120
Tudós természetábrázolók – Herman Ottótól a digitális képalkotásig (2015.06.26. – 2015.08.23., Balatoni Múzeum, Keszthely)	–	–	4756
Rejtélyek, sorsok, múmiák (2015.07.21. – 2015.12.06., Kelet-Szlovákiai Múzeum, Kassa)	–	20 000	4887

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Variációk hat lábra – Találkozás a rovarokkal (2015.09.08. – 2015.12.07., Városi Művelődési Központ, Veszprém)	–	–	719
Jégkorszak (2015.09.10. – 2015.11.08., József Attila Városi Múzeum és Könyvtár, Makó)	–	–	3675
Szóra bírt csontjaink (2015.09.11. – 2015.10.04., Kölcsey Központ, Debrecen)	–	–	1100

MTM Mátra Múzeuma (Gyöngyös)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Legányi Ferenc, az autodidakta paleontológus	–	–	750

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma (Zirc)

Kiállítás címe	2014. tény	2015. terv	2015. tény
110 éves a geológiai gyűjtemény (Veszprém, Laczkó D. Múzeum)	–	–	–
Múzeum kicsiben – Faünnep Csoda-Fa-Falván, Bakonybél (elmaradt)	500	500	–
Apróságok a környék változatos élővilágából (Bánd)	–	–	300
A Bakony biodiverzitása (Tatabánya)	–	–	50

c) Látogatottság tervszámai

MTM anyaintézmény (Budapest)

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Összes látogatószám	156.017	150.000	162.200
ebből: teljes árat fizető látogató	31.891	37.500	29.837
kedvezményes árat fizető	67.760	45.000	84.717
ingyenes	56.366	37.500	47.666
<i>Összes látogatóból az elmaradott térségekkel kapcsolatos programokon résztvevők száma</i>	–	–	–
Diáklátogatók	56.084	69.000	48.323
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	5%	5%	5%

MTM Mátra Múzeuma (Gyöngyös)

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Összes látogatószám	47.977	50.000	49.823
ebből: teljes árat fizető látogató	9060	10.000	7908
kedvezményes árat fizető	24.268	25.000	27.143
ingyenes	14.696	15.000	14.772
<i>Összes látogatóból az elmaradott térségekkel kapcsolatos programokon résztvevők száma</i>	–	–	–
Diáklátogatók	18.829	20.000	22.252
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	10%	10%	5%

MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma (Zirc)

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Összes látogatószám	26.402	27.000	23.027
ebből: teljes árat fizető látogató	53120	5.000	4416
kedvezményes árat fizető	10.990	10.000	10.373
ingyenes	10.100	10.000	8.238
<i>Összes látogatóból az elmaradott térségekkel kapcsolatos programokon résztvevők száma</i>	–	–	–
Diáklátogatók	8.408	9.000	8.628
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	10%	10%	5%

c) Nyitva tartás (308 nap/év MTM Anyaintézmény, 311 nap/év MTM MM, 308 nap/év MTM BTM), az ünnepi nyitva tartás jellemzői, illeszkedés a speciális látogatói igényekhez

Az anyaintézményben és a tagintézményekben a heti nyitvatartási napok száma 6, a szünnap Budapesten 1996-tól változatlanul kedd, a tagintézményekben a korábbi gyakorlatnak megfelelően a szünnap a hétfő. A múzeum minden nemzeti ünnepen a központi rendelkezéseknek megfelelően ingyenesen nyitva tart.

A Mátra Múzeum esetében az évek alatt kialakult gyakorlatnak megfelelően a munkarendváltás miatt átszervezett hétvégék magasabb látogatószámmal jellemezhetőek, igazodva a Mátrába irányuló turisztikai szokásokhoz.

A Bakonyi Természettudományi Múzeumban a téli turisztikai forgalom miatt (közeli sípálya Eplényben) egyedi kívánságra is kinyitjuk a múzeumot.

d) A látogatószám és a múzeumi szolgáltatások minőségének növekedését elősegítő új kezdeményezések, szolgáltatáscsomagok bemutatása

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
QR kódos rendszer feltöltése	Holler Judit	december 20.	megtörtént
Turisztikai célpontokkal való kapcsolattartás	tagintézmény- vezetők	folyamatos	megtörtént

Az anyaintézmény állandó kiállításában bevezettük és kiépítettük a QR kódos tanösvényeket.

A Márta Múzeum esetében a látogatószám növekedését részben a szállodákkal kötött megállapodások, szerződések alapján kívántuk elősegíteni. A Lifestyle Hotel Mátra**** egész éves családi csomagjánlatban szerepeltette a múzeumot. A Panoráma Sástó Kft, és Mátra Camping Kft évek óta több éjszakás csomagjánlataiban szintén hirdeti a múzeumot. Múzeumok éjszakáján a gyöngyösi Tourinform Irodával közös programcsomagot alakítottunk ki. Az évente ismétlődő, a látogatók által már ismert programjaink is évről-évre több érdeklődőt vonzanak. A teremóri állomány szakmai felkészültsége, segítőkészsége is elősegíti az intézmény minőségi növekedését.

e) *A muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (XI.24.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján nyújtandó kedvezmények a muzeális intézmény által meghatározott napjai, havi bontásban*

A Magyar Természettudományi Múzeum anyaintézményében és mindkét tagintézményében a kormányrendeletben megfogalmazott kedvezményezettek számára minden hónap első vasárnapja ingyenes: 2015-ben jan. 4., febr. 1., márc. 1., ápr. 5., máj. 3., jún. 7., júl. 5., aug. 2., szept. 6., okt. 4., nov. 1., dec. 6.

f) *Múzeumi bolt, büfé, kávézó üzemeltetése 2015-ben*

- *A munkatervben meghatározott eredményességi, elégedettségi mutatók adatai*

Az MTM anyaintézményben (Budapest, Ludovika tér) a boltot is és a kávézót is külső cég üzemelteti, ezért eredményességi és elégedettségi mutatók a látogatók részéről nem állnak rendelkezésre.

A gyöngyösi Mátra Múzeumban nem működik sem bolt, sem büfé.

- *A múzeumi kiállítóterek bérbeadásának bevételei*

A terek bérbeadására csak az anyaintézmény (Budapest, Ludovika tér) és a gyöngyösi Mátra Múzeum esetében van lehetőségünk. A bérleti díjból származó bevétel 2015-ben az anyaintézményben bruttó 4.978.200 Ft, a Mátra Múzeum esetében bruttó 3.681.000 Ft volt.

- *A múzeumi bolt, kávézó, egyéb szolgáltatást végző (amennyiben intézményi üzemeltetésű) bevétele*

Az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeumában (Zirc) 2015. második felétől saját üzemeltetésű bolt működött. Bevétele 237.827 Ft volt.

- *Az akadálymentesítés kérdéskörében 2015. évi tervezett beavatkozások teljesülésének szöveges bemutatása, ezek illeszkedése az intézmény akadálymentesítési stratégiájához. A fogyatékkal élők fogadása érdekében tervezett tárgyévi konkrét intézkedések teljesülése*

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Állandó anyag összeállítása a fogyatékkal élők számára a közműv. teremben végzett foglalkozásokhoz	Harmat Beáta	2015. november	teljesült (látássérültek számára)

Az anyaintézményben minden kiállítás akadálymentesen látogatható a megnyitás óta. 2015-ben a Fogadócsarnokba levezető lépcsőfokokon helyeztünk el csúszásgátló szalagot. A Mátra Múzeumban a kiállítások akadálymentesítése a múzeum teljes területén, a felújítás óta biztosított. A Bakonyi Természettudományi Múzeum kiállításai az Apátság épületében

vannak, megközelítésük nem akadálymentes, de mivel a terület nem a múzeum tulajdonában (vagyonkezelésében) van, az akadálymentesítést nem tudjuk elvégezni.

A fogyatékkal élők foglalkoztatásához, a bemutatókhoz – főleg a látássérültek számára – összekészítettünk múzeumi tárgyakat, amelyeket tapogatóval is megismerhetnek. Elsősorban kőzetek, ásványok, ősmaradványok, növényi termékek, gubacsok alkotják a készletet. Ennek helyszíne a múzeum saját épületében levő foglalkoztató tér.

III. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása

1. Gyarapodás

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Tárgyévi őslénytani feltárások alapterületének várható nagysága (m ²)	410	225	460
Az éves gyűjteményfejlesztési tervben meghatározott egyéb gyűjteménygyarapítási alkalmak száma	552	504	1072
Az őslénytani feltárás nyomán feldolgozandó állomány nagysága (összesen és a tárgyévben, darabszám szerint)	2199/385	2350/1920	3435/2200
A tárgyévben feldolgozandó egyéb műtárgyállomány nagysága (összesen)	378.000	52.736	386.000
Őslénytani feltárás nyomán múzeumba került tárgyak száma	101	2250	1700
Ajándékozással bekerült tárgyak száma	84.026	46.407	60.000
Adásvétellel bekerült tárgyak száma	1151	–	1647
Egyéb, az a)–g) pontokon kívüli gyűjteménygyarapodással bekerült tárgyak száma	–	14.191	54.300*
A gyűjteményfejlesztési tervben meghatározott gyarapodás teljesülésének aránya (%)	–	–	–**

*A táblázatban nem szerepel a nem-őslénytani gyűjtésekből származó gyarapodás, ezért ezeket az „Egyéb” pontba írtuk be.

**Nem tudunk százalékos értéket megadni, mert nem összemérhető nagyságrend az egyedi nyilvántartású és a szekrénykataszteri gyűjtemények gyarapodása. Ráadásul a szekrénykataszteri gyűjtemények „gyarapodása” a feldolgozás folyamán – évek alatt – változik (pl. egyetlen fiolányi talajmintából akár ezres nagyságrendű külön tétel – faj, minta – keletkezhet.)

Az MTM Molekuláris Taxonómiai Laboratóriumban 2014. évben elkezdődött az ott tárolt szövet- és DNS-minták szekrénykataszteri nyilvántartásba vétele, és egyben a más gyűjteményekben tárolt minták átvétele, mely a sokkal nagyobb technikai biztonságot nyújtó –80°C fokos hűtőkben való, a nemzetközi előírásoknak megfelelő tárolást tesz lehetővé. Az új, ún. Genetikai Erőforrások Gyűjteményébe bekerülő tételekre egy adatbázisban lehet keresni. Ez tulajdonképpen nem minősül gyarapodásnak (csak a nyilvántartás szintjén), mivel ezek a minták már más gyűjteményekben (pl. gerinces gyűjtemények) korábban gyarapodásként le voltak jelentve (csak most lettek átadva), vagy jelenleg keletkeztek nyilvántartott példányokból mintavétel útján.

a) A gyűjteménygyarapodás szakáganként, a gyarapodás módjának és forrásának megjelölésével

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza	Forrás
Ásvány- és kőzetan				
MTM, Arnóth-gyűjtemény (ajándékozás)	Papp Gábor	május 14.	befejeződött	–
MTM, Hajnal Zoltán kanadai kőzetek, adomány	Papp Gábor (Kecskeméti Tiboron keresztül)	július 14.	befejeződött	–
MTM, Egyéb ásványtani adományok (ajándékozás)	Jánosi M., Papp G.	–	befejeződött	–
MTM, Dél-afrikai ásványok vásárlása	Papp Gábor	november 5.	befejeződött	múzeumi keret
MTM, Gyűjtés Pécs-Vasason	Jánosi M., Kis A., Papp G., Topa B.	október 26.	befejeződött	múzeumi keret
MTM, Gyűjtés Bakonyoszlopon	Jánosi M., Kis A., Papp G., Topa B.	november 3.	befejeződött	múzeumi keret
Őslénytan				
MTM, Ósgerinces-ásatás (gyűjtés)	Gasparik Mihály	december	teljesült	múzeumi keret
MTM, Dinoszaurusz-gyűjtés Iharkúton	Ósi Attila (Lendület Kutatócsoport)	augusztus	teljesült	Lendület Kutatócsoport
MTM, H. Kozur mikropaleontológiai gyűjteményének átvétele (ajándékozás)	Dulai Alfréd	október	teljesült	nem igényelt forrást
MTM, Müller P. fosszilis Decapoda-gyűjteményének átvétele, (2400 tétel) (ajándékozás)	Dulai Alfréd	október	teljesült	nem igényelt forrást
MTM, Kovács Sándor Conodonta-gyűjteményének átvétele (3000 tétel) (ajándékozás)	Dulai Alfréd	a gyűjtemény fele került a múzeumba, a másik fele 2016-ban várható	részben teljesült	nem igényelt forrást
MTM BTM, egyedi nyilvántartású gyűjtemény gyarapodás módja: idei gyűjtés, ajándékozás, (gyűjteményfeldolgozás)	Katona Lajos Tamás, Keserü Ildikó	december 20.	teljesült	múzeumi keret, saját költségek, BTMBK támogatás
MTM BTM, szekrénykataszteri rétegtani gyűjtemény (gyűjteményfeldolgozás)	Katona Lajos Tamás, Keserü Ildikó	december 20.	17 tétel	múzeumi keret
MTM BTM, szekrénykataszteri fűrőmagminta gyűjtemény (gyűjteményrendezés)	Katona Lajos Tamás, Keserü Ildikó	december 20.	2080 tétel	NKA pályázat, múzeumi keret
Növénytan				
MTM BTM, Gyűjtemény szekrénykataszteri gyarapodása (Bakonyi gyűjtemény) (gyűjtés)	Sinigla Mónika	december	1177 tétel	BfNP külső megbízás
Állattan				
MTM MM rovargyűjtemények, külföldi gyűjtések	Kovács Tibor	folyamatos	folyamatos	külső támogatás, múzeumi keret

MTM BTM, gerinctelen zoológia: a Balaton-felvidéken gyűjtött ízeltlábúak: gyűjtés	Kutasi Csaba	október 15.	568 pld. 71 fiola	BfNP külső megbízás
MTM BTM, gerinces zoológia: egyedi nyilvántartású gerinces állatanyag meghatározása, ill. feldolgozás utáni leltárba vétele és gyűjteményi elhelyezése	Barta Zoltán	december	112 pld.	
Embertan				
Régészeti ásatás embertani anyaga Budapest területéről	Bernert Zsolt	folyamatos	folyamatos	múzeumi keret
Zalavár-Vársziget Hadrianus templom, embertani anyag	Évinger Sándor	folyamatos	folyamatos	múzeumi keret
Solt-Tételalja-Pékmajor, avar kori temető	Fóthi Erzsébet	folyamatos	folyamatos	múzeumi keret
Molekuláris Taxonómiai Laboratórium, Genetikai Erőforrások Gyűjteménye				
szövetgyűjtemény, intézményen belüli átadás	Krizsik Virág, Tamás Júlia	folyamatos	folyamatos	múzeumi keret
MTM Központi Könyvtár				
Székely Tamás természetvédelmi témájú fotógyűjteménye	Matuszka Angéla	június 30.	6000 db	ajándékozás

Az MTM állattári gyűjteményei 2015-ben is jelentős mértékben gyarapodtak. A gyarapodás lehetséges módja közül ajándékozás révén kaptuk a legtöbb anyagot, ez a teljes gyarapodás csaknem kétharmad részét tette ki. Két neves magyar zoológus: Jenser Gábor és Nagy Barnabás ajándékozta rovargyűjteményeit a Magyar Természettudományi Múzeumnak. A gyarapodás több mint 30%-a származik gyűjtésből, a példányok legnagyobb része hazai anyag, illetve a szomszédos országokból származik, ezek forrása együttműködési megállapodás, OTKA-pályázat és saját forrás. A gyűjteménygyarapítási alkalmak száma messze felülmúlja a tervezettet, a munkaidőben végzett gyűjtési alkalmak megduplázódtak az előző évhez képest. Jelentős részt képviselnek a hétfégi és szabadság alatti gyűjtések, ez utóbbiak csaknem 60% -át adják az összes alkalomnak.

Kevés példánnyal gyarapodtak a gyűjtemények adásvétel alapján, és csak kis mértékű volt a gyarapodás csere révén.

2. Nyilvántartás

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Tárgyévi gyarapodási naplóba vétel száma	5841	1100	1575
Tárgyévi szakleltárkönyvbe vétel száma	3749	6555	3419
Szekrénykataszteri nyilvántartásba vett tárgyak száma	108.919	85.835	*
Tárgyévben revízió alá vont tárgyak száma	149.556	9310	118.000
Feldolgozott állomány száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)**	–	**	**

* Jelenleg még nem áll rendelkezésre, a statisztikai jelentéshez fog elkészülni az adat.

**A feldolgozás százalékára vonatkozóan a szekrénykataszteri gyűjteményeknél nem adható meg érték, hiszen a gyarapodási naplók tételei nem feltétlenül tartalmaznak egyedszámot, és ez a szám a feldolgozásig (amely éveket, évtizedeket vehet igénybe a nagyszámú taxonómus együttműködését igénylő mintáknál) nem is adható meg. Az egyedi nyilvántartású gyűjtemények esetében ez a szám gyakorlatilag 100%.

a) Az intézményben őrzött műtárgyállomány nyilvántartására vonatkozó tárgyévi kezelési terv teljesülése

A folyamatban lévő fejlesztések miatt még nem került sor a HUNTEKA rendszer bevezetésére az egyedi nyilvántartású gyűjteményekben, így nem történt meg az eddigi (nem akkreditált) kutatói adatbázisok integrálása.

A BTM gyűjteményeiben a műtárgyállományra vonatkozó tárgyévi kezelési terv csaknem teljes egészében teljesült. A fűrómaggyűjtemény feldolgozása humán erőforrás hiányában a tervezettnél alacsonyabb lett.

- *Az éves gyarapodással kapcsolatos nyilvántartási feladatok – részletes intézkedési tervének teljesülése, különös tekintettel a számítógépes nyilvántartásra*

Felelős	2015-re tervezett feladat	2015-re tervezett feldolgozandó anyag mennyisége	2015-ben megvalósult feladat	2015-ben feldolgozott anyag mennyisége	A teljesülés státusza
Dulai Alfréd	Iharkúti gyűjtések kicsomagolása, preparálása	1500	kicsomagolás, preparálás	1000	folyamatban
Hably Lilla	Növénytár, szekrénykataszteri gyűjtemények	4680	nyilvántartás ellenőrzése	20631	folyamatban
Kovács Tibor	Rovaranyag szekrénykataszteri rendszerbe helyezése	300	rovaranyag szekrénykataszteri rendszerbe helyezése	321	teljesült
Füköh Levente	Egyedi nyilvántartású kvartermalakológiai anyag	1000	adatbázisba rendezés	1335	teljesült
	Kvartermalakológiai , malakológiai különlenyomat gyűjtemény	1000	adatbázisba rendezés	1228	teljesült
Bernert Zsolt, Évinger Sándor	Posztpleisztocén gyűjtemény leltározása	500	leltározás, számítógépes nyilvántartásba vitel	230	folyamatos
Krizsik Virág	MTL szövetminta-gyűjtemény adatbázisa	8000	számítógépes nyilvántartásba vitel	11.300	a teljes anyag vonatkozásában 63%
Katona Lajos	BTM Geológia, egyedi nyilvántartás	200	nyilvántartás elkészítése	200	teljesült
Katona Lajos	BTM Geológia, fűrómagminta-gyűjtemény	3000	nyilvántartás elkészítése	2000	66%

Sinigla Mónika	BTM botanikai lapok sorszámozása	3500	nyilvántartás elkészítése	6237	teljesült
Sinigla Mónika	BTM botanikai digitalizálás	500	szkennelés	1500	teljesült
Sinigla Mónika	BTM botanikai adatbázis-építés	300	nyilvántartás elkészítése	468	teljesült
Barta Zoltán	BTM gerinces zoológia	123	leltározás, adatbázisba vitel	148	teljesült
Kutasi Csaba	BTM gerinctelen zoológia	600	szekrénykataszterbe vétel	713	teljesült
Kutasi Csaba	BTM gerinctelen zoológia, futóbogár-adatbázis	500	adatbázis-építés	97	folyamatban
Görföl Tamás	bekerülő tárgyak nyilvántartásba vétele	170	bekerülő tárgyak nyilvántartásba vétele	361	100%
Fuisz Tibor	elkészült preparált egyedek, ajándékok és vásárolt tételek leltári nyilvántartása	300	elkészült preparált egyedek, ajándékok leltári nyilvántartása	104	34%
Soltész Zoltán	szekrénykataszteri anyag átrendezése, Culicidae, Platypezidae gyűjteményrész felállítása	15 rovarfajok	Platypezidae kész, Culicidae folyamatban van	8 rovarfajok	55%
Forró László	gyűjtött minták válogatása	100	gyűjtött minták válogatása	206	100%
Gubányi András	hazai anyagok számítógépes feldolgozása: Cestoda preparátumok metaadatolása, digitalizálása	5000	hazai anyagok számítógépes feldolgozása: Cestoda preparátumok metaadatolása, digitalizálása	9648	100%
Gubányi András	alkoholos anyag szekrénykataszterbe vétele	1600	alkoholos anyag szekrénykataszterbe vétele	1781	100%
Gubányi András	éves gyűjtött anyag feldolgozása	80	éves gyűjtött anyag feldolgozása	102	100%
Gubányi András	feldolgozatlan, hűtőben tárolt anyag feldolgozása	177	feldolgozatlan, hűtőben tárolt anyag feldolgozása	34	20%
Vas Zoltán	tárgyévi gyarapodás Gyűjteményi naplóba vétele	749	tárgyévi gyarapodás Gyűjteményi naplóba vétele	611	82%
Vas Zoltán	tárgyévben feldolgozott példányok szekrénykataszterbe vétele	2500	tárgyévben feldolgozott példányok szekrénykataszterbe vétele	2953	100%
Merkel Ottó	Preparált és cédulázott anyag szekrénykataszterbe vétele	550	preparált és cédulázott anyag - vétele	6817	100%
Vörös Judit	alkoholos kígyógyűjtemény számítógépes nyilvántartása	50 pld.	alkoholos kígyógyűjtemény számítógépes nyilvántartása	123 pld.	100%

Vörös Judit	éves gyarapodás nyilvántartásba vétele	2	éves gyarapodás nyilvántartásba vétele	38	100%
Murányi Dávid	bejövő anyagok szekrénykataszterbe vétele	300	bejövő anyagok szekrénykataszterbe vétele	300	100%
Puskás Gellért	Orthoptera adatbázis	500	adatbázis bővítés	232	48%
Dányi László	Indet. atkaanyag szekrénykataszterbe vétele (alkoholos)	1100 fiola	Indet. atkaanyag szekrénykataszterbe és adatbázisbavétele	3113 fiola	100%
Dányi László	gyarapodás szekrénykataszterbe vétele	17.384	gyarapodás szekrénykataszterbe és adatbázisba vétele	12.197	70%
Angyal Dorottya	Szilágysági det. Diplopoda anyag adatbázisba vétele	0	Szilágysági det. Diplopoda anyag adatbázisba vétele	86	100
Ronkay László	gyűjteményi katalógus készítése (Onconemidinae, Psaphidinae, Amphipyridinae, egyes Xyleninae csoportok)	300 rovarfiók	gyűjteményi katalógus készítése	180 rovarfiók	60%
Ronkay László	ivarszervi preparátumok katalogizálása	600 preparátum	ivarszervi preparátumok katalogizálása	309 preparátum	51%

- *A feldolgozásra váró műtárgyanyag mennyisége összesen és műtárgycsoportonként, a hiányosságok feldolgozása érdekében 2015. évben előirányzott intézkedési terv teljesülése*

Feladat	Felelős	Határidő	2015. évre tervezett	A teljesülés státusza
Ásvány- és kőzettan				
ásványok számítógépes leltározása	Papp Gábor és Jánosi Melinda	december 31.	640 db	nem teljesült (működő nyilvántartási rendszer hiányában)
kőzetek számítógépes leltározása	Kis Annamária	december 31.	360 db	nem teljesült (működő nyilvántartási rendszer hiányában)
szekrénykataszteri adatfelvétel / ellenőrzés és beosztás: teleptani nyersanyagminták	Topa Boglárka	december 31.	520 tétel	375 tétel teljesült
szekrénykataszteri adatfelvétel / ellenőrzés és beosztás („Streda-gy.”)	Papp Gábor	december 31.	1800 tétel	2135 tétel teljesült
szekrénykataszteri adatfelvétel / ellenőrzés és beosztás (kőzet jellegű)	Kis Annamária	december 31.	280 tétel	nem teljesült
szekrénykataszteri adatfelvétel / ellenőrzés és beosztás (műtermék)	Jánosi Melinda	december 31.	170 tétel	nem teljesült

MTM BTM geológia: a korábban és az idei gyűjtés és szakmai revízió is átesett anyag leltározása	Katona Lajos, Keserü Ildikó	december 20.	500 tétel ~ 1200 db	teljesült
MTM BTM geológia: fűrőmaggyűjtemény és rétegtani gyűjtemény rehabilitációja során keletkezett anyag leltárba vétele	Katona Lajos, Keserü Ildikó	december 20.	3000 minta és 20 kőzetanyag	75%-ban teljesült
Növénytan				
Cédulázás, beosztás, adatbázisba vitel a makrogomba- gyűjteményben	Vasas Gizella	2015.	200	185
A Szegei Fűvészkertből ajándékozással hozzánk került anyag feldolgozása	Barina Zoltán	2015.	20000	16.000
Mohagyűjtemény, Balkán-félszigeti gyűjtések preparálása, szekrénykataszteri és számítógépes nyilvántartásba vétele	Papp Beáta, Szurdoki Erzsébet	2015.	900	2000
Herbarium Generale Külföldi anyagok fajokra válogatása és szekrénykataszteri nyilvántartásba vétele	Somlyay Lajos	2015.	4000	4021
Ősnövénytani gyűjtemény Ez évi gyűjtés leltározása Verőce, Pécs- Danitzpuszta	Hably Lilla	2015.	50	84
Ősnövénytani gyűjtemény rég szarmata, oligocén anyagok feldolgozása, leltározása	Hably Lilla	2015.	50	570
MTM BTM a feldolgozásra váró anyag szekrénykataszteri nyilvántartásba vétele	Sinigla Mónika	december 31.	600	2700 db teljesült
Állattan				
MTM MM rovaranyag cédulázása	Kovács Tibor	december 15.	300	teljesült
MTM MM kvartermalakovológiai anyag feldolgozása	Fűköh Levente	december 15.	60	teljesült
MTM BTM recens molluszka gyűjtemény gyarapodásának leltározása	Katona Lajos, Keserü Ildikó	december 20.	500 tétel (~ db)	teljesült
MTM BTM gerinctelen minták kiválogatása, fiolázása, preparálása	Kutasi Csaba	december 15.	5 üveg	40 üveg teljesült

Történeti kutatások					
MTM MM, Hanák-hagyaték feldolgozása	B. Gál Edit	december 15.	750	teljesült	

Egyedi nyilvántartású gyűjteményben található leltározatlan anyag feldolgozására előírányzott feladatok teljesülése 2015-ben

Gyűjtemény	Felelős	2015-re tervezett feladat	2015-re tervezett feldolgozandó anyag mennyisége	2015-ben megvalósult feladat	2015-ben feldolgozott anyag mennyisége
Állattan					
Halgyűjtemény	Vörös Judit	Nyilvántartásilag problémás anyag áteltározása	30 pld.	leltározás	30
Halgyűjtemény	Vörös Judit	Montírozott anyag revíziója	83 pld.	Elhelyezés, határozás	83 pld.
Kétéltű- és Hüllőgyűjtemény	Vörös Judit	A mélyhűtőben konzervált anyag feldolgozása	15 pld.	Az összes régebbi és az idén gyűjteménybe került hazai hüllő és kétéltű feldolgozásra került a hűtőből	57 pld. + 73 DNS-minta
Kétéltű- és Hüllőgyűjtemény	Vörös Judit	nem tervezett	nem tervezett	expedíciós anyagok üvegeinek egyedi azonosító adása	3002 üveg
Madárgyűjtemény	Pereszlényi Ádám	mélyhűtött madártetemek feldolgozása	10-100	bőrbe tömött és montírozott preparátumok készítése	22
MTM BTM gerinces gyűjtemények	Barta Zoltán	határozás és leltározása	123	bőrbe tömött és montírozott preparátumok készítése	123
Embantan					
Posztpleisztocén gyűjtemények	Bernert Zsolt, Évinger Sándor	leltározás	500	leltározás	230

Székrenykataszteri nyilvántartású gyűjteményben található beosztatlan anyag feldolgozására előírányzott feladatok teljesülése 2015-ben

Gyűjtemény	Felelős	2015-re tervezett feladat	2015-re tervezett feldolgozandó anyag mennyisége	2015-ben megvalósult feladat	2015-ben feldolgozott anyag mennyisége
Parazitológiai Gyűjtemény	Gubányi András	feldolgozatlan, hűtőben tárolt anyag feldolgozása	177 pld.	feldolgozatlan, hűtőben tárolt anyag feldolgozása	34

Parazitológiai Gyűjtemény	Gubányi András	hazai anyagok: Cestoda preparátumok digitalizálása metaadatolása	5000 tétel	hazai anyagok: Cestoda preparátumok digitalizálása metaadatolása	9648
Kétszárnyúak	Soltész Zoltán	Szétosztatlan magyar és külföldi anyagok családra válogatása	10.000 pld.	szétosztatlan magyar és külföldi anyagok családra válogatása	2908 pld.
Bogárgyűjtemény	Merkli Ottó	szétosztatlan magyar és külföldi anyagok családra válogatása és beosztása a gyűjteménybe	4 fiók	szétosztatlan magyar és külföldi anyagok családra válogatása és beosztása a gyűjteménybe	5 fiók
Kisebb rovarrendek	Puskás Gellért	szilágysági Orthoptera anyag preparálás, cédulázás, nyilvántartásba vétel	20 fiola	szilágysági Orthoptera anyag preparálás, cédulázás, nyilvántartásba vétel	20 fiola
Kisebb rovarrendek	Puskás Gellért	albán Orthoptera anyag preparálás, cédulázás, nyilvántartásba vétel	30 fiola	–	–
Talajzoológia	Dányi László	szétosztatlan magyar és külföldi expedíciós anyagok családra válogatása	2530 tétel	szétosztatlan magyar és külföldi expedíciós anyagok családra válogatása	2530 tétel
Lepke/Noctuoidea	Ronkay László	cédulázatlan Macrolepidoptera anyag cédulázása	50 rovarfiók	cédulázatlan Macrolepidoptera anyag cédulázása	50 rovarfiók
Puhatestű	Eröss Zoltán	régi anyagok elrendezése	10 fiók	10 fiók rendezése	10 fiók

3. Hozzáférés

	2014. tény (teljes állomány)	2015. terv	2015. tény (teljes állomány)
Digitalizált tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)*	152.425	46.043	190.200
Adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)*	1.427.184	69.218	1.526.000
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma	nincs adat	15	74
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)*	66.172	10.000	66.172**
Nemzetközi adatbázisban (Europeana) kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)*	2377	–	2377

*A szekrénykataszteri gyűjteményekben őrzött tárgyak száma sok millió, ezért a teljes műtárgyállományra vonatkozó százalékok megadása töredékértéket mutatna, amit a más múzeumok értékeivel való összehasonlításban nagyon félrevezetőnek és félreérthetőnek tartunk. Ilyen százalékot ezért nem adunk meg.

** A honlapon kereshető tárgyak számában 2015-re nem terveztünk változást, mert ezt megelőző feladat a meglévő, sokféle adatbázisadatunk konvertálása közös adatbázisplatformra, ami az egyedi nyilvántartású gyűjteményekben az auditálható múzeumi HUNTEKA rendszer lett volna, míg a szekrénykataszteri anyag metaadatainak kezelését a SPECIFY rendszerben kívántuk megoldani. A terv szerint a konverzió befejeztével, az üzemszerű működés felállása után foglalkozhatunk csak a szelektált adatok honlapon való kereshetőségének lehetővé tételével, amire mindkét rendszer képes. Bár a kollégák lelkesen terveztek tízezer tételyi gyarapodást 2015-re, ennek csak egy része valósult meg az év során, mivel a HUNTEKA rendszer még mindig nem működőképes, és információtechnikus szakembereink túlterheltsége miatt a SPECIFY program bevezetése sem történt meg. A honlapunk prioritást élvező fejlesztése, illetve annak új szerverre való kényszerű átköltöztetése miatt jelentős elmaradásban vagyunk.

a) Az intézmény 2015. évi digitalizálási tervének teljesülése, illeszkedése az intézmény középtávú digitalizálási stratégiájához

A szekrénykataszteri gyűjteményekben 2015-ben egységes szempontrendszer szerint kialakított, a hozzáférést segítő, mind nyilvántartási, mind tudományos célú adatlisták készültek a gyűjteményekben.

Az alábbi adatlisták ugyan szigorúan véve nem számítanak a digitalizálás témakörébe – hiszen nem példányhoz kötött metaadatokat vagy digitális képfájlokat jelentenek – de igen fontos felhasználói igények kielégítésére szolgálnak és a leggyakrabban feltett szakmai kérdésekre válaszolnak. Ezek az adatlisták jelen állapotukban kutatói segédadatbázisnak minősülnek, és olyan információt hordoznak, mellyel nem csak a fenti külső megkereséseket tudjuk kiszolgálni, hanem hosszú távra előkészítik gyűjteményeink legértékesebb, legkeresettebb, leggyakrabban használt részeinek digitalizálását is.

Felelős	Feladat	2015. évi terv	2015. évi tény
A gyűjteményekben található genuszok és/vagy fajok listáinak készítése			
Papp Gábor	Ásványtár	gyűjteményi fajlista elkészítése	a nyers lista elkészült
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény	A szekrénykataszteri nyilvántartásban található Cestoda és Trematoda példányok esetén a genusz- és fajlisták naprakész elkészítése	A szekrénykataszteri nyilvántartásban található Cestoda és Trematoda példányok esetén a genusz- és fajlisták naprakész elkészítése
Murányi Dávid	Kisebb rovarrendek	Plecoptera, Odonata	Plecoptera elkészült
Soltész Zoltán	Kétszárnyúak gyűjteménye	Culicidae összes faja	Culicidae összes faja
Merkel Ottó	Bogárgyűjtemény	óriásbogarak (Dynastinae) genuszok és fajok listája	óriásbogarak (Dynastinae) genuszok és fajok listája
Szél Győző	Bogárgyűjtemény	ormányosbogarak (Curculionidae) genuszlistája (1 szekrény: 24 fiók anyaga)	palearktikus ormányosbogarak (Curculionidae) genuszlistája (2 szekrény: 42 fiók anyaga) (63. és 64. szekrény)

Bálint Zsolt	Lepkegyűjtemény	Nymphalini, Troidini	Nymphalini, Troidini
Dányi László	Talajzoológiai gyűjtemény	Álskorpió Százlábú Ugróvillás	Álskorpió (részben) Százlábú (részben) Ugróvillás (részben)
Angyal Dorottya	Soklábúak gyűjteménye	Diplopoda fajlista	részben kész
Vörös Judit	Halgyűjtemény	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.
Vörös Judit	Kételtűek és hüllők gyűjteménye	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.
Pereszlényi Ádám	Madárgyűjtemény	Genuszok listájának elkészítése	elkészült
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény	gyűjteményi fajlista elkészítése	a teljes fajlista az adatbázisból kinyerhető
Sinigla Mónika MTM BTM	BTM Botanika	gyűjteményi genuszlista elkészítése	elkészült
Kutasi Csaba MTM BTM	BTM gerinctelen zoológia	futóbogarak és ormányosok, gyűjteményi genuszlista elkészítése	elkészült
A gyűjteményekben található típuspéldányok listáinak készítése			
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény	A szekrénykataszteri nyilvántartásban található típusok listájának naprakész elkészítése	A szekrénykataszteri nyilvántartásban található típusok listájának naprakész elkészítése
Dányi László	Talajzoológiai gyűjtemény	Álskorpió Százlábú Ugróvillás	Álskorpió (részben) Százlábú (részben) Ugróvillás (részben)
Angyal Dorottya	Soklábúak gyűjteménye	Diplopoda típuslista	részben kész
Murányi Dávid	Kisebb rovarrendek gyűjteménye	Plecoptera, Odonata	Plecoptera
Puskás Gellért	Kisebb rovarrendek	folyamatos aktualizálás	nem volt változás
Vas Zoltán	Hártyásszárnyúak gyűjteménye	2000	3315
Soltész Zoltán	Kétszárnyúak gyűjteménye	Culicidae összes faja	Culicidae összes faja
Merkl Ottó	Bogárgyűjtemény	Tenebrionidae (adatbázissá fejlesztve a nyomtatásban megjelenő katalógus)	Tenebrionidae (adatbázissá fejlesztve a nyomtatásban megjelenő katalógus)
Makranczy György	Bogárgyűjtemény	Kaszab 1948-as típuslista (holyvák) számítógépre vitele	Kaszab 1948-as típuslista (holyvák) számítógépre viteleinek befejezése
Szél Győző	Bogárgyűjtemény	ormányosbogarak (Curculionidae) típuslistája (1 szekrény: 24 fiók anyaga)	palearktikus ormányosbogarak (Curculionidae) típuslistája (2 szekrény: 42 fiók anyaga) (63. és 64. szekrény)
Bálint Zsolt	Lepkegyűjtemény	Coleophora	Coleophora
Eröss Zoltán	Puhatestűek gyűjtemény	1	1
Vörös Judit	Halgyűjtemény	2015 előtt nem volt a gyűjteményben típuspéldány	2015-ben gyarapodott a gyűjtemény típuspéldányokkal, így elkészíthető a típuslista
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		külön típuskatalógus van
Kutasi Csaba MTM BTM	BTM gerinctelen zoológia	összes faj	elkészült

Adományozók, gyűjtők névlistáinak készítése			
Papp Gábor	Ásványtár	Adományozók, gyűjtők névlistáinak készítése	A nyers névlisták elkészültek
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény	Gyűjtők névlistájának elkészítése	Gyűjtők névlistájának elkészítése
Angyal Dorottya	Soklábúak gyűjteménye	Gyűjtők névlistája 5 évre visszamenőleg	kész
Murányi Dávid	Kisebb rovarrendek	Plecoptera	Plecoptera
Bálint Zsolt	Lepkegyűjtemény	Nyíró József kézzel írt gyűjtemény-listája	Nyíró József kézzel írt gyűjtemény-listája
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		teljes – adatbázisból lekérhető

Az alábbi adatbázisok már egyedi metaadatokat és/vagy digitális képfájlokat tartalmaznak, ily módon teljes mértékben kielégítik a digitalizált állományokra vonatkozó követelményeket. Felhasználásuk nem csak a honlapon vagy más felületeken keresztüli digitális hozzáférést jelenti, hanem kiadói tevékenységünk fontos részét képező nyomtatott típuskatalógusok alapja is.

A gyűjteményekben található típuspéldányok digitalizálása (metaadat, és/vagy fotó)			
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény	50 típus metaadatolt és képekkel ellátott adatbázis megjelenítése	50 típus metaadatolt és képekkel ellátott adatbázis megjelenítése
Dányi László	Talajzoológiai gyűjtemény	Álskorpió Százlábú Ugróvillás	Álskorpió (részben) Százlábú (részben) Ugróvillás (részben)
Angyal Dorottya	Soklábúak	100 Diplopoda típusról habitusfotó	teljesült
Puskás Gellért	Kisebb rovarrendek gyűjteménye	50	50
Soltész Zoltán	Kétszárnyúak gyűjteménye	Culicidae összes faja	Culicidae összes faja
Vas Zoltán	Hártyásszárnyúak gyűjteménye	2000	3315
Merkl Ottó	Bogárgyűjtemény	Technikai lehetőségektől (fényképezőgép, adatbeviteli személy) függ: kb. 100 fotó	505 fotó készült, de nincs metaadatolva
Makranczy György	Bogárgyűjtemény	példányainkat tárgyaló cikkek gyűjtése	folyamatos
Szél Győző	Bogárgyűjtemény	ormányosbogarak (Curculionidae) típusainak digitalizálása (metaadatok bevitele)	1 szekrény: 24 fiók anyaga
Bálint Zsolt	Lepkegyűjtemény	Schmidt-Antal és Szent-Ivány József típusai	teljesült
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		minden típuspéldányról megtalálhatók a metaadatok az adatbázisunkban, a montírozottakról fotó is van, külön típuskatalógus is van
Kutasi Csaba MTM BTM	BTM gerinctelen zoológia	összes faj	teljesült

A gyűjteményekben található Natura 2000-es növény és állatfajok példányainak digitalizálása (példányok metaadatainak adatbázisa)			
Angyal Dorottya	Soklábúak gyűjtemény	öves szkolopendra metaadatok	teljesült
Merkel Ottó	Bogárgyűjtemény	1 gyakoribb (sok példányos) és 3–4 ritkább (kevés példányos) faj	idő- és kapacitáshiány miatt nem valósult meg
Vörös Judit	Halgyűjtemény	elkészíthető a teljes gyűjteményre	teljesült
Vörös Judit	Kétéltűek és hüllők gyűjteménye	elkészíthető a teljes gyűjteményre	teljesült
Pereszlényi Ádám	Madárgyűjtemény	a Madárgyűjteményben található leltározott Natura 2000-es fajok metaadatbázisa	teljesült
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		minden gyűjteményi példányról megtalálhatók a metaadatok az adatbázisunkban, a montírozottakról fotó is van, külön nincsenek a Natura 2000 fajok kigyűjtve
Sinigla Mónika MTM BTM	BTM botanika	20.278 tétel	166 tétel
A gyűjteményekben található Magyarországon védett növény és állatfajok példányainak digitalizálása (példányok metaadatainak adatbázisa)			
Soltész Zoltán	Kétszárnyúak gyűjteménye	Az összes védett Diptera példány adata adatbázisba feltöltése	teljesült
Vas Zoltán	Hártyásszárnyúak gyűjteménye	10	7
Vörös Judit	Halgyűjtemény	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.	teljesült
Vörös Judit	Kétéltűek és hüllők gyűjteménye	Elkészíthető a teljes gyűjteményre.	teljesült
Pereszlényi Ádám	Madárgyűjtemény	A Madárgyűjteményben található leltározott védett fajok példányainak metaadatainak adatbázisa	folyamatos
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		minden gyűjteményi példányról megtalálhatók a metaadatok az adatbázisunkban, a montírozottakról fotó is van, külön nincsenek a védettek kigyűjtve
Gyűjteményrészek digitalizálása (adatbázis, fotó)			
Papp Gábor, Topa Boglárka	Ásványtár	Történeti Gy., teleptani nyersanyagminta-gy., meteoritikai gy. fotózása	5314 felvétel elkészült
Hably Lilla	Növénytár, Paleobotanika	fotózás, metaadatolás	folyamatban 728 tétel elkészült
Szurdoki Erzsébet	Növénytár, Mohagy., Limprich-gy.	fotózás	teljesült
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény digitalizálása	Taeniidae, Anoplocephalidae paraziták szárazpreparátumai	teljesült

Bálint Zsolt	Lepkegyűjtemény	Koy Tóbiás gyűjteménye	előkészületben
Vörös Judit	Kételtűek és hullók gyűjteménye	Elkészíthető a teljes gyűjteményre, adatbázis formájában.	teljesült
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		minden gyűjteményi példányról megtalálhatók a metaadatok az adatbázisunkban
Kovács Tibor, Babocsay Gergely, Gurúz Tamás	MM zoológiai gyűjtemények	adatbázis-építés	folyamatban, 15e adat került rögzítésre
B. Gál Edit	MM történeti fotógyűjtemény	szkenelés	folyamatban, 5547 tétel szkennelve
Segédgyűjteményrészek (pl. útinaplók, különlenyomatok) digitalizálása			
Gubányi András	Parazitológiai gyűjtemény	Rékási József (kézzel írt) Mallophaga gyűjtési naplója digitalizálásának elkezdése	Rékási József (kézzel írt) Mallophaga gyűjtési naplója digitalizálása, 70% kész
Merkel Ottó	Bogárgyűjtemény	nem tervezett	saját publikációk digitalizálása (szkenelése)
Makranczy György	Bogárgyűjtemény	1948 utáni, a mi (holyva)anyagunkat feldolgozó és/vagy abból taxonokat leíró irodalmak összegyűjtése, digitalizálása	A bogárgyűjteményben fellelhető gyűjtési listák szkennelése, köztük Bornemissza György tasmániai gyűjtési jegyzetei Kaszab Zoltánnak
Vörös Judit	Halgyűjtemény	nem tervezett	A különlenyomatok katalógizálása elkezdődött – közfoglalkoztatott által.
Vörös Judit	Kételtűek és hullók gyűjteménye	Folyamatban van, MANDA közfoglalkoztatott feladata.	folyamatban van, jelenleg 9351 rekordot számlál (idei gyarapodás: 4009 új rekord)
Görföl Tamás	Emlősgyűjtemény		egykori és jelenlegi kollégák különlenyomatainak összegyűjtése és szkennelése – 50%

IV. Tudományos kutatás

A Magyar Természettudományi Múzeum tudományos munkájában jelentősen különbözik a többi, az EMMI irányítása alá tartozó múzeumtól. Ennek a történeti okok mellett (Magyarországon nincs pl. zoológiai kutatóintézet) az MTM gyűjtőköréből, gyűjtőterületéből fakadó, a tevékenységet meghatározó okai vannak: a természettudományok művelése nem képzelhető el kiemelkedő tudományos kutatás nélkül. Szerteágazó és nemzetközi szinten is kiemelkedő, a gyűjteményeinken alapuló (ebben különbözünk az egyetemi és akadémiai kutatásoktól) tudományos munkánk muzeológus munkatársaink tevékenységének mintegy egyharmadát teszik ki, s ez a tevékenység a nemzetközi pályázatok és egyéb együttműködések révén nélkülözhetetlenül hozzájárul az MTM költségvetéséhez is. Az intézményi stratégia kiemelt része a tudományos munka fejlesztése, a nemzetközi pályázatok elnyerése, és nem csak Magyarországon, de az egész középkelet-európai régióban való megkerülhetetlen tudásközpontként való jelenlét erősítése.

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Kutatási témák száma	120	112	156
Hazai és nemzetközi kutatási programokban történő részvételek és a résztvevők száma	95/73	75/58	79/64
<i>A szakpolitikai célokkal (kiemelten a hátrányos helyzetűek és a korai iskolaelhagyók kulturális aktivitásának elősegítése) kapcsolatos pedagógiai kutatási programokban való részvétel</i>	–	–	–
A tár/tagintézmény által megrendezett tudományos konferenciák száma	2	1	3
<i>A szakpolitikai célokkal (kiemelten a hátrányos helyzetűek és a korai iskolaelhagyók kulturális aktivitásának elősegítése) foglalkozó konferenciák száma</i>	–	–	–
Konferencián tartott előadások száma	205	73	122
A múzeum dolgozói által jegyzett, magyar és idegen nyelvű (külön feltüntetve a nemzetiségi nyelveket) publikációk száma (múzeumi kiadványban és külső kiadványban egyaránt)	127/175	71/163	80/203
Kiállítási forgatókönyvek száma	8	2	6
Nyomtatásban megjelent tudományos kiadványok példányszáma (összesen) és a remittenda aránya (%)*	5100	2000	4130

* Bár a jelentésekben és munkatervekben mind a fenntartó, mind a múzeum a „remittenda” kifejezést használja, fontosnak tartjuk a fogalom, és az ahhoz kapcsolódó elvárt tevékenységek itteni tisztázását. A remittenda a könyv- és lapterjesztőknél eladatlanul visszamaradt (úgymond „feleslegesen előállított”) nyomdai termék. A múzeum a saját kiadványait részben értékesíti, részben felhasználja a múzeumban keletkező tudományos információ megosztására a szakmai és ismeretterjesztő fórumokon. Ez lehetővé teszi a kiadványok hosszú távú felhasználását, ezért a korábbi évekből származó kiadványok nem válnak feleslegessé. „Remittenda” a múzeumban lényegében nincs, helyesebb raktárkészletről beszélni; ezért a továbbiakban ezt a kifejezést használjuk. A kezelés kapcsán elvárt

tevékenység pedig nem a raktárkészlet felszámolása kell legyen, hanem ésszerű, a köz javát szolgáló felhasználása. Mindaddig, amíg kiadványaink raktározása nem állítja megoldhatatlan feladat elé a múzeumot, addig nem célunk a raktárkészlet megszüntetése vagy ésszerűtlen, hirtelen csökkentése.

a) *A 2015. évi tudományos munka fő irányának szöveges bemutatása, ennek illeszkedése az intézmény tudományos stratégiájához*

A tudományos kutatás fő irányai a 2015. évre tervezettekhez képest kicsit bővültek, mert az adott igényeknek megfelelően pl. ökológiai és járványügyi kutatásokkal egészültek ki.

Az MTM szinte folyamatosan művelt nagy kutatási témái az alábbiak:

1. Kárpát-medence és környéke jelenlegi és múltbeli geo- és biodiverzitása
2. A Balkán-félsziget és Délkelet-Európa biodiverzitása
3. Távoli tájak biodiverzitása
4. Szélesebb földrajzi léptékű taxonómiai kutatások
5. Természetvédelmi célú kutatások
6. Gyűjteményeken alapuló kutatás, muzeológiai feldolgozás
7. Ökológiai kutatások
8. Járványtani, parazitológiai kutatások
9. Embertani kutatások
10. Tudománytörténeti kutatások
11. Helytörténeti kutatások

A kutatások egy része hazai és nemzetközi projektek keretében zajlik. Hazai kutatási támogatások közül az OTKA-pályázatok a legfontosabbak. 2012-től egy LIFE+ projekt is indult. A természetvédelmi célú kutatások többsége megbízásos kutatási munka. Mindezek mellett számos kis költségigényű, a gyűjtemények sokrétű feldolgozására irányuló kutatás folyik.

Felelős	Feladat	2015. terv	2015. tény
1. Kárpát-medence és környéke jelenlegi és múltbeli geo- és biodiverzitása			
Papp Gábor	A Balaton-felvidéki szerpentin zarányok, különös tekintettel a „hidroamesitre”: Korábbi saját kutatási eredmények újraértékelése, a szükséges és lehetséges mértékben új vizsgálatok elvégzése, összegzés és publikáció	2015. dec. 31.	teljesült
Jánosi Melinda	A nógrádi alkáliszatolt ásványtani vizsgálata: Műszeres anyagvizsgálat, további mintagyűjtés	2016. dec. 31.	folyamatban
Dulai Alfréd	Mezozoós és harmadidőszaki bentosz együttesek (OTKA 112708)	OTKA kutatási terv szerint	Polyplacophora fauna publikálása (3 új faj) Új Homarus faj a hazai oligocénből (kézirat leadva) Előadás tartása a kínai Brachiopoda kongresszuson és a Magyar Őslénytani Vándorgyűlésen

Dulai Alfréd	Középső-Paratethys miocén gerinctelen faunájának vizsgálata	részvétel a NCSEE workshop előkészítésében	kirándulásvezető készítése a NCSEE workshopra
Dulai Alfréd	Részvétel a K 100538 OTKA téma kutatásában	miocén ősmaradványok Sr-izotópos mérése	izotópos mérések, Előadás tartása NCSEE workshopon
Főzy István	Középhegységi felső-jura-alsó-kréta szelvények ammonitesz biosztratigráfiája	MTA doktori értekezés elkészítése	teljesült
Gasparik Mihály	A Somssich-hegy 2-es lelőhely pleisztocén gerinces faunájának feldolgozása	a pocoklemming (<i>Lagurus</i>) fauna feldolgozása	folyamatban
Gasparik Mihály	Hazai pleisztocén lelőhelyek ősgerinces anyagának feldolgozása	gyűjtések, majd a begyűjtött anyag tudományos feldolgozása	folyamatban. A neogén Proboscidea anyag fotózása és adatbázis elkészítése megtörtént. Megjelent 2 tudományos publikáció, 1 poszter.
Szabó János	A Dunántúli-középhegység triász és jura Gastropoda faunája	cikk elkészítése	kézirat készült a két fauna egy-egy revideált genusának evolúciós jelentőségéről és filogenetikai kapcsolatairól
Szabó Márton	Az iharkúti kajmánhal-leletanyag és mikrogerinces fauna kutatása	a leletanyag leírása és a készülő publikáció kéziratának leadása	folyamatban
Szentesi Zoltán	Az iharkúti lelőhelyről előkerült tojánhéjleletek	tudományos feldolgozás és publikálás	megtörtént a tojánhéjleletek taxonómiai, tafonómiai és geokémiai vizsgálata, kézirat elkészült
Szentesi Zoltán	Villányi-hegységi lelőhelyek taxonómiai, tafonómiai, paleoökológiai és rétegtani vizsgálata	a Sauria anyag és az albanerpetontid kétélűek tudományos feldolgozása és publikálása	az anyagfeldolgozás megtörtént, 1 kézirat elfogadva, 1 további folyamatban
Vörös Attila	Középső-triász ammonoideák	a Balaton-felvidéki anisusi ammonoidea anyag monografikus feldolgozása	fotózás, lóbvonal és keresztmetszetrajzok készítése
Vörös Attila	Kréta brachiopodák	a gerecei fauna rendszertani feldolgozása	egy publikáció jelent meg
Barbacka Mária	Mecseki jura flóra taxonómiája és paleoökológiája. Nyitvatermő szaporítóképletek feldolgozása.	cikaszok és bennettiteszek tobozai, magjai taxonómiai feldolgozása, leírása	az OTKA téma lezárása, publikációk kéziratának beadása, zárójelentés készítése
Erdei Boglárka	Termofil flóraellemek a Pannon medence és az északi félteke kainozoikumi flóráiban	gyűjtések Erdőbényéről és Magyaregregyről	két publikáció nemzetközi folyóiratokban
Hably Lilla	A mecseki miocén flóra feldolgozása. Késő miocén flóra Pécs-Danitzpusztáról		nemzetközi folyóiratba leadott cikk
Hably Lilla	Környei felső oligocén flóra feldolgozása		nemzetközi folyóiratban megjelent cikk
Buczko Krisztina	Kovaalga alapú őskörnyezeti rekonstrukció a Kárpát-medence tavaiban	A Bukura-tó diatóma vizsgálata, a Szent Anna-tó 2010-es fűrásának határozása	cikkek írása

Buczko Krisztina	Recens és fosszilis kovaalgák taxonómiája és paleolimnológiája	miocén diatómák taxonómiája és biogeográfiája	3 cikk jelent meg és egy elkészült
Vasas Gizella	Hazai nagygombafajok florisztikai vizsgálata	Magyarország területéről gombafajok begyűjtése	1, hazánk területére nézve új faj.
Bauer Norbert	közép-európai gyepek szintetikus feldolgozása	A magyarországi mezofil rétek új osztályozása	folyamatban, kéziratok készülnek
Bauer Norbert	a Bakony-vidék flóra- és vegetációkutatása	Terepi adatrögzítés és herbáriumi gyűjtések	folyamatban
Bauer Norbert	vegetációtérképezés (Az Agár-tető NATURA 2000 terület Á-NÉR térképezése)	Agár-tető NATURA 2000 terület részletes vegetációtérképe, a védett növényfajok erdőrésztel szintű felsorolása	Elkészült
Somlyay Lajos	Budapest és környéke edényes flórájának kutatása	Gyűjtés Budapest környékén	A <i>Spiraea crenata</i> sas-hegyi felfedezése történetének publikálása
Fodor Rozália, MM	paleoichnológiai kutatások Magyarországon	kutatási eredmények összegzése	két konferencia-részvétel, két cikk összeállítása
Sinigla Mónika, Kutasi Csaba, Barta Zoltán MTM BTM	zirici Pintér-hegy helyi védelem alá helyezését megelőző növénytani és állattani értékek kimutatása	gyűjtések, jelentés	teljesült
Katona Lajos Tamás MTM BTM	A Dunántúli-középhegység késő-miocén puhatestűinek kutatása	gyűjteményrendezés	lelőhelyek felkutatása, gyűjtés, gyűjteményrendezés, publikálás, állagmegóvás
Katona Lajos Tamás MTM BTM	A pulai kráter-tó őslénytani feldolgozása	kutatási eredmények összegzése	publikáció, gyűjteményrendezés
Soltész Zoltán	Légyfaunisztikai gyűjtés Magyarországon	–	Vácrátót, Derenk (Biodiverzitás napok), Aranyosgadány
Gubányi András	Kisemlősök parazitológiai vizsgálata a Szilágyságban	A Cestoda példányok festése preparálása és a preparátumok meghatározása	Gyűjtés, preparálás, meghatározása, cikk leadása
Vas Zoltán	Szilágyság Hymenoptera állatvilágának kutatása	a gyűjtött anyag feldolgozása, eredmények publikálása	a gyűjtött anyag feldolgozása, eredményekről kéziratok benyújtása
Merkl Ottó, Németh Tamás	Magyarország bogárfaunájának általános faunisztikai kutatása	A magyarországi bogarak listájának (checklist) publikálásra való előkészítése, faunára új fajok kimutatása	Gyűjtések, határozások. A checklist készütsége kb. 90 százalékos.
Merkl Ottó, Németh Tamás	A Szilágysági-fennsík bogárfaunájának kutatása	Gyűjtés, feldolgozás, publikáció elkészítése	A publikáció elkészült.
Eröss Zoltán	Szilágysági program, puhatestűek kutatása	Gyűjtés	2015-ös anyag gyűjtése, meghatározása, publikálása
Tóth Mária és Ronkay László	Nemzeti Botanikus Kert, Vácrátót, faunájának monitorozása	faunisztikai monitoring	gyűjtések, határozás, preparálás; előadás az Állattani Szakosztály 1027. ülésén
Orosz András és Tóth Mária	Szilágysági program (MTM)	terepi gyűjtés, feldolgozás	gyűjtések, határozás, preparálás; előadás a romániai fél által szervezett konferencián (Zsibó)

Puskás Gellért	Szilágyság Orthoptera faunája	2014-es gyűjtések feldolgozása, egy publikáció elkészítése	feldolgozás megtörtént, egy kézirat elkészült
Angyal Dorottya, Dányi László	A hazai barlangok makrogerinctelen diverzitásának feltárása	Aggteleki-karszt barlangjainak zoológiai vizsgálata, folytatás	Aggteleki-karszt barlangjainak zoológiai vizsgálata, a Keszthelyi-hegység barlangjainak zoológiai vizsgálata
Angyal Dorottya, Lazányi Eszter	Szilágyság Amphipoda és Diplopoda faunájának feltárása	Terven felül	A gyűjtött anyag identifikálása, illusztrációk készítése, kiállításra szánt anyag összeválogatása, publikációk elkészítése
Bálint Zsolt	A Szilágyság lepkefaunája	Két gyűjtőúton faunisztikai és ökológiai adatgyűjtés	Egy gyűjtőút, adatgyűjtés, összesítés, és két faunisztikai szakcikk
Forró László	Rákfauna kutatása Szilágyság megyében	A Szilágyságban gyűjtött minták feldolgozása, kézirat írása	Folyamatban
Forró László	<i>Arctodiptomus spinosus</i> kistrák morfológiai és genetikai vizsgálata	kézirat elkészítése	kézirat beadva <i>Hydrobiologia</i> részére
Kovács Tibor MTM MM	szaproxilofág bogarak faunisztikai, ökológiai és taxonómiai kutatása	gyűjtések, határozás	gyűjtések, határozás, 6 publikáció elkészült
Babocsay Gergely MTM MM	Az erdei sikló morfológiai vizsgálata	méretfelvételek	folyamatban
2. A Balkán-félsziget és Délkelet-Európa biodiverzitása			
Barina Zoltán	Albánia flórakutatása	Terepi vizsgálatok, határozás, revíziók, DNS-analízis, publikációk írása	folyamatban
Lőkös László	The Cladoniaceae family in the Euroasiatic Mediterranean area	Cladonia példányok gyűjtését végeztük a Balkánon több országban	folyamatban
Papp Beáta, Szurdoki Erzsébet	Kriptogám (moha, zuzmó) florisztikai és biodiverzitás kutatások különböző vegetációs típusokban a Balkánon és Magyarországon különös tekintettel a ritka fajok élőhelyeire	Egy Bern konvenció faj visszatelepítési kísérleteinek elkezdése. Gyűjtések	Egy publikáció, két konferencia előadás
Dányi László	Balkán-Anatólia kapcsolatok hatása a régió talajfaunájának kialakulására	Gyűjtőút Krétára és Törökországba, publikálás	Gyűjtőutak Görögországba és Törökországba
Murányi Dávid	A Kárpát-medence és a Balkán Plecoptera faunája	Gyűjtőút Törökországba és rövid gyűjtések a Kárpát-medencében; anyag feldolgozása, 4 IF publikáció	Rövid gyűjtések Magyarországon; anyag feldolgozása.
Murányi Dávid	Anatólia és a Balkán Opiliones faunája	Gyűjtőút Törökországba és rövid gyűjtések a Kárpát-medencében; anyag feldolgozása, 1 IF publikáció	Rövid gyűjtések Magyarországon; anyag feldolgozása, 1 nem IF publikáció
Puskás Gellért	Balkán Orthoptera faunisztika, taxonómia,	3 gyűjtőút Albániába és Boszniába, legalább 3	5 gyűjtőút, elemzések, kéziratok megírása

	biogeográfia	publikáció elkészítése	elkezdődött, 2 cikk megjelent
Eröss Zoltán	Balkán Molluszkáinak kutatása	Gyűjtés Montenegróban és Albániában, 2014-as albán anyag meghatározása,	Gyűjtés Albániában, 2014-2015-ös albán anyag meghatározása, 2015-ös szilágysági anyag gyűjtése, meghatározása, publikálása
3. Távoli tájak biodiverzitása			
Főzy István	Külföldi felső-jura-alsó-kréta ammoniteszek vizsgálata	nemzetközi együttműködés folytatása	kismonográfia megjelenése argentinai ammoniteszekről
Szabó János	Szicíliai jura Gastropodák vizsgálata	cikk elkészítése	A rendszertani rész elkészült (90 oldal). Benyújtás publikálásra 2016 elején
Szentesi Zoltán	Spanyolországi felső-kréta gerinces lelőhely herpetofaunájának feldolgozása	–	A herpetofauna feldolgozásra került, a cikk el lett fogadva
Dányi László	Észak-Korea ugróvillásfaunája	~15 talajminta anyagának feldolgozása	feldolgozás, publikációk elkészültek (benyújtva 3)
Korsós Zoltán	a Riukiu-szigetek (Japán) ikerszelvényeseinek (Diplopoda) kutatása	gyűjtött anyag feldolgozása	cikkírás
Murányi Dávid	Ázsia Plecoptera faunája	Gyűjtőút Kínába, júniustól másfél év postdoc munka Japánban; anyag feldolgozása, 5 IF publikáció	Gyűjtőút, 3 IF es 3 nem IF publikáció
Csorba Gábor, Görföl Tamás	DK-ázsiai denevérek taxonómiai-szisztematikai kutatás		konferencia-részvétel, borneói gyűjtőút, új faj leírása, genetikai vizsgálatok több cikkhez, vietnámi Myotis fajok vizsgálata
Babocsay Gergely MTM MM	Fűrészpikkelyes-viperák morfológiai vizsgálata	méretfelvételek	folyamatban
4. Szélesebb földrajzi léptékű taxonómiai kutatások			
Merkl Ottó	Gyászbogarak (Tenebrionidae) taxonómiai és faunisztikai kutatása	Palearktikus és orientális genuszok revíziója, új fajok leírása	600 példányt határoztunk az MTM és külföldi intézmények adataiból. 5 publikáció elkészült és meg is jelent. Megjelent az MTM gyászbogártípusainak katalógusa is.
Németh Tamás	A palearktikus pattanóbogarak (Elateridae) taxonómiai feldolgozása	határozás és cikkírás	500 példányt határoztunk meg. 5 publikáció készült el és jelent meg.
Makranczy György	taxonómiai revíziók	3 kézirat publikálásra előkészítése	2 cikk (lényegében könyv, önálló folyóiratszámokban) várhatóan megjelenik 2016-ban; a harmadikhoz újabb anyag érkezett
Bálint Zsolt	A világ Lángszinér-féléinek (Lycaenidae) kutatása	Anyagfeldolgozás, hipotézis felállítás, cikkírás és dokumentálás, különböző genuszok vagy fajcsoportok revíziója	Anyagfeldolgozás, hipotézis felállítás, cikkírás és dokumentálás, fajleírások.

Ronkay László	Eurázsia és Észak-Afrika Noctuoidea faunájának monografikus feldolgozása	A Taxonomic Atlas 8. kötetének (Noctuidae 2.) elkészítése. A Poliina subtribus taxonjainak áttekintése, a szakmai adatbázis felépítése	Elkészült és nyomdába került a kézirat. Az ismert eurázsiai Poliina taxonok kb. 85%-át megvizsgáltuk, szakmai adatbázis épül
Tóth Mária	Emlősök szórtani kutatása	prém- és szórtani vizsgálatok folytatása	Synthesys program keretében kutatómunka; „A magyar emlősfauna szórtani kézikönyve”; és 2 cikk megjelenése
Kovács Tibor MTM MM	Vízi makroszkópikus gerinctelenek faunisztikai és taxonómiai kutatása	hazai és külföldi gyűjtőutak, feldolgozás	gyűjtés, határozás, 6 publikáció elkészült
5. Természetvédelmi célú kutatások			
Papp Beáta, Szurdoki Erzsébet	Nemzeti biodiverzitás-monitorozó rendszer, mohamonitorozás	mintavétel, határozás	20 mintavételi hely felmérése és védett fajok populációjának felmérése
Bauer Norbert	monitorozás-kutatások (EASTERN-BAKONY Life)	szárazgyep és molyhos tölgyes állandó kvadrátok monitorozása	kutatási jelentések elkészültek
Somlyay Lajos	Ritka, veszélyeztetett, ill. kevésbé ismert virágos növények elterjedésének vizsgálata Magyarországon	Herbáriumi gyűjtés, genetikai mintavételezés	folyamatban
Forró László	Szikes tavak zooplanktonjának monitorozása	Mintavételezés, feldolgozás	Jelentés összeállítása
Puskás Gellért	Kékvércse LIFE	táplálékbázis felmérése, terepi mintavételek, feldolgozás, adatelemzés	terepi mintavételek megtörténtek, feldolgozás folyamatban, 1 szakdolgozó
Puskás Gellért	Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer, Orthoptera közösségek	monitoring két helyszínen	folyamatos
Vörös Judit	konzervációgenetika	<i>Proteus anguinus</i> mikroszatellit-fejlesztés és eDNS vizsgálat befejezése	folyamatban
Görföl Tamás	hazai denevérek monitorozása	monitorozás	NBmR felmérés elvégzése
Csorba Gábor	a földikutyák filogeográfiája és a fajok védelme	gyűjtőút, szakértői csoport vezetése, cikkek, szakértői anyagok írása	genetikai minták gyűjtése, szakértői anyag és szakkikk elkészítése
Babocsay Gergely MTM MM	A kaszpi haragossikló természetvédelmi célú monitorozása	terepmunka	folyamatban
Sinigla Mónika MTM BTM	védett zuzmófajok bakonyi térképezése	térképezés	részeredmények publikálása folyamatos, egy külföldi konferencián előadás
Barta Zoltán MTM BTM	„A vörös vércse populációviszonyai és élőhelyi körülményei a Bakony-hegység területén” projekt	adatgyűjtés, fészkelőládák cseréje	teljesült
6. Gyűjteményeken alapuló kutatások, muzeológiai feldolgozás			
Jánosi Melinda	Műszeres ásványtani vizsgálatok gyűjteményi példányokról: Röntgendiffrakciós és/vagy SEM/EDX vizsgálatok	folyamatos (2010 óta)	folyamatban

Topa Boglárka Anna	A mangán ásványainak szabályozó és jelző szerepe (XRD, Raman, SEM, stb.), eredmények bemutatása	folyamatos	folyamatban
Kis Annamária	Paleotektonikai rekonstrukció, variszkuszi granitoidok cirkonjainak U/Pb kormeghatározása segítségével	minta-előkészítés, mérés, előadások tartása, cikkírás	befejeződött
Erdei Boglárka	vegetáció-rekonstrukció lehetőségei (Neclime program)		két publikáció leadva
Vörös Attila	A mezozoós tengeri forradalom kezdeti szakasza	publikáció készítése	elkészült
Szurdoki Erzsébet	<i>Sphagnum recurvum</i> fajcsoport ökológiai, morfológiai és genetikai vizsgálata	morfológia adatok feldolgozása	Publikációk készítése
Lőkös László	A lichenológiai kutatások perspektívái – biodiverzitás, zuzmókémia		Publikációk készítése, zárójelentéshez adatszolgáltatás.
Pifkó Dániel	<i>Chamaecytisus</i> növénynemzetség taxonómiai kutatása		két cikk és egy tudományos előadás, a MTM anyagának digitalizálása, 2 új kombináció létrehozása
Tamás Júlia	hazai flóra és vegetáció ökológiai vizsgálata	hazai őshonos és behurcolt fajok csíráztatása, csírázási adatok elemzése; szikes élőhelyek vegetációjának vizsgálata	folyamatban
Somlyay Lajos	Taxonómiai, nomenklaturai és chorológiai kutatások a Sorbus nemzetségben	Gyűjtés Magyarországon és Szlovákiában	A Sorbus pannonica és S. danubialis rendszertani-nomenklaturai-chorológiai tisztázása és publikálása
Dányi László	Európai rinyák (százlábúak) taxonómiája	Taxonómiai revízió és üvegházi fajok	2 elfogadott kézirat
Vas Zoltán	A valódi fürkészarzsak (Ichneumonidae) faunisztikai, taxonómiai kutatása	gyűjtemény-feldolgozás, eredmények publikálása	gyűjtemény-feldolgozás, eredmények publikálása
Szél Győző	A kék vércse védelme a Kárpát-medencében	A Hevesi-síkon és Békés megyében talajcsapdával gyűjtött bogarak földolgozása	100 talajcsapdából származó 625 bogárpéldány meghatározása és az adatok excel-táblázatba vitele
Szél Győző	A Szilágyság gerinctelen állatvilágának kutatása	A kutatás során gyűjtött futóbogarak meghatározása.	A Szilágyságban 2015-ben gyűjtött 700 futóbogár részbeni határozása, illetve a határozás ellenőrzése
Szél Győző	Szigetközi futóbogarak határozása	A Szigetköz monitoring vizsgálata (1989–2004) során gyűjtött futóbogarak további határozása	Mintegy 1000 szigetközi futóbogár meghatározása és az adatok rögzítése
Bálint Zsolt	Történeti illetve más szempontból fontos gyűjteményrészek katalogizálása	A Hreblay-gyűjtemény nepáli Pillangóalalkú (Papilionoidea anyaga); a Koy Tobias gyűjtemény	Koy-gyűjteménnyel kapcsolatos előmunkálatok (előrendezés és állapotfelmérés)
Ronkay László	A Vartian-gyűjtemény katalógusának elkészítése	A Vartian-gyűjtemény katalógusa 3. kötetének elkészítése	Elkészült a katalógus 3. kötete

Vörös Judit	kétéltűek molekuláris taxonómiája	<i>Triturus dobrogicus</i> minták feldolgozása, <i>Litoria raniformis</i> minták feldolgozása	folyamatban
Fuisz Tibor	Töviszúró gébics tojásméret-változásának vizsgálata	80 fészekalj lemérése a Mátra Múzeumban	A Fuisz 50ÉvKép kiállítás nagy munkaigénye miatt erre nem maradt idő, a következő évre átütemezve.
7. Ökológiai kutatások			
Vas Zoltán	Ivari szelekció, ivararány és ivari dimorfizmus elemzése gazda-parazita rendszerekben	komparatív filogenetikai elemzések, kéziratok készítése	folyamatban
Puskás Gellért	<i>Vipera ursinii graeca</i> táplálkozásbiológiája	terepi mintavételek, adatelemzés, feldolgozás, cikkírás	együttműködés akadozik, bizonytalan folytatás
Fuisz Tibor	Városi és természetes fülemüle populációk bioakusztikai összehasonlítása	városi és természetes fülemüle populációk bioakusztikai összehasonlítása	47 hangfelvétel, zajprofil adatok táblázatba rendezése
Gubányi András	Északi pocok szünbiológiai vizsgálata (rádiótelemetria, parazitológia) a Csallóközben	az északi pocok élőhelyválasztása, élőhely-monitorozás, parazitológia	folyamatban
Kovács Tibor MTM MM	A nagyfejű csajkó populációbiológiájának és szaporodási rendszerének vizsgálata	terepi vizsgálatok, cikkek írása	két publikáció elkészült
Tóth László MTM MM	Nappali ragadozó madarak populációbiológiája, táplálkozás- és viselkedésökológiája	terepi vizsgálatok, cikkek írása	folyamatban
Tóth László MTM MM	Kisemlősök és apróvadfajok populációbiológiája	terepi vizsgálatok, cikkek írása	folyamatban
8. Járványtani, parazitológiai kutatások			
Soltész Zoltán	Invazív szúnyogok elterjedésének vizsgálata	–	<i>Ae. albopictus</i> és <i>Ae. japonicus</i> fajok kimutatása
Gubányi András	A rókák parazitás fertőzöttsége a Parazitológiai Gyűjtemény anyaga alapján	az indet. anyag határozásának folytatása, térinformatikai elemzés	az indet. anyag meghatározása és adatbázisba történő felvitele a térinformatikai elemzésekhez
Görföl Tamás	Denevérvírus-kutatás	–	új adenovírusok felfedezése, készülő kézirat
9. Embertani kutatások			
Pap Ildikó	A miocén-pleisztocén időszak leleteinek vizsgálata	a Subalyuk 1 és 2 egyének DNS és C14 vizsgálata	a DNS-vizsgálat megtörtént, második vizsgálat folyamatban
Bernert Zsolt, Évinger Sándor, Fóthi Erzsébet, Kustár Ágnes, Pap Ildikó Hajdu Tamás és Szeniczey Tamás, Wolff Katalin (önkéntesek)	A történeti népségek embertani feldolgozása /Etnogenezis kutatása	klasszikus embertani feldolgozás 9 széria, kb. 1000 egyén elemzése	37 széria (honfoglalás kora, bronzkor, avar kor, népvándorláskor, honfoglalás és középkor) mintegy 1600 egyén vizsgálatát végeztük el

Bernert Zsolt, Évinger Sándor, Fóthi Erzsébet, Kustár Ágnes, Pap Ildikó Hajdu Tamás és Szeniczey Tamás, Wolff Katalin (önkéntesek)	Archaeogenetikai vizsgálatok az újkőkortól a honfoglalás koráig élt népességek maradványain	MTA Lendület pályázat, nemzetközi együttműködés (ERC projekt) keretében	stabil izotóp és aDNS analízis a Bodroghöz 16 településén élő 150 férfi DNS mintáinak gyűjtését
Bernert Zsolt, Évinger Sándor, Pap Ildikó, Hajdu Tamás, Szeniczey Tamás, Wolff Katalin (önkéntesek)	Történeti népességek patológiai vizsgálata	HFI különböző fokozatainak és megjelenési formáinak vizsgálata, az előfordulási gyakoriság feltérképezése	A hyperostosis frontalis interna előfordulását összesen 4500 koponyán vizsgáltuk meg, két közlemény. chondrodystrophiás típusú törpenövésű egyén maradványainak genetikai vizsgálata lepra megbetegedés igazolása genetikai vizsgálatok és lipid biomarkerek elemzésével
Bernert Zsolt, Évinger Sándor	Történeti népességek sztomatológiai vizsgálata	adatbázis bővítése	130 egyénelemztük a fogpatológiai megbetegedéseket.
Kustár Ágnes, Hajdu Tamás (önkéntes)	Katonasírok embertani vizsgálata	A magyar forradalom és szabadságharc során a kápolnai csatában 1849-ben elesett katonák maradványainak teljes antropológiai vizsgálata.	folyamatban
Fóthi Erzsébet, Szikossy Ildikó, Pap Ildikó	A magyarországi múzeumokban őrzött egyiptomi és ismeretlen múmiák vizsgálata	Két múmia (egy egyiptomi és egy „ismeretlen”) radiokarbon, stabil izotóp, pollenanalízis, haj elemzés, szöveti elemzése.	kormegállapítás, szövettani elemzés megtörtént
Bernert Zsolt, Fóthi Erzsébet	Antropológiai vizsgálat Egyiptomban a TT 400-as sír anyagán	kiértékelés	megtörtént
Pap Ildikó, Szikossy Ildikó, Kustár Ágnes	A váci leletegyüttes vizsgálata	A 18. századi, jól dokumentált magyarországi anyagból a <i>M. tuberculosis</i> vizsgálata.	a <i>Mycobacterium tuberculosis</i> 12 genotípusát sikerült kimutatni
Kustár Ágnes	Arckonstrukció készítése 3D technológia alkalmazásával	három darab plasztikus arckonstrukció készítése	egy besenyő, egy hun kori és egy honfoglalás kori férfi arckonstrukciója elkészült
10. Tudománytörténeti kutatások			
Papp Gábor	A Magyarhoni Földtani Társulat Ásványtan- Geokémiai Szakosztályának története	irodalmi adatgyűjtés befejezése és cikk írása	nem teljesült
Papp Gábor	A magyar ásványtani szaknyelv kialakulása	Szakszógyűjtemény fejlesztése	az idei évben nem volt előrehaladás
Papp Gábor	A lénártói meteorit története	irodalmi adatgyűjtés befejezése és cikk írása	befejeződött
Papp Gábor	Podmaniczky Károly báró élete és ásványgyűjteménye	Irodalmi adatgyűjtés, előadás tartása, cikk írása	75%-ban teljesült
Jánosi Melinda	A nyírbrányi és kisvarsányi meteoritok kutatástörténete	További anyaggyűjtés, publikálás	folyamatban

Bálint Zsolt	Tudománytörténeti kutatások, különös tekintettel a magyar lepkészetre	Szent-Ivány József és Pável János munkássága, Frivaldszky Imre „Jellemző adatok” című monográfiája	Szent Ivány József múzeológus monográfiája; Pável János kézirat
Korsós Zoltán	a soklábúak (Myriapoda) gyűjteményének története	irodalmi adatok gyűjtése	cikkírás
Makra Szabolcs	a magyar antropológusok bibliográfiái	könyvtári kutatások	folyamatban, 1 publikáció elkészült
Makra Szabolcs	oroszhadifoglyok üvegnegatívjainak feldolgozása	szkennelés, adatok feldolgozása, kiértékelése. Történeti háttér felkutatása	140 üvegnegatív feldolgozása megtörtént
11. Helytörténeti kutatások			
Báryné Dr. Gál Edit MTM MM	Az Orczy család története	PhD fokozat megszerzése	Megvédett PhD disszertáció
Báryné Dr. Gál Edit MTM MM	Heves megyei uradalmak története	adatgyűjtés, feldolgozás	Konferencia előadás
Báryné Dr. Gál Edit MTM MM	Dr. Wiltner Willibald által a múzeumra hagyományozott fotónegatív anyag feldolgozása	a fotóanyag feldolgozása	teljesült

Egyik legerősebb kapacitásunk, az Állattár révén 2015-ben is folytattuk a faunisztikai gyűjtéseket belföldön és a Kárpát-medence többi országában, továbbá a Balkánon is, sőt egy OTKA-téma egészen Anatóliáig terjedő talajzoológiai kutatást tett lehetővé. 2015-ben zárult a Szilágyság gerinctelen állatvilágának kutató kétéves programunk, amely a vártnál érdekesebb eredményeket hozott. 1800 felett van az előkerült fajok száma, számos, Románia faunájára új fajt mutattunk ki és két tudományra új fajt (csiga és kabóca) is találtunk. Az anyag feldolgozása is megtörtént, várható, hogy 2016 első felében nyomtatásban is megjelennek eredményeink.

A **Balkán-félsziget** nagy múltra visszatekintő **faunakutatásában** idén is jó eredmények születtek. Több kolléga végez hosszú távú taxonómiai kutatásokat, hazai és külföldi együttműködés keretében is, amelyek „beértek”, vaskos publikációkban jelennek meg revízióik. A talajzoológia, az entomológia és a denevérkutatás területén továbbra is jelen vagyunk Délkelet Ázsiában, utóbbi jelentősen bővült a denevérek vírusainak vizsgálatával. A Molekuláris Taxonómiai Laboratóriummal együttműködve végzünk genetikai vizsgálatokat is, ami jelentős a fokozottan védett és védett gerinces fajok megismerésében, populációik felmérésében, végzünk azonban gerincteleken (Mollusca, Crustacea) is DNS vizsgálatokat. Részt veszünk a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében történő monitorozásokban több nemzeti park megbízásából. Két munkatársunk vesz részt Life+ projektben. További kiemelendő vizsgálatunk a vírusvektor inváziós szúnyogfajok megjelenésének és terjedésének monitorozása, aminek fontos közegészségügyi vonatkozásai is vannak.

A **Molekuláris Taxonómiai Laboratórium** fő feladatának tekinti az intézmény térségében, tagintézményeiben dolgozó munkatársak kutatási tevékenységének segítségét azáltal, hogy igény szerint elvégzi a munka során felmerülő genetikai vizsgálatokat. Ez lehet szövetmintákból DNS izolálás, egyes gének felszaporítása PCR technikával, szükség szerint a termékek klónozása, továbbá a kapott DNS fragmentek szekvenciájának vagy hosszának meghatározása. Emellett a laboratórium biztosítja a gyűjtött és feldolgozott minták tárolását is. A laboratórium a múzeumi projektek mellett együttműködések vagy bér munka keretein belül részt vállal egyéb intézmények külső kutatómunkáiban is.

Embentani kutatásaink közül kiemeljük a történeti népeiségek embentani feldolgozásának (az etnogenezis kutatásának) eredményeit. Összesen 37 temetőből (bronzkor, avar kor, népvándorlás kor, honfoglalás kor és középkor) mintegy 1600 egyén vizsgálatát végeztük el a történeti embentani szériák klasszikus antropológiai feldolgozásával. Több széria anyagából vettünk mintákat stabil izotóp és aDNS analízis céljából. A kutatások egy része hazai együttműködésben (*Migráció és kulturális változások a bronzkori Kárpát-medencében* / OTKA K; *Mobilitás és a népesség átalakulása a Kárpát-medencében a Kr. u. 5-7. században: Változó társadalmak és identitások* / OTKA NN; *Csontoktól, bronzoktól és telepektől a társadalomig: Vándorlások és társadalmi változások multidiszciplináris kutatása a bronzkori Magyarországon. (Kr. e. 2500–1500)* / MTA Lendület pályázat), más része nemzetközi együttműködés keretében folyik. A nemzetközi együttműködés (ERC projekt) keretében történő kutatás tette lehetővé a Kárpát-medencei újkőkori, rézkor és kora bronzkori népeiségek archaeogenetikai vizsgálatát.

A honfoglalás kori népeiségen archeogenetikai vizsgálatait, és a honfoglalás kori vezéri leletek genetikai vizsgálatát a Miniszterelnökség GF/JSZF/814/9/2015 számú pályázata támogatja. Ugyanez a pályázat tette lehetővé a Bodroghöz 16 településén élő 150 férfi DNS mintáinak összegyűjtését. Az STR-ek, SNP-k vizsgálata és az eredmények kiértékelése megkezdődött.

A honfoglalás kori népeiségek mintáinak mitokondriális és Y kromoszóma vizsgálata, a rokonsági kapcsolatok megállapítása a Szegedi Egyetem Embentani, Genetikai és Régészeti tanszékével közös kutatás keretében kezdődött meg.

A történeti népeiségek patológiai vizsgálata során 12 különböző régészeti korszakból származó temető csontmaradványainak elemzését végeztük el. A *hyperostosis frontalis interna* előfordulását összesen 4500 koponyán vizsgáltuk meg. Célunk a HFI különböző fokozatainak és megjelenési formáinak vizsgálata, az előfordulási gyakoriság feltérképezése. Egy 30–35 év nő koronavarátának korai elcsontosodása következtében az agy- és arckoponyája erősen aszimmetrikussá vált. A rendkívül ritka esetet két közleményben tettük közzé.

A Visonta Szent Kereszt Templom lelőhely csontanyagából előkerült, feltételezhetően chondrodystrophiás típusú, törpenövésű egyén maradványainak genetikai vizsgálatával arra kerestük a választ, hogy az egyénben is kimutatható-e az a mára már jól feltérképezett mutáció, amely ennek a típusú törpeségnek a jelentős hányadáért felelős.

A csontmaradványokon mutatkozó *Mycobacterialis* fertőzések (lepra és tuberkulózis) okozta elváltozások verifikálásához szükséges paleomikrobiológiai elemzésekhez több különböző régészeti korú széria anyagából vettünk mintákat. A 16 lelőhelyről származó 32 egyén maradványain kimutatott lepra megbetegedést sikerült genetikai vizsgálatok és lipid biomarkerek elemzésével verifikálni. Több egyén esetében lepra és tbc ko-infekció volt kimutatható. A lepra európai elterjedését sikerült pontosítani.

Elvégeztük a magyar forradalom és szabadságharc során a kápolnai csatában 1849-ben elesett katonák maradványainak teljes antropológiai vizsgálatát. Az egyik halott mellett fellelt fémikon alapján feltételezhető, hogy az osztrák sereg segítségére siető cári orosz csapatok katonái lehettek. Csontjaikon nem megfigyelhető a férfiakra általában jellemző robuszticitás vagy erős fizikai megterhelés nyoma, és harci sérülés nyoma sem látható. Mindez nem erősíti meg (de nem is zárja ki) annak valószínűségét, hogy a vizsgált egyének esetleg katonai szolgálatot teljesíthettek.

Folytattuk a magyarországi múzeumokban őrzött egyiptomi és ismeretlen múmiák vizsgálatát. Két múmia (egy egyiptomi és egy „ismeretlen”) radiokarbon, stabil izotóp, pollenanalízis, haj elemzés, szövettani elemzése készült el. Az ismeretlen „kénés” múmia kora 350 év. A múmia bőrén levő sárga por a vizsgálatok tanúsága szerint valóban kén. A

„kénes” múmia bőrén látható szemölcsökből vett minta szövettani elemzés arra utal, hogy az elváltozás hyperkeratotikus epidermisz lehetett.

Tovább vizsgáltuk az újkori váci múmiák leletegyüttesét. A 18. századi, jól dokumentált magyarországi anyagból a *M. tuberculosis* 12 genotípusát sikerült kimutatni. Az aDNS metagenomikai analízise kimutatta, hogy abban az időszakban, amikor a tuberkulózis megbetegedése a „csúcson” volt Európában, a kevert fertőzés volt a gyakori, ellentétben a ma tapasztalt fertőzésekkel.

Az **MTM Bakonyi Természettudományi Múzeumában** folyó tudományos kutatás minden szakterületen követte a gyűjtés, feldolgozás, gyűjteményrendezés, publikálás irányelveket.

A Dunántúli-középhegység késő-miocén puhatestűinek kutatása témában több lelőhely beazonosítása is megtörtént, ahol előzetes felszíni gyűjtést is végeztünk. Ezen kívül egy angol nyelvű poszter és összefoglaló is készült az egyik genusz revíziójából. Ebben a témában készítettünk egy tudományos ismeretterjesztő konferenciát „A Pannon-tó öröksége” címmel, aminek keretében egy időszaki kiállítást is készült. Ezen a kiállításon helyet kaptak az 2015-ös évi gyűjtéseink példányai is. Ehhez a témakörhöz tartozott még a nagyvázsonyi „földalatti járatrendszer” feltárása, ami szintén pannóniai édesvízi mészkőben képződött. Ebből a molluszkás mészkőből is tettünk a gyűjteménybe és egy blog is született a témából. Összegezve a több éves kutatási téma 2 tudományos ismeretterjesztő írást, 2 tudományos ismeretterjesztő előadást, 1 db angol nyelvű poszteres előadást, 1 db angol összefoglalót, és egy időszaki kiállítás anyagának nagyjából felét szolgáltatva. ***A pulai alginitbánya őslénytani kutatása*** témában a már korábban begyűjtött anyag feldolgozására összpontosítottunk, kiszállásra sem idő, sem pedig pénz nem állt rendelkezésre. Ebből a témából egy hazai szervezésű nemzetközi konferencia 1 db angol nyelvű poszteres előadás és 1 db angol nyelvű összefoglaló készült, valamint az idei GEOTÓP napi rendezvény is ezen ősmaradványok köré szerveződött. Az ősmaradványokat a gyűjteményben rendeztük. Ezt a kutatási témát a gerinctelen zoológiai gyűjteménnyel együtt végeztük.

Az MTM BTM botanikai gyűjteménye tudományos kutatásának fő csapásvonalát a 2015-ös Balaton-felvidéki Nemzeti Park megbízása határozta meg. A munka célja volt, hogy 36 mintavételi ponton keresztül elvégezzük a zuzmó-térképezést a megbízó által kijelölt területeken (Balaton-felvidék, Natura 2000 területek). Ez a kutatás nem csak bevételt biztosított az intézménynek, hanem a terepi kiszállások alkalmával sikerült fejleszteni a zuzmógyűjteményt, az eredményeket pedig tudományos közlemények és előadások formájában fogjuk közreadni. A kutatás eredményeként 5 védett faj és 50 természetvédelmi szempontból jelentős, hazai vörös listán szereplő zuzmófaj (435 előfordulási adata) került regisztrálásra.

Ezen kívül elkészítettük a tavalyról átnyúló (***Helyi jelentőségű természeti értékek feltárása a Zirc Pintér-hegyi parkerdő területén***) kutatás botanikai jelentését.

A tavalyi és idei év kutatási eredményeinek egy részét egy hazai és kettő nemzetközi konferencián mutattuk be előadások, illetve poszter formájában. Összességében a gyűjtemény 2015. évi publikációs tevékenysége: 2 jelentés, 2 megjelent és 1 elfogadott szakmai cikk, 3 konferencia előadás/konferencia összefoglaló, 1 ismeretterjesztő cikk a múzeumi blogon.

Az MTM BTM **gerinces zoológiai** gyűjteményben 2 kutatás folyt, melyek közül az egyik projekt jelentés készítése átnyúlt a 2014-es évről: ***Helyi jelentőségű természeti értékek feltárása a Zirc Pintér-hegyi parkerdő területén***. A gyűjteményben dolgozó ornitológus elvégezte a madártani megfigyeléseket és részt vett a jelentés elkészítésében. A másik munka a már több évtizede folyó „***A vörös vércse (Falco tinnunculus Linnaeus, 1758) populációviszonyai és élőhelyi körülményei a Bakony hegység területén***” projekt folytatása. Ebben a témában megtörtént a vörös vércse állomány faunisztikai vizsgálata, az állagukban leromlott és ezáltal balesetveszélyessé vált költőládák lecserélése, a biológiai jellegű

monitorozás (költőállomány felmérése, állomány-változás alakulásának nyomon követése, költésbiológiai- és táplálkozási adatok gyűjtése, fészekaljok és élőhelyek fotózása) és megkezdődött a korábban begyűjtött adatok feldolgozása és az irodalmazás.

Az MTM BTM gerinctelen zoológiai gyűjteményben 5 kutatási téma volt, melyek közül kettő a geológiai gyűjteménnyel közösen folyt. A **hazai futóbogár-faunisztikai vizsgálatok** terén a Biodiverzitás Napokon rendszeresen részt vettünk, idén ezúttal Kaposváron (Deseda), ahol a futóbogarak felmérését végeztük. A meghatározott futóbogár-fajlista leadásra került. Zalahaláp melletti honvédségi területen talajcsapdás mintavételezés folyt az őszi időszakban.

A gyűjtött anyagot kiválogattuk. A **Futóbogár-faunisztikai vizsgálatok Erdélyben** c. témában közreműködtünk a Szilágyság projektben, ahol 3 bükkösben 30 talajcsapdával 1 hónapon keresztül bogarakat gyűjtöttünk. A két éves projekt bogárfauna eredményeiről a Zsibón megrendezett nemzetközi konferencián számoltunk be. Az év végére elkészült az összesített fajlista a 2014–2015-ben gyűjtött futóbogarakból, az eredményekből kézirat is leadásra kerül.

Ezen kívül részt vettünk egy 1 hetes gyűjtőúton a Déli-Kárpátokban (Királykő), ahol különböző módszerekkel futóbogarakat gyűjtöttünk. A gyűjtött anyagból előzetes fajlista készült, a minták fiolákba és fagyasztóba kerültek.

A **bakonyi barlangok faunisztikai vizsgálata témában** elvégeztük a barlangokból korábban begyűjtött (fagyasztott) minták válogatását. A kiválogatott anyagokat eljuttattuk a megfelelő specialistához. A kutatási projektben a geológiai gyűjtemény működött közre.

b) A tudományos munkatársak kutatónapjával kapcsolatos munkáltatói intézkedések végrehajtása (a kutatónapban részesülő tudományos munkatársak és az engedélyezett kutatónapok száma, teljesülése, eredményessége)

A kutatónapokhoz kapcsolódó egyéni tudományos teljesítmények bemutatása

Kutató neve	Kutatási téma megnevezése	Tervezett kutatónapok	Kivett kutatónapok	A tárgyévben végzett kutatási feladat	Eredmények
Fodor Rozália	paleoichnológiai kutatások a Kelet-Borsodi szénmedencében és a Bükkben	14	14	életnyom-közösségek kimutatása és elemzése	kéziratok, nemzetközi előadások
Angyal Dorottya	Doktori disszertáció megírásához kapcsolódó tevékenység	9	6	Disszertációírás	az értekezés elkészült
Kovács Tibor	populáció-biológiai, faunisztikai, ökológiai és taxonómiai kutatások rovarokon	30	29	A nagyfejű csajkó populációbiológiájának és szaporodási rendszerének vizsgálata, vízi makroszkopikus gerinctelenek faunisztikai és taxonómiai kutatása, szaproxilofág bogarak faunisztikai, ökológiai és taxonómiai kutatása	14 publikáció, szakértői anyagok
Babocsay Gergely	hüllőfajok monitorozása, taxonómiai kutatása	40	15	a kaszpi haragossikló természetvédelmi célú monitorozása, erdei sikló és viperafajok morfológiai	összefoglaló jelentés a monitorozásról a Vidékfejlesztési

				vizsgálata	Minisztérium részére; egyéb, nem tervezett feladatok ellátása miatt a morfológiai vizsgálatok elmaradtak.
Báryné Gál Edit	Heves megyei család- és uradalomtörténet	12	12	Az Orczy család története, Heves megyei uradalmak története	PhD disszertáció, előadások, kiállítás
Katona Lajos Tamás	Bakony-hegység késő-miocén puhatestűinek vizsgálata	40	40	terepmunka, feldolgozás, taxonómiai revízió	poszter, absztrakt
Görföl Tamás	denevérvírus-kutatás	35	20	mintagyűjtés, kongói minták vizsgálatának befejezése, vietnámi és mexikói minták feldolgozása	új adenovírusok felfedezése, készülő kézirat
Görföl Tamás	hazai denevérek monitorozása	13	4	NBmR monitoring a Dél-Dunántúlon, denevérfelmérések országsszerte	a felmérés elvégzése
Fuisz Tibor	Fülemüle bioakusztikus vizsgálata	13	13	Városi és természetes környezetben élő fülemüle populációk vizsgálata	47 hangfelvétel és környezeti zajprofil felvétele és kimérése.
Soltész Zoltán	Nemzeti Botanikus Kert, Vácrátót: faunisztikai felmérés	18	18	gyűjtés	Gyűjteményi példányok
Soltész Zoltán	Biodiverzitás napok	4	4	gyűjtés	gyűjteményi példányok
Gubányi András	Rádiotelemetriás vizsgálatok szürkemarha-állományokon a KNP területén	48	20	2015-ben a gyepvegetáció CO ₂ gázcsere komponensei és reflektancia sajátosságai közötti kapcsolatok pontosabb feltárásához elindítjuk a Bócsa-bugaci homokpuszta területen legeltetett, szürkemarha-állományok mozgásmintázatának meghatározását.	A tavaly kikísérletezett telemetriás rendszer az idei évben már folyamatosan működött. A 2015-ben sikerült elindítani a méréseket. A kiválasztott gulya esetén 3 adót raktunk fel a szürkemarhákra.
Vas Zoltán	Ivari szelekció, ivararány és ivari dimorfizmus elemzése gazda-	72	42	komparatív filogenetikai elemzések, kéziratok készítése	2 idegen nyelvű tudományos közlemény és 2 idegen nyelvű

	parazita rendszerekben a komparatív filogenetika eszköztárával (OTKA, vezető kutató dr. Rózsa Lajos)				könyvfejezet jelent meg a tárgyévben, további 1 kézirat készül
Vörös Judit	<i>Bombina bombina</i> és <i>B. variegata</i> kitridiomikózis fertőzöttségének vizsgálata	8	0	nem valósult meg	
Vörös Judit	Mocsári teknős genetikai változatosságának vizsgálata Magyarországon	10	0	nem valósult meg	
Bálint Zsolt	Biofotonika	53	35	Adatgyűjtés, cikkírás, kísérletezés	Egy megjelent és három leadás előtt levő kézirat; konferencia-anyagok
Ronkay László	A Taxonomic Atlas 8. kötetének elkészítése, a 9. kötet előkészítése	28	30	A 8. kötet kéziratának elkészítése; a 9. kötet előkészítési munkáinak (taxonómiai revíziók, fotódokumentáció; ivarszervi preparátumok készítése) elvégzése	Elkészült a 8. kötet kézírata (ában van); készül a 9. kötet szakmai adatbázisa
Ronkay László	A vácrátóti Botanikus Kert lepke- és kabócafaunájának kutatása	20	16	A Botanikus Kert lepke- és kabócafaunájának felmérése	Márciustól novemberig háromhetente végeztünk nappali és éjszakai gyűjtéseket; a gyűjtött lepkeanyagot feldolgoztuk és az ÁSZ novemberi ülésén beszámoltunk a két éves vizsgálat sorozat eredményeiről.
Tóth Mária	Nemzeti Botanikus Kert, Vácrátót	20	20	Kabóca- és lepkefaunisztika	Előadás az Állattani Szakosztály 1027. ülésén; gyűjtemény bővítése (kb. 400 kabóca pld.); sok példányt gyűjtöttünk a Diptera gyűjtemény

					részére is.
Tóth Mária	Emlős szőrtani kutatások	40	40	a magyar emlősfauna és a ragadozó emlősök szőrtani vizsgálata	2 IF cikk és a magyar nyelvű kézikönyv publikálása

c) *A jelenleg raktáron lévő saját múzeumi kiadványok száma, jellege, értékesítésükből befolyó tárgyévi bevétel*

Az MTM Központi Könyvtárában a kiadvány-értékesítés 2015-ben közel 50%-kal növekedett a 2014. évi forgalomhoz képest. 227 kötet került értékesítésre 913.287 Ft értékben. Ez – szándékainknak megfelelően – jelentős javulás a 2014. évi eredményekhez képest.

Az MTM MM Könyvtárában értékesítés nem történt.

Az MTM BTM esetében a múzeumi boltban található saját múzeumi kiadványok száma: 11.934 db. Az eladott saját kiadványok száma 220, 33.810 Ft értékben. Múzeumi boltunkban eladott saját kiadványok száma 1849 db, 203.260 Ft értékben.

A kiadványok jellege: tudományos és ismeretterjesztő egyaránt.

d) *A remittenda (raktárkészlet) kezelésére és a raktározás kérdéseire vonatkozó tárgyévi intézkedési terv teljesülése*

Múzeumunk esetében a „remittenda” kifejezésnél (amely a könyv- és lapterjesztőknél az eladatlanul visszamaradt, úgymond „feleslegesen előállított” nyomdai termék fogalmát takarja) megfelelőbbnek tartjuk a „raktárkészlet” szó használatát. A múzeum a saját kiadványait részben értékesíti, részben felhasználja a múzeumban keletkező tudományos információ megosztására a szakmai és ismeretterjesztő fórumokon. Ez lehetővé teszi a kiadványok hosszú távú hasznosítását, ezért a korábbi évekből származó kiadványok nem válnak feleslegessé. Intézkedési tervünk lényege az, hogy mindaddig, amíg a kiadványaink raktározása nem állítja megoldhatatlan feladat elé a múzeumot, addig nem célunk a raktárkészlet megszüntetése vagy ésszerűtlen, hirtelen csökkentése.

Az MTM Központi Könyvtára

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Nemzetközi csere elküldése	Szalai András	december 31.	teljesült
Raktározási kapacitás felmérése a csere elküldése után	Szalai András	december 31.	folyamatban
Az öt évnél régebb óta raktározott kötetek felajánlása a 2014-ben kiválasztott célintézmények számára	Szalai András	december 31.	folyamatban

A nemzetközi csere alapjául szolgáló múzeumi folyóiratok közül a 2015. évben az *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* Vol. 106 (2014) (675 db), a *Studia Botanica Hungarica* Vol. 46. No. 1. (2015) (306 db), a *Folia Entomologica Hungarica* Vol. 75. (2014), (286 db), a *Fragmenta Palaeontologica Hungarica* Vol. 31. (2014) (247 db), az *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* Vol. 61. No 1,2,3,4 (2015) (640 db) került kiadásra. Az árusított készleten felül (1554 kötet 13.647.834 Ft értékben) a teljes 2013.

és 2014. évi csere, valamint a *Studia Botanica Hungarica* 2015. évi 1. száma (3579 kötet) is küldésre várt. A múzeum anyagi helyzete és a postai szállítás árának növekedése miatt a múzeum vezetése a cserepartnernek számát 65%-kal csökkentette. Így legalább megmarad a lehetőség, hogy a kisebb cserepartneri hálózatot meg tudjuk tartani. A szűkített intézményi körnek elküldésre kerültek a két éve várakozó kiadványok, ami 1500 kötetel csökkentette a felhalmozódott remittenda mennyiségét. Az *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* számainak feladása a megrendelők, a cserepartnernek és a referáló intézmények számára folyamatosan történik. 2015-ben három új könyv érkezett könyvtárunkba értékesítésre: A *Bakony-vidék szárazgyepjei* (200 db), *A magyar emlősfauna szőrtani kézikönyve* (300 db), *A Magyar Természettudományi Múzeum gyászbogártípusainak (Tenebrionidae) katalógusa* (150 db). E két utóbbi az NKA támogatásával készült, ezért 65-65 darabot átadtunk értékesítésre a Könyvtárellátó Nonprofit Kft-nek. Szerződéses értékesítés keretében a Magyar Madártani Egyesület és egy magánvállalkozó, és bizományosként a KELLO vásárolt nagyobb tételben a kiadványokból.

A készletek csökkentése érdekében folyamatosan jelen voltunk különböző múzeumi találkozók, fórumokon. Ezekben egyrészt a kiadványok eladásra kerültek, illetve a postaköltség megtakarítása érdekében itt zajlott a magyarországi cserepartnernek a kiadványok átadása, így kb. 200 darabbal csökkent a remittenda állománya. A hazai és határon túli intézmények számára folyamatosan zajlik kiadványaink felajánlása. Többek között a Debreceni Egyetem, romániai, kárpátaljai és ausztráliai magyar intézmények kulturális munkáját támogattuk kiadványainkkal. A megújult könyvtári honlapon kialakított új webshop adatfeltöltése megtörtént, és ez is hozzájárult a kiadvány-értékesítési forgalom jelentős növekedéséhez.

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi csere postázása az év utolsó hónapjában történt meg, így a raktározási kapacitás felmérését megkezdjük, de a befejezése a 2016. év feladata lesz. A Könyves Kálmán krt. 40. szám alatti épületünk energiahatékonysági felújítása miatt végrehajtott, jelentős raktárrendezésnek egy pozitív következménye lett. Az OPKM könyvtárával raktárátvételét hajtottunk végre, amelynek következtében közel 100 folyóméterrel nagyobb raktározási kapacitáshoz jutottunk.

Az MTM MM Könyvtára

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Remittendakezelési stratégia kidolgozása	Magyar Balázs	december 31.	folyamatban

Az MTM BTM Könyvtára

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Csereanyag gondozása, negyedévenkénti leltározása	Ujvári Judit	december 31.	teljesült

Az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeumában a csereanyag gondozása, tárolása, negyedévenkénti leltározása megtörtént. A felhalmozódott, újabb kiadású csereanyag postázását érintően intézkedés nem történt, a cserepartnernek revízióját érintő egyeztetés sajnos nem ért véget. Újabb kiadványaink a korábbi években megszokottnál lényegesen kisebb példányszámban jelentek meg. Az újabban kialakult 200-as mennyiségből kell megoldani a központi könyvtár igényét, a főigazgatói példányokat, kötelezpéldányokat, a szerzőknek járó példányokat és a cserepartnernek igényét is. Az előbbieket után megmaradó mennyiség a cseréhez szükséges példányszám felét se teszi ki. (A megelőző években csak könyvtári csere

céljára 300 példány volt elkülönítve.) Ez a folyamat – bár könyvtári szempontból kedvezőtlen – a remittenda felhalmozódását gátolja. Ez a tény felveti a cserelista drasztikus szűkítését, vagy esetleg azt a megoldást, hogy sokan csak a kiadvány honlapra felkerült, pdf változatának linkjét kapják meg. Ez is további problémákat vet fel: ki legyen az a szűk kör, akit preferálunk a papírváltozat elküldésével, illetve nem etikus az sem, hogy sokan csak a linket kapják meg, míg tőlük még mindig színvonalas kiállítású papírformátumot kapjuk, esetleg több címet is, mint amit tőlünk kaphatnak és kaptak korábban.

V. Műtárgyvédelem

Valamilyen típusú megelőző műtárgyvédelemre, vagyis a gomba- és rovarfertőzés elleni védekezésre folyamatosan szükség van; a mélyfagyasztott, folyadékos és tárgylemezen preparált gyűjtemények kivételével nincs olyan recens zoológiai és botanikai gyűjteményi egységünk, melyet egy évnél tovább „kezeltnek” lehetne tekinteni. Épp ezért, a fenti fogalmi tisztázás értelmében, a „megelőző állományvédelemre” szoruló összes műtárgy száma a természettudományi gyűjteményeknél gyakorlatilag megegyezik – a fentiek kivételével – a teljes műtárgyállománnyal. A legtöbb ilyen gyűjtemény jellegéből adódóan (tömeges anyagok, melyek egyedileg nem, vagy jellemzően nem kezelhetők) a megelőző és aktív műtárgyvédelem nem különíthető el, hiszen egyszerre zajlik (lásd a teljes Bogárgyűjtemény ködképzéssel történő piretoidos kezelése).

Ahol nem így van, mert valóban egyedi kezeléseket történnek, azokat az aktív beavatkozásokat a restaurálással kapcsolatos feladatoknál soroljuk fel, ugyanis a természettudományos muzeológiában értelmezésünk szerint a kettő nem elválasztható.

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Megelőző állományvédelemre szoruló összes műtárgy száma	6.390.000	3.700.000*	6.500.000
Aktív állományvédelmi kezelésre szoruló összes műtárgy száma	500.000	265.000*	nem releváns
Tárgyévben megelőző állományvédelembe vont összes műtárgy száma	5.000.000	3.700.000	4.700.000
Tárgyévben aktív állományvédelmi kezelésbe vont összes műtárgy száma	4.000	4.000*	1. restaurálás, megvalósult
Állományvédelmi beavatkozás alá vont és az állományvédelmi kezelést igénylő teljes állomány aránya (%)			

*Nem tudjuk előre kalkulálni, hol lép fel fertőzés, amely érinthet ezer, de akár 100 ezer példányt is. Ezekhez a számokhoz képest a ténylegesen tervezhető mennyiség (pl. repedt mamutcsontok kezelése, meteoritok felszínének állagvédelmi restaurálása, emlőspreparátumok egyedi kezelése) töredék csupán. A 2015-ös tervben megadott szám a fogalmi tisztázatlanságból eredő hiba volt.

a) Megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos 2015. évi tervezett feladatok teljesülése

Gyűjtemény	Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Talajzoológia	Alkoholos anyagok folyamatos ellenőrzése, elpárolgott alkohol pótlása	Dányi László	2015.12.	teljesült
Kisebb rovarrendek	alkoholos anyag utántöltése	Murányi Dávid	2015.12.	teljesült
Kétszárnyúak	levendulaolaj-csere a gyűjteményben	Soltész Z.	2015.12.	teljesült

Hártyásszárnyúak gyűjteménye	a tárgyévben ajándékként, ill. régebbi gyűjtésként bekerült anyagok törzsgyűjteménybe tagozás előtti fertőtlenítése (600 db)	Vas Zoltán	2015.12.	teljesült.
Bogárgyűjtemény	teljes gyűjtemény ködképzéses fertőtlenítése	Merkl Ottó	2015.09.	teljesült
Lepke/Noctuoidea	a gyűjtemény fertőtlenítése	Ronkay László	2015.12.	A teljes gyűjteményi anyagot (ca 2500 rovarfőök) az év folyamán kétszer átnéztük és azokat a dobozokat fertőtlenítettük, ahol rágásnyomot észleltünk
MM rovargyűjtemények és herbáriumok	piretroidos kezelés	Kovács Tibor, Babocsay Gergely	2015.12.	teljesült
MM folyadékos rovargyűjtemények	folyadékszint ellenőrzése, feltöltés	Kovács Tibor	2015.12.	teljesült
BTM geológia	2000 fűrómagminta átcsomagolása	Katona Lajos Tamás	2015.10.	teljesült
BTM gerinctelen zoológia, alkoholos gyűjtemény	alkoholszint ellenőrzése	Kutasi Csaba	2015.12.	teljesült
BTM gerinctelen zoológia, száraz gyűjtemény	Piretroidos papírlapok behelyezése	Iliáné Rechner Szilvia	2015.12.	teljesült

b) Restaurálással kapcsolatos 2015. évi tervezett feladatok teljesülése

Gyűjtemény	Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Meteorit-gyűjtemény	Kísérlet a példányokra került lakkréteg illetve az 56-os égésben ráakódott koromréteg eltávolítására	Jánosi Melinda	2015.12.	75%
Őslénytár	Iharkúti leletek állagmegóvása	Dulai Alfréd	folyamatos	folyamatos
Herpetológiai gyűjtemény	3 krokodilpéldány felújítása	Szőke Viktória	2015.12.	80%

Emlősgyűjtemény	kölcsönzésből visszakerülő példányok sérüléseinek javítása, 10 példány	Görföl Tamás	2015.12.	teljesült
Emlősgyűjtemény	elefántfej restaurálása	Izsák Imre	2016.02.10.	folyamatban
Arcrekonstrukciók gyűjteménye	4 szobor restaurálása, aktív állományvédelme. Negatívok és öntőformák felújítása	Kustár Ágnes	2015.12.	teljesült
MM gerinces gyűjtemények	portalanítás, vegyszeres tisztítás	Babocsay Gergely, Gurúz Tamás	2015.12.	teljesült
Könyvtár	Muzeális értékű, természettudomány-történeti kötet restaurálása	Matuszka Angéla	december 31.	nem valósult meg*

*Az évente kiírásra kerülő NKA-pályázat megjelenésében bízva ismét olyan, rossz állapotú, 1850 előtt kiadott kötetek restaurálását terveztük, amelyek javított állapotukban képesek lesznek támogatni a természettudomány-történeti kutatást, és kiállítva a nagyközönség ismeretszerzésének forrásaivá válhatnak. Azonban 2015-ben könyvtárunk nem tudott NKA-pályázaton részt venni a pályázati feltételek változása miatt, így e törekvésünk nem valósult meg.

c) *Az intézmény revíziós tervének 2015. évi teljesülése, gyűjteményenként, jelezve a legutolsó revízió időpontját is*

Gyűjtemény	Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Közet-gyűjtemény	technikai revízió	Kis Annamária	folyamatos	nem teljesült, mert az új elektronikus nyilvántartási rendszerre való áttéréssel együtt célszerű a revíziót lefolytatni
Parazitológiai gyűjtemény-csoport	Taeniidae családba tartozó paraziták preparátumainak szekrénykataszteri revíziója	Gubányi András	2015.12.	teljesült
Halgyűjtemény	problémás anyagok leltározása	Vörös Judit	2015.12.	teljesült
Halgyűjtemény	montírozott anyagok technikai revíziója	Vörös Judit	2015.12.	teljesült

Emlős-gyűjtemény	az Emlősgyűjteményben tárolt szövetminták áthelyezése a DNS laborba	Görföl Tamás	2015.12.	100% teljesült
Embentan, posztpleisztocén gyűjtemény	revízió	Szikossy Ildikó	folyamatos	nem teljesült
MM gerinces gyűjtemény	csoportosan nyilvántartott példányok egyedi nyilvántartásba vétele	Babocsay Gergely	2015.12.	nem teljesült
MM Történeti képeslap- és fotógyűjtemény	revízió	Báryné Gál Edit	2015.12.	teljesült

A BTM **geológiai gyűjteménye** egyedi nyilvántartású ősmaradvány-, ásvány- és kőzetgyűjtemény utolsó revíziója a 2007-es költözés előtt volt, amikor elkészítettük a gyűjtemény dupla DVD-s kiadványát. Ezt követően elköltözött a gyűjtemény, majd 2008 és 2010 között fokozatosan költözött vissza a jelenlegi helyére. Időközben a miocén gyűjteményben folyó taxonómiai revízió miatt történtek részleges revíziók, illetve a gyűjtemény szakmai rendezése miatt is folyamatosan végeztük az elhelyezéssel és darabszámmal kapcsolatos revíziókat. 2013-tól elkezdtük a szisztematikus gyűjteményi revíziót, valamint a gyűjtemény rendezését. Idén év végéig elkészült a gyűjtemény 95%-os revíziója, melynek a jegyzőkönyvét 2016-ban készítjük el.

2013-ban állítottuk fel a rétegtani szekrénykataszteri gyűjteményt, a 2014-es és 2015-ös gyarapodással történtek változások. A szekrénykataszteri nyilvántartású fűrómaggyűjteményt 2014-ben kezdtük átsomagolni és digitalizálni. Ez évben 2080 db mintát vettünk nyilvántartásba.

A BTM **botanikai gyűjteményében** a zuzmók és az edényes növények gyűjteményrevíziója folyamatos, a tételek kódszámozásával valósul meg 2014-től kezdve. A zuzmógyűjtemény revíziója az idei évben lezárult, további 709 kapszula kapott sorszámot. Ezzel párhuzamosan történt az edényes gyűjteményi egység herbáriumi lapjainak sorszámozása is. Ebben az évben 5528 herbáriumi lap kapott kódszámot.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Központi Könyvtár EE gyűjteményének leltára	Tarpai Gáborné	december 31	folyamatban

Az MTM Központi Könyvtárában 2015-ben entomológiai gyűjteményének (EE jelzetű) leltárát és ezzel párhuzamosan számítógépes feldolgozását (vonalkódokkal való ellátás, a HUNTEKA rendszerbe történő felvitel, több forrásból állomány-ellenőrzés) vettük tervbe. Az év során felmerülő raktárrendezési többletfeladatok miatt az ellenőrzés 2016-ban valósul meg. Az utolsó könyvtári leltár időpontja: 2014. Az MTM MM és az MTM BTM Könyvtárában Könyvtárában erre az évre nem terveztünk revíziót. Az utolsó revízió időpontja az MTM MM Könyvtárában 2014, az MTM BTM Könyvtárában 2013 volt.

VI. Pályázati tevékenység tervezése

a) Pályázati projektek bemutatása

Futó hazai pályázatok és futamidejük	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Tárgyévben felhasznált összeg	Felelős
Atlasz és határozó kézikönyv Magyarország vadon élő emlőseinek vizsgálatára, NKA (2014. júl. 1–2015. aug. 31)	777.000	500.000	500.000	Ronkayné Tóth Mária
„A Bakony vidék és a Balaton herpetofaunája” c. kötet megjelentetése, NKA (2015. jan. 1–2015. nov. 15.)	570.000	400.000	400.000	Kutasi Csaba
Rejtett gazdagság: mezozoós és harmadidőszaki bentosz-együttesek, OTKA 112708, (2015–2018)	27.000.000	27.000.000	3.837.000	Dulai Alfréd
Albánia edényes flórájának kritikai revíziója, OTKA 104443 (2012–2016)	18.774.000	18.774.000	3.800.000	Barina Zoltán
Kovaalga alapú ökoszisztéma rekonstrukció a Kárpát-medence hegyvidéki és alföldi távaiban, OTKA 83999 (2011–2016)	6.997.000	6.997.000	890.000	Buczko Krisztina
Termofil flóra elemek a Pannon medence és az északi félteke kainozoikum flóráiban, OTKA 108664 (2014–2018)	6.444.000	6.444.000	1.350.000	Erdei Boglárka
EASTERN-BAKONY– LIFE07 NAT/H/000321 (2010–2015)	4.200.000	4.200.000	1.356.000	Bauer Norbert
Az Agár-tető NATURA 2000 terület Á-NÉR térképezése (2014–2015)	600.000	600.000	–	Bauer Norbert
After LIFE fenntartási tervhez kapcsolódó éves térképezési és monitorozási feladatok a Keleti-Bakonyban (2015)	600.000	600.000	–	Bauer Norbert
Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése, MVH (2011–2015)	14.064 EUR/év	4.470.000	4.470.000	Vasas Gizella
Dk-ázsiai denevérek és vírusaik kutatása, OTKA K112440 (2015–2018)	26.517.000	26.517.000	5.250.000	Csorba G.
Zoológiai- és botanikai vizsgálatok a Pintér-hegyen és környékén (A Pintér-hegy kisemlőseinek vizsgálata), BFNP (2015–2016)	250.000	250.000	250.000	Kutasi Csaba (Gubányi András)

Balkán-Anatólia kapcsolatok hatása a régió talajfaunájának kialakulására, OTKA 100369 (2012–2016)	27.104.000	27.104.000	7.615.000	Csuzdi Csaba (Murányi Dávid)
Magyarország legjelentősebb középső-pleisztocén szárazföldi lelőhelyének taxonómiai, tafonómiai, paleökológiai és rétegtani vizsgálata, OTKA 104506 (2013–2016)	10.293.000	10.293.000	905.000	Bartháné Pazonyi Piroska
Egy szárazföldi refúgium a későkréta nyugat-tethys szigetvilágban, OTKA 84193 (2011–2015)	33.108.000	33.108.000	3.514.000	Ősi Attila

Futó, nem hazai forrásokra épülő pályázatok és futamidejük	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Tárgyévben felhasznált összeg	Felelős
SYNTHESYS 3 (2013–2017)	85.726.000	85.726.000	11.374.781	Papp Beáta
Orthoptera Species File grant, (2015)	1890 USD	480.000	480.000	Puskás Gellért

Tárgyévben elnyert (saját) hazai vagy külföldi pályázatok és futamidejük	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Felelős
Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban (Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság) (2015. április 1–2016. május 30.)	13.700.000	13.700.000	Csorba Gábor, Merkl Ottó
Kiemelt jelentőségű természeti értékek megőrzése a Turjánvidék Natura 2000 terület déli részén (Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság) (2015. április 1–2015. nov. 30.)	495.000	495.000	Merkl Ottó
Múzeumok Őszi Fesztiválja	–	250.000	Holler Judit
Honfoglalás kori vezéri sírok vizsgálata, Miniszterelnökség GF/JSZF/814/9/2015 sz.	10.000.000	10.000.000	Fóthi Erzsébet
NKA pályázatok			
Szakmai továbbképzés természettudományos múzeumpedagógusok számára (2015. szept. 1–30.)	1.980.000	1.500.000	Medzihradszky Zsófia
„Képben őrzött fények és színek” c. kiállítás megrendezése (2015. jún. 19–nov. 16.)	2.000.000	800.000	Katus Magdolna
Múzeumok éjszakája a Mátra Múzeumban (2015. jún. 20–30.)	777.000	200.000	Tóth László
„A Pannon-tó hagyatéka” c. konferencia megrendezése (2015. nov. 1–7.)	1.313.000	500.000	Katona Lajos

„A mi jégkorszakunk” c. könyv kiadása (2015. jan. 1–2016. jún. 30.)	2.520.000	1.000.000	Medzihradzky Zsófia
„Az MTM gyászbogarainak katalógusa” c. könyv (2016. jún. 30–2016. jún. 30.)	2.247.900	1.000.000	Merkl Ottó
Múzeumi évkönyv (2016. május 1–2016. márc. 31.)	810.000	500.000	Csorba Gábor
MTM állományvédelmi műhely – szakmai eszközök beszerzése (2015. jún. 1–dec. 31.)	1.500.000	800.000	Csorba Gábor
MTM MM állományvédelmi műhelye – szakmai eszközök beszerzése (2015. jún. 15–dec. 31.)	747.947	400.000	Tóth László
BTM állományvédelmi műhely – szakmai eszközök beszerzése (2015. jún. 1–dec. 31.)	1.436.000	400.000	Katona Lajos
110 éves a MTM Bakonyi Természettudományi Múzeum geológiai gyűjteménye című időszaki kiállítás és pedagógiai program megvalósítása (2015. jún. 1–2016. május 31.)	1.725.000	600.000	Katona Lajos
Új intézményi arculat kialakítását célzó projekt (2016. jan. 1–2016. aug. 31.)	1.390.000	830.000	Medzihradzky Zsófia
Povázsay László magyar tojásgyűjteményének megvásárlása (2016. febr. 1–2016. május 31.)	1.500.000	1.500.000	Csorba Gábor
Jégkorszak – A Kárpát-medence története az utolsó jégkorszakban című vándorkiállítás megrendezése határon túli magyar városokban (2016. jan. 1–2015. ápr. 30.)	5.280.000	3.000.000	Katus Magdolna
A 2015. évi működési költségek támogatása (miniszteri keret) (2015. dec. 31.)	63.464.567	27.000.000	Fábik Gábor

Új Széchenyi Tervhez kapcsolódó pályázatok	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Tárgyévben felhasznált összeg	Felelős
„Lakóparkok és parklakók” KEOP 6.1.0/C/11-2012-0003 (2013. nov. 4–2015. jún. 20)	128.703.611	128.703.611	106.670	Medzihradzky Zsófia

Egyéb, nem hazai forrásokra épülő pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Felelős	A teljesülés státusza
Japan Society for Promotion in Science Postdoctoral Standard Fellowship	1,5 év ösztöndíj	15.052.800	Murányi Dávid
International Society of Plecopterologists Scholarship Award	120.000	120.000	Murányi Dávid

VII. Kommunikációs tevékenység, arculattervezés

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	63	54	72
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	37	35	48
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	52	49	52
E-sajtó	268	220	678
Fizetett hirdetések száma (médiától függetlenül, becült érték)	606 db+8*1hét	800	ca. 1000 62 millió Ft*

*KEOP 6.1.0/C/11-2012-0003 pályázat terhére

Az intézmény 2015. évi kommunikációs stratégiájának szöveges bemutatása

A Magyar Természettudományi Múzeum 2015. évi kommunikációs tevékenységében nagy előrelépés, hogy tavasszal létrejött az önálló Marketing Csoport, amelyik egyelőre az általános és közművelődési főigazgató-helyettes irányításával működik. A múzeum életében először állt fel olyan csapat, amely a teljes múzeumra vonatkozó kommunikációs tevékenységet egységes koncepció alapján, egy szervezeti egységként végzi.

- *A tárgyév kiemelt feladatának teljesülése, ennek illeszkedése az intézmény küldetéséhez*

A múzeumi honlap tartalmi koncepciója 2014-ben már kialakult. 2015 nyarán elindult az új honlap, amelyet három hónapig a Google Analytics programmal teszteltünk és mértünk. A számszerű eredmények ismeretében szükségesnek ítéltük a honlap szerkezetének és grafikájának újbóli átdolgozását, aminek teljes körű megvalósítása 2016-ra áthúzódik.

Kommunikációs szempontból a tárgyév kiemelt feladata volt a KEOP-6.1.0/C-09-11 „Lakóparkok és parklakók” című pályázat keretében megvalósuló honlap és facebook-oldal üzemeltetése. A honlapon a regisztráltak minden hónapban újabb, a lakóhelyük közelében előforduló tipikus fajokkal, élőlénycsoportokkal ismerkedhettek meg közelebbről. Lehetőségük nyílt megfigyelések, fajazonosítások, dokumentálás és fotók, videofelvételek feltöltésére is, valamint a muzeológusokkal való kapcsolattartásra. A kommunikáció kiteljesedése a május-június időszakra eső roadshow volt. Fizetett hirdetésekkel is felhívtuk az egyes helyszínek közönségének figyelmét a programra.

A projekt 2015-ben lezárult, a honlap tartalma beépült a múzeumi honlap „Tudd +” menüpontjának tartalmába.

Elindult a múzeumi hírlevél, amely havi gyakorisággal küldi el híreinket, programjainkat, eseményeinket a természet és múzeumunk iránt érdeklődőknek. A hírlevélre feliratkozni honlapunkon lehet, de kiállításainkban, külső programjainkon is toborzunk érdeklődőket.

Nem várt eredményt hozott a múzeumi blog aktivitása. Muzeológusaink magukénak érezve a tudománykommunikáció fontosságát minden előzetesen elvárnál több, érdekesebb és a pillanatnyi aktuális problémákra reagáló blogposztokat írtak (részletes adatok alább).

- *Az új média eszközeinek alkalmazása érdekében elvégzett intézkedések*

Az új média eszközeinek alkalmazásával kapcsolatban 2015-re elsődleges célnak tűztük ki a különböző eszközök összehangolását a hatékony és interaktívabb kommunikáció érdekében. Az online kommunikációs protokoll közösségi médiára vonatkozó része alapján a tartalmak megosztási sorrendjének betartásával hatékonyabb és mérhető eredményt értünk el, mint 2014-ben. Az eredmények folyamatos monitorozásával világosabb képet kaptunk az

online közösségünk igényeiről Ezt a tapasztalatot kihasználva határozott irány rajzolódott ki az általános és tudománykommunikációs területen. A közösségi média stratégia irányait betartva folyamatosan monitoroztuk és fejlesztettük a kommunikációs csatornákat.

Legsikeresebb ilyen média eszközünk a **múzeumi blog** volt (<http://mttmuzeum.blog.hu/>) A 2013 óta működő múzeumi blog a 2014-es évhez képest számos újítással működött. A posztok száma nőtt. Az előző évhez képest több kiemelkedő nézettséget hozó bejegyzést publikáltunk. A legsikeresebb posztok tartalma a múzeumunkra jellemző természettudományos érdekességeket olvasmányos, trendi tudománykommunikációs módszerekkel („természettudományos bulvár”) alapoztuk meg. Blogunk az egyik legolvasottabb hírportálon (*Index*) 18 alkalommal jelent meg a blogajánlóban (*Index2*), amiből arra lehet következtetni, hogy az online újságírók tartalomra vonatkozó visszajelzése pozitívan változott a korábbi évhez képest. A blog indulása óta 307.947 lapletöltés volt. A 2014-es évhez képest 2015-ben 55.519 lapletöltéssel több, összesen 181.733 letöltés történt.

A múzeumi **facebook-oldalunk** követőinek száma 2015 év végére elérte a 12.387 főt. A budapesti anyaintézmény közössége 2015-ben 2288 fővel növekedett. 2015-ben 2288 új tag csatlakozott hozzánk, organikus (nem fizetett) kommunikáció mellett. Az MTM MM esetében a követők száma 2748 fő.

A két tagintézmény facebook-oldalainak segítésére nem volt szükség, adatelemzése, a tartalmak egységes marketingszemlélet szerint történő közzétevése a várakozásnak megfelelően alakult. Számos esetben az anyaintézmény is megosztotta a tagintézményi híreket, illetve a múzeumi blog közölte ezeket a tartalmakat, ezzel erősítve az intézményi kommunikációs integrációt. Az MTM Bakonyi Múzeumának facebook-oldalát egyelőre megtartottuk személyes oldalnak (intézményi oldal helyett), mert a kis személyes profillal regisztrált közösségi oldalak elérés szempontjából jobban tudnak kommunikálni a felhasználókkal.

Áprilisban elindítottuk a **múzeumi hírlevelet** és szeptemberre megteremtettük az online hátterét, vagyis most már a múzeum honlapján keresztül is fel lehet iratkozni a hírlevélre és a honlapon keresztül szerkesztjük és küldjük a havonta megjelenő hírlevelünket. A hírlevél az évszakoknak megfelelően önálló arculati megjelenést kapott, külön rovatcímekekkel.

- *Arculatépítés tárgyevi lépései*

A Magyar Természettudományi Múzeum arculatának építése, fejlesztése alatt a társadalom tagjai számára hasznosabb megjelenést, közismertebbé tételét, a múzeumi tevékenység elfogadottá tételét értjük. Ezek érdekében Alapító Okiratunknak megfelelően a két stratégiai alappillérünkhöz (a Nemzeti Természetrajzi Gyűjteményhez és a Természetismereti Tudásközpont) kapcsolódva tettünk lépéseket.

A gyűjteményekhez való hozzáférés fejlesztése érdekében jelentősen növeltük a digitalizált és ennek megfelelően az adatbázisban kereshető tárgyak számát, hogy ezzel múzeumunk korszerűbb, a 21. század információszerzési szokásainak megfelelőbb legyen. Ezen az úton gyűjteményeink anyaga könnyebben elérhetővé válik a közoktatásban résztvevő tanárok és diákok, továbbá az informális oktatás résztvevői számára is.

A nemzetközi szakmai elismertség növelése érdekében aktív szerepet vállalunk az európai természettudományos intézmények szakmai szervezeteiben: az európai természettudományi múzeumok konzorciumában (CETAF) és uniós projekt által támogatott nemzetközi múzeumi tanulmányút-cserében (SYNTHESSYS). Ugyanígy a hazai szakmai elismertség növelése érdekében kezdeményezőként és szervezőként vettünk részt a szakmai találkozókön és egyéb tudományos fórumokon, közösségi térként működünk több hazai szakmai szervezet számára (a Magyar Biológiai Társaság Állattani, Botanikai, Ökológiai és Embertani Szakosztályai, a Magyar Rovartani Társaság és a Magyar Madártani Egyesület, Magyar Mikológiai Társaság). Magas színvonalú szakértői tevékenységünkkel több külső

megbízást nyertünk el, bár 2015-ben nem törekedtünk ennek bővítésére, a tudománykommunikáció élvezett elsőbbséget.

A múzeumi blog, a honlapunk különböző oldalai, a rendszeres megtartott ismeretterjesztő előadások, a külső szervezőkkel közösen megrendezett tudományos fesztiválok („Az Év Emlőse: az ürge”, „Földtudományos Forगतag”), a múzeum szűkebb értelemben vett tevékenységén túllépő irodalmi, művészeti események (Herend, Litera) és egyéb közönségprogramok mind tudománykommunikációs céljainkat szolgálták, és 2015 folyamán állandó kulturális pezsgést jelentettek az egész múzeumban, úgy az anyaintézményben, mint a két tagintézményben. Meg kell azonban jegyezni, hogy emberi erőforrásaink korlátozottsága miatt ezen tevékenységek miatt óhatatlanul csökken a gyűjtésre, a gyűjteménykezelésre, a feldolgozásra és a tudományos munkára fordított idő.

2015-ben elindultunk azon az úton, hogy a múzeum a szakmai szervezeteken túllépve is közösségi térként funkcionálhasson. Olyan könnyen elérhető szabadidős tevékenységet kínálunk szociálisan hátrányos helyzetű kiskamaszoknak és kamaszoknak, amely elősegíti a kisközösségek önszerveződését, hozzájárul a szabadidő tartalmas és hasznos eltöltéséhez, és vonzó kulturális élményt jelent. Emellett célunk, hogy szerves kapcsolat / kötődés alakuljon ki a múzeummal, ami elősegíti, hogy később visszatérve fiatal felnőttként is szívesen látogassák telephelyeinket. Célunk az új, fiatalos arculati elemekkel vonzóvá tenni a múzeumot a középiskolás, egyetemista fiatalok számára.

- *A honlap fejlesztése érdekében elvégzett tárgyévi intézkedések*

A múzeumi honlap fejlesztése és korszerűsítése a 2015. év kiemelt feladata volt. Terveinknek megfelelően 2015 nyarán el is indult az új szerkezettel, megújult tartalommal és teljesen új külalakkal rendelkező honlap. A honlapot az Informatikai Főosztály és a Marketing Csoport kijelölt munkatársa három hónapon át tesztelte, egyrészt erre kifejlesztett analitikai alkalmazással, másrészt közvetlenül egy, a felhasználókból kialakított tesztszemponttal. Az összegzett eredmények alapján kiderült, hogy a honlapot a mai kor elvárásainak és adatgyűjtési szokásainak megfelelően tovább kell alakítani, ezért 2015 november–decemberében változtattunk a struktúrán és új arculatot terveztünk. Tapasztalataink szerint egy honlap szintentartása állandó odafigyelést, friss arculat elemeket, és a gyorsan változó felhasználói szokások rugalmas követését fogja jelenteni. Az átalakítások alatt azonban a látogatók számára szükséges információ folyamatosan elérhető kell legyen, mint ahogy az is volt a mindig elérhető honlapunkon.

- *A külső kapcsolati háló fejlesztése érdekében tervezett lépések*

A **szakmai kapcsolatok** feltérképezése már 2014-ben megtörtént, 2015-ben ezek fenntartása és továbbfejlesztése volt a feladat. Ezen belül kiemelkedő, hogy a már meglévő szakmai kapcsolatok mellett olyan tudománykommunikációban, köznevelésben, közönségkapcsolatokban magasra értékelhető együttműködések indítottunk el vagy valósítottunk meg 2015-ben, melyek hagyományteremtők, és a múzeum következő rövid távú közművelődési stratégiájában jelentős szerepet játszhatnak.

Szakmai kapcsolataink fejlesztése érdekében létrehoztuk a Magyar Természettudományi Múzeum szakmai Tanácsadó Testületét, amelybe különböző társintézmények, médiaszakértők és civil szervezetek képviselőit hívtuk meg, hogy véleményükkel, a múzeum tevékenységét folyamatosan kísérő észrevételeikkel tanácsaikkal segítsék a múzeum fejlődési irányát.

Médiakapcsolatok, támogatók, együttműködések: Több éve meglévő együttműködő partnereink – *Földgömb* magazin, *Tessloff & Babylon Kiadó* – mellé ebben az évben csatlakozott az *Élet és Tudomány* folyóirat, ahol havonta bemutatkozik az aktuális Hónap Műtárgya, rendszeres hírek jelennek meg az újonnan indult *Állatvilág* magazinban, és beléptünk a *Budapest* újság kapcsolati hálójába is. Együttműködésünk indult a *Discovery*

Channel tv-csatornával, és folytatódik a kapcsolatunk a *Da Vinci Learning* tv-csatornával is. Kölcsönös együttműködési szerződést írtunk alá a *termeszetfilm.hu* természetfilmes csapattal, akik a U-stream on-line tv-csatornájukon rendszeresen bemutatják eseményeinket, kiállításmegnyitóinkat. Mindezek a Múzeum számára megjelenési (PR) lehetőséget is jelentenek az együttműködő partnerek felületein.

Új kommunikációs tevékenységi formaként a Turizmus Zrt.-vel szorosabbra építettük kapcsolatainkat. Részben ennek révén jelentünk meg szakkiállításokon és vásárokon, mint a februári FeHoVa, illetve a szeptemberi OMÉK.

- *A munkatervben meghatározott eredményességi mutatók adatai és évközi nyomon követésük*

- A passzív elérés mérése PR megjelenések esetében

A sajtómegjelenések által generált passzív eléréseket célszoftverekkel lehet vizsgálni, s ezért vagy a szoftverek használati díjáért kell fizetni, vagy ilyennel rendelkező marketinges céget megbízni a feladat elvégzésével. Ezt csak az uniós finanszírozású KEOP-pályázatunk („Lakóprakok és parklakók”) esetében tudtuk elvégezni. A pályázat megvalósítása során szerzett tapasztalatunk és kialakult véleményünk viszont az, hogy ez az általában igen magas szám nem jelzi reálisan az információ tényleges célba jutásának mértékét. A jövőben ezt csak tájékoztató jelleggel kívánjuk esetenként használni.

- Látogatói elégedettség felmérése kérdőívek segítségével a múzeumban iskolai közösségi szolgálat keretében dolgozó diákok bevonásával

Az elégedettség-felmérés az anyaintézményben és a tagintézményekben is megtörtént. Az eredmények lényegi változást nem jelentettek a korábbi évek felméréseihez képest, a látogatói vélemények nem segítik ténylegesen az értékeléseket. 2016-ban felül kell vizsgálni, hogy milyen módszerekkel kaphatnánk árnyaltabb véleményt a múzeum közönségszolgálati-közművelődési tevékenységéről.

- Internetes megjelenések esetében látogatottsági statisztikák nyomon követése

A látogatottsági statisztikákat a Marketing Csoport munkatársai rendszeresen vizsgálják. Ennek egyik eredménye volt 2015-ben, hogy az új honlapunkat felülvizsgáltuk grafikai elemek és használhatóság szempontjából egyaránt. Külön statisztikai elemzés készült a facebook-oldalunkra és a múzeumi blog posztjainak olvasottságára.

- Múzeumi hírlevél olvasóinak száma

A múzeumi hírlevelet csak a tervezettnél később tudtuk elindítani. A hírlevélre 2015. decemberig 349 fő iratkozott fel, amely számot (elérést) jelentősen növelni kell.

- On-line felületeink látogatottsági adatai:

Facebook-elemzési mérőszámok (csak a budapesti anyaintézmény esetében)

Mérőszámok	2014	2015
követők száma („like”)	10.105	12.420
értékelések (kommentek) száma	155	27
posztok száma	487	218

Blog működésének mérőszámai

Mérőszámok	2014	2015
Lapletöltések száma	126.214*	181.733
Kommentek száma	26	75

Szerkesztők száma (a hozzáférők nélkül)	3	6
Bejegyzések száma	163	204
Tíz legnézettebb poszt lapletöltése	57.010	78.974
Indexen történő megjelenések	10 alkalomnál kevesebb	18

*az adat a 2013-2014 es időszakra vonatkozik

➤ Kisebb on-line felületek:

GOOGLE+

A tervezett 120 követőt nem sikerült elérni, azonban a 2014-es évben szerzett 85 követőről 103 főre nőtt a követők száma. A megtekintések száma 2015 év végére 72.269-re nőtt. A Google+ térhódítása lassabb ütemben indul meg, ennek ellenére a múzeum számára megfelelő képmegosztó oldalnak bizonyul. 2015-ben 100 poszt készült.

TWITTER

A 2014-es év 103 twíjtjéhez képest idén 69 twít készült, a követők száma 33 főről 45 főre nőtt. A felhasználók számának növekedése nem olyan kiegyenlített, mint a Facebook esetében, továbbra is nehezen tervezhető.

TUMBLR

A 2015-ben indított képmegosztó közösségi oldal tesztéve során 29 poszt készült. Az oldal jelentősége abban rejlik, hogy nem csak hétköznapi eseményekről készült képeket a jeleníthetjük meg hagyományos módon, hanem egy szabadabb, művészetbe hajló kommunikációra van lehetőség.

INSTAGRAM

A múzeum instagram oldalára 63 bejegyzés készült, 107 követőt szereztünk. A tapasztalatok szerint a hiteles, életszerű, nem túlkomponált bejegyzéseket kedvelik a felhasználók. Az instagram a legőszintébb és leggyorsabb közösségi platform lehet a múzeum kommunikációjában, hiszen a kép dominál. A szöveges tartalom kevésbé érdekes. A kép alapján építjük a bizalmat a felhasználó felé. Az instagram-rajongók számának növekedése nem kiegyenlített úgy, mint a facebook esetében, ezért nehezen tervezhető.

Feladat	Felelős	Határidő*	A teljesülés státusza
Adatbázis-építés és -kezelés	Árva Anita, György Zoltán	folyamatos	folyamatos
Médiakapcsolatok fejlesztése	Árva Anita	folyamatos	folyamatos
Honlapfejlesztés	Papp Beáta, majd a Marketing Csoport és az Informatikai Főosztály	december 30.	részben teljesült
Természettudományos gyűjteményekkel való hálózat	Csorba Gábor, Korsós Zoltán	december 31.	részben teljesült
Tudománykommunikációs tevékenység fejlesztése	Papp Beáta, Jókuthy Emese, Csorba Gábor	folyamatos	teljesült
KEOP-pályázat megvalósítása	Holler Judit	június 30.	teljesült
Rövidtávú stratégia megtervezése	Medzihradzky Zsófia	december 31.	teljesült
Turisztikai intézményekkel való kapcsolat építése	Medzihradzky Zsófia, tagintézmény-vezetők	folyamatos	teljesült
Tanácsdó Testület	Korsós Zoltán	folyamatos	teljesült

*A KEOP pályázattal és a 2016-os évre szóló rövidtávú stratégia kidolgozásán túl minden idesorolt tevékenységünk folyamatos, éveken átnyúló munka.

Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2014	2015	eltérés %
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	297.589	260.161	-13
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	960.397	930.497	-3
	– ebből fenntartói támogatás	0	0	
	– ebből központi költségvetési támogatás	873.821	717.373	-18
	– ebből pályázati támogatás	86.576	213.124	246
	– a pályázati támogatásból EU-támogatás	17.900	79.974	447
	Egyéb bevétel összesen	54.119	49.405	-9
	Bevétel összesen	1.312.105	1.240.063	-5
Kiadás	Személyi juttatás	597.477	520.770	-13
	Munkaadókat terhelő összes járulék	159.390	141.481	-11
	Dologi kiadás	479.149	457.961	-4
	Egyéb kiadás	26.684	59.501	223
		Kiadás összesen	1.262.700	1.179.713

A Magyar Természettudományi Múzeum közvetlen költségvetési támogatása 2015-ben a hatvani Vadászati Múzeum tagintézmény leválásával 180 millió Ft-tal csökkent (80 m dologi + 80 m személyi). A személyi kiadásokra betervezett központi támogatás már évek óta nem tartalmazza a törvények által előírt kötelező bérkorrekciókat, a kötelező munkába járási (utazási) támogatást és a szintén kötelező jubileumi jutalmakat. Feladataink minden évben növekednek, ugyanakkor a humán erőforrás lényegében ugyanaz marad. A nyugdíjba vonulók álláshelyét nem tudjuk betölteni, és a megnövekedett feladatok ellátáshoz munkaerőt csak határozott időre, adott külső (pályázati) forrás terhére tudunk alkalmazni. A létszámgazdálkodásról bértömeg-gazdálkodásra való áttérés a nehezen megtartható, határozatlan idejű munkaviszonyok csökkentése miatt veszélyezteti alapfeladataink ellátását, a műtárgyvédelmet, a gyűjteménygondozást, az állagmegóvást, de még a közönségszolgálati (teremőrzési) tevékenységet is. A 2015. év elején ezt jeleztük a fenntartónak, az előre kalkulált 17,9 milliós bérhány pótlását kértük, sajnos eredménytelenül.

A nehéz évkezdés (bértömeghiány, működési hiány, váratlan kazánrekonstrukció) után az év második felében jelentős többletbevételt sikerült elérnünk, valamint a fenntartói támogatás (a dologi soron) is kiegészült, így pénzügyi tekintetben konszolidáltan zárhattuk az évet. Ehhez legfőképpen az alábbi tényezők járultak hozzá:

- rendkívüli év közbeni működési támogatás a fenntartótól (27 m Ft);
- rendkívüli dologi támogatás a Baross utcai fűtésrekonstrukcióra (30 m Ft);
- az amerikai múmiakölcsönzés utolsó részletének beérkezése (60 e Euro);
- a SYNTHESYS 3 projektre beérkező részösszeg (16 m);
- sikeres megegyezés a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel a rezsiköltség megosztása tárgyában (-16 m Ft);
- időben beérkező ÁFA-visszatérítés.

Kilátásaink a 2016-os évre nem sokkal jobbak, központi költségvetési támogatásunk nem változott, ezért mindenképpen külső források vagy újabb rendkívüli fenntartói segítséghez kell folyamodjunk.

Szervezeti kérdések

1. 2015. évi szervezeti átalakítások, személyi változások

Az MTM 2014-ben kidolgozott új Szervezeti és Működési Szabályzatát 2015. március 18-án fogadta el a fenntartó. Erre elsősorban a 2014. november 1-jén átadott tagintézményünknek, a hatvani Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeumnak a kiszervezése miatt volt szükség. Egyúttal anyaintézményünkben megváltoztattuk a Stratégiai és Marketing Főosztály feladatkeretét, leválasztottuk belőle a Marketing Csoportot, és ezzel a főosztály nevét Stratégiai Főosztályra változtattuk.

A központi költségvetési intézményekben 2015-től a létszámgazdálkodásról bértömeggazdálkodásra való áttérés valósult meg. Ennek értelmében megszűnt az „engedélyezett létszám” fogalma, a személyi politika kizárólag a bértömeg kihasználásán múlik. Már az év elején jeleztük, hogy a 2015. évi személyi juttatások törvény által előírt kötelezettségeinek teljesítése meghaladja a – most már több év óta változatlan – bértömeget. 2015-ben ez összesen 17,9 m Ft-ot jelentett, amelyre a negyedik negyedévben – amikor már látható volt a többletbevétel mértéke – külön személyi előirányzatot kellett kérni. További intézkedés keretében megszüntettük 3 továbbsholgláló nyugdíjas munkaviszonyát, és egy nyugdíjba vonuló munkatárs „állshelye” sem került betöltésre. A 22-es vezetői létszámot 2016-ban 4-gyel fogjuk csökkenteni, hogy ezzel megint hozzájáruljunk a bértömeg-optimalizálshoz.

A személyi változások közé tartozik a Stratégiai Főosztály magasabb vezetői megbízatásának megszüntetése (október 1-gyel), valamint a gyöngyösi tagintézmény, az MTM Mátra Múzeuma igazgatója magasabb vezetői pozíciójának új munkatárssal (pályázat útján) való betöltése április 1-től. A Biztonsági Osztály vezetőjének munkaviszonyát 2015. március 31-gyel megszüntettük, helyette egy korábban beosztott munkatárs kapott osztályvezetői megbízást.

	2014. tény	2015. terv	2015. tény
Összlétszám (fő, töredék is lehet)	203	203	199
ebből magasabb vezető vagy vezető (fő, töredék is lehet)	22	22	22
ebből szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	107	107	103
ebből nem szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	74	74	74

- *Az intézményben közfoglalkoztatás keretében alkalmazott dolgozók*

A MANDA által koordinált digitális közfoglalkoztatottak száma az anyaintézményben 17 fő. (Tagintézményeinkben nem alkalmazunk digitális közfoglalkoztatottat.)

Összesen 4 kulturális közfoglalkoztatott alkalmazottunk van, akik közül ketten a budapesti anyaintézményben (egy a Közművelődési Osztályon, egy pedig a Marketing Csoportban) és ketten a gyöngyösi Mátra Múzeumban dolgoznak.

- *Ebből: a szakpolitikai célok megvalósításán dolgozó közfoglalkoztatottak száma*

A kulturális közfoglalkoztatottak mindegyike (4 fő) a szakpolitikai célok megvalósításán: a kulturális alapellátás bevezetésén és a kulturális javakhoz való hozzáférés növelésén dolgozik (természetesen természettudományi múzeumi vonatkozásban).

2. Az intézmény 2015. évi továbbképzési tervének teljesülése

Az érvényben lévő, „A kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról” szóló 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet szerint 7 éves ciklusonként 120 óra továbbképzés a kötelező, amelynek finanszírozásához a 11. § (1) bekezdése szerint a központi költségvetés támogatást nyújthat. Sajnos az elmúlt években ez a támogatás teljesen megszűnt, így a továbbképzést az intézmény csak saját költségvetéséből tudja megvalósítani.

2015-ben az alábbi képzésekhez nyújtottunk anyagi támogatást vagy munkaidő-kedvezményt. Ezeknek a továbbképzéseknek egy része a gazdálkodási változások kötelező követéséhez kapcsolódik, másik része pedig a szakmai feladatok ellátásának minőségét emeli. Sajnos a fenti rendelet értelmében és a múzeum költségvetési helyzete miatt a továbbképzéseket tervezni lényegében nem tudjuk.

Képzés jellege (OKJ képzés, akkreditált képzés, felsőfokú képzés, nyelvi képzés stb.)	Képzés pontos megnevezése, szervező	Képzésen résztevők száma	A teljesülés státusza
felsőfokú képzés	államháztartási mérlegképes könyvelő, Corvinus Egyetem (4 félév)	1	3. félév
felsőfokú képzés	informatikai menedzsment, Corvinus Egyetem (3 félév)	1	1. félév
kötelező mérlegképes könyvelő továbbképzés	Magyar Könyvvizsgálói Kamara	5	teljesült
posztgraduális képzés	közbeszerzési menedzser, Corvinus Egyetem (2 félév)	1	1. félév
kötelező továbbképzés	központosított illetményszámfejtő rendszer kezelése, Metodika Kft.	2	teljesült
akkreditált képzés	„Új utak, új lehetőségek – Uniós pályázatok 2016-ban”	1	teljesült
akkreditált képzés	múzeumi online kommunikáció, Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, Szentendre	2	teljesült
tanúsítványt adó képzés	kiadványszerkesztői tanfolyam, Ruander Oktatóközpont	1	teljesült
PhD képzés	ELTE–Eszterházy Károly Főiskola	1	teljesült
PhD képzés	ELTE, SZIE, PTE, DE, Pannon Egyetem, Nyugatmagyarországi Egyetem	9	folyamatban